

Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, přijetí úplatku

Ustanovením o trestném činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku se chrání (objekt trestného činu) zájem na řádném a zákonném provedení jakékoli veřejné soutěže, zadání veřejné zakázky nebo jakékoli veřejné dražby, zejména zájem na dodržování stanoveného postupu za rovných podmínek pro jejich účastníky (soutěžitele). Předmětem ochrany (objektem) trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku je zájem na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věcí obecného zájmu, resp. zájem na rovnosti podmínek soutěžitelů v hospodářské soutěži, která by mohla být narušena korupčním jednáním.

Vztah ustanovení o postihu úplatkářství a korupce při zadávání veřejných zakázek, při veřejných soutěžích a veřejných dražbách se může jevit v různém světle v závislosti na dikci jednotlivých ustanovení a jejich výkladu v příslušném období. Je tak namístě přehodnotit dříve přijímané odůvodnění a na první pohled správný názor, že specificky zaměřené ustanovení na úzkou dílčí oblast veřejných zakázek, veřejných soutěží a veřejných dražeb by mělo mít aplikační přednost před obecně vymezeným ustanovením o korupci při obstarávání veškerých věcí obecného zájmu, stejně tak dobrý smysl dávalo postihování korupce mezi účastníky veřejných soutěží (včetně uchazečů o veřejné zakázky) a veřejných dražeb jen podle zvláštního ustanovení s tím, že taková účast sama o sobě není věcí obecného zájmu. Náhled na to se ovšem postupem doby měnil, nejprve (v roce 2004) došlo k rozšíření pojmu obstarávání věcí obecného zájmu i na některé případy zachovávání povinností v obchodních vztazích (dnešní výkladové ustanovení § 334 odst. 3 tr. zákoníku, předtím § 162a odst. 3 tr. zák.), následně v roce 2008 zvýšením trestních sazeb u obecných trestných činů postihujících korupci, avšak ponecháním trestních sazeb u zvláštních případů postihu korupce, pak i při rekodifikaci trestního práva hmotného (v roce 2009) rozšířením dosahu obecného ustanovení o úplatkářství i na případy související s podnikáním, aby pak (v roce 2011) došlo ještě k dalšímu zpřísnění trestních sazeb korupčních trestných činů (podle § 257, § 258 a § 331 tr. zákoníku) a zavedení další okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby v § 256 odst. 4 tr. zákoníku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 15 Tdo 1111/2024-19030 ze dne 29.1.2025)

Nejvyšší soud rozhodl ve velkém senátu trestního kolegia v neveřejném zasedání v řízení o dovolání, které podal obviněný MUDr. V.D., MBA, bytem H., okr. Praha-západ, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, jenž rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 T 4/2015, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného MUDr. V.D., MBA, odmítá.

Z odůvodnění:

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 2 T 4/2015 (dále též jen rozhodnutí či rozsudek soudu prvního stupně, nebude-li výslovně uvedeno jinak), byli pod bodem I. uznáni vinnými obvinění MUDr. V.D., MBA, a MUDr. M.T. skutkem právně posouzeným jako jednak zločin zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „tr. zákoník“), a jednak zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), e), odst. 4 písm. b), c) tr. zákoníku, obvinění P.K. a P. K. byli uznáni vinnými jednak pomocí ke zločinu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 24 odst. 1 písm. c) a § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku a jednak zločinem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), odst. 4 písm. b), c) tr. zákoníku [v případě obviněného P. K. též podle odst. 3 písm. e)], obviněný Mgr. J.V. byl uznán vinným zločinem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), odst. 4 písm. b), c) tr. zákoníku. Tímto skutkem byl uznán vinným též obviněný T.K., který dovolání nepodal. Pod bodem II. byli uznáni vinnými obvinění MUDr. V.D., MBA, MUDr. M.T. a Ing. J.K. jednak trestným činem porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 zákona č. [140/1961](#) Sb., trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále ve zkratce jen „tr. zák.“), a to obviněný MUDr. V.D., MBA, jako pachatel a zbylí dva obvinění jako pomocníci podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., jednak obvinění MUDr. V.D., MBA, a MUDr. M.T. trestným činem přijímání úplatku podle § 160 odst. 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zák. a obviněný Ing. Jozef Kalavský trestným činem podplácení podle § 161 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Za to byl obviněnému MUDr. V.D., MBA, podle § 160 odst. 4 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 9 let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou, dále mu byl uložen podle § 51 odst. 1 a § 52 odst. 1 tr. zák. trest propadnutí majetku a podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel všeho druhu na dobu 24 měsíců. Současně byl zrušen výrok o trestu v trestním příkazu Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 15. 11. 2016, sp. zn. 6 T 268/2016, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu. Tímtež rozsudkem soud prvního stupně rozhodl i o trestech dalších obviněných (o jejichž dovoláních bylo rozhodnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2024, sp. zn. 5 Tdo 284/2022, v němž je shrnutí rozhodnutí soudů nižších stupňů a na které lze ohledně těchto obviněných odkázat). Dále bylo uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně rozhodnuto podle § 228 odst. 1 tr. ř. o nárocích poškozené Nemocnice Na Homolce na náhradu škody.

2. Uvedený rozsudek soudu prvního stupně napadli odvoláními všichni obvinění a státní zástupce, který je podal proti výroku o trestu v neprospěch obviněných MUDr. M.T., P.K. a P. K. O těchto odvoláních rozhodl Vrchní soud v Praze svým rozsudkem ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020 (dále též jen rozhodnutí či rozsudek odvolacího soudu, případně soudu druhého stupně, nebude-li výslovně uvedeno jinak). Odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. d), e), odst. 2 tr. ř. zrušil rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu ohledně obviněných MUDr. V.D., MBA, a Ing. J.K., ohledně obviněného MUDr. M.T. ve výroku o trestu a ohledně obviněných P. K. a P.K. ve výroku o uložení peněžitého trestu. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. odvolací soud současně znovu rozhodl ve věci následovně. V případě obviněného MUDr. V.D., MBA, podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku zrušil celý výrok o vině pod body I. až III. v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, celý výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají v uvedeném výroku o vině svůj podklad, a znovu rozhodl tak, že pod bodem I. uznal vinným obviněného MUDr. V.D., MBA, [ad a) za jednání spáchané společně s již odsouzenou Ing. E.B. a obviněným R. Ž.; ad b) za jednání spáchané společně s obviněnými MUDr. M., P.K., P. K., T.K., Mgr. J.V.; ad c) za jednání spáchané společně s již odsouzeným Mgr. Bc. D.M.] jednak pokračujícím zločinem zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c),

odst. 3 tr. zákoníku, jednak zločinem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, jednak pokračujícím zvlášť závažným zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, jednak zločinem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), e), odst. 4 písm. b), c) tr. zákoníku a pod bodem II. [ad a) za jednání spáchané společně s obviněnými Ing. J.K. a MUDr. M.T.; ad b) společně za jednání s již odsouzeným Z. Č.; ad c) za jednání spáchané společně s již odsouzeným J. K.] uznal obviněného MUDr. V.D., MBA, vinným jednak pokračujícím zločinem porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku a jednak pokračujícím zvlášť závažným zločinem přijetí úplatku podle § 331 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Obviněný Ing. J.K. byl pod bodem II. a) výroku rozsudku odvolacího soudu uznán vinným jednak pomocí k přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 24 odst. 1 písm. c) a § 220 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku a jednak zločinem podplacení podle § 332 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Za uvedenou trestnou činnost byl obviněnému MUDr. V.D., MBA, podle § 331 odst. 4, § 45 odst. 1 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku uložen společný a úhrnný trest odnětí svobody v trvání 10 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 66 odst. 1 tr. zákoníku byl tomuto obviněnému dále uložen trest propadnutí majetku. Dále tímtož rozsudkem odvolací soud uložil tresty obviněným Ing. J.K. a MUDr. M.T., změnil peněžitý trest uložený obviněným P. K. a P. K., rozhodl o vznesených nárocích poškozené Nemocnice Na Homolce a zamítl odvolání obviněných P. K., T.K. a Mgr. J.V. (ve zbytku ponechal napadený rozsudek nezměněn).

3. Trestné činnosti se obvinění podle rozsudků soudů nižších stupňů měli dopustit zjednodušeně uvedeno níže popsáním způsobem, přičemž v podrobnostech Nejvyšší soud odkazuje na obsáhlý výrok o vině na str. 2 až 15 rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020. Obviněný MUDr. V.D., MBA, byl uznán vinným z rozsáhlé trestné činnosti, již se podle závěrů soudů nižších stupňů dopouštěl v postavení ředitele státní příspěvkové organizace Nemocnice Na Homolce (dále též ve zkratce „NNH“ nebo „Nemocnice Na Homolce“). Nejvyšší soud bude pro určité zjednodušení (v označení skutků) a též pro celkový přehled vycházet především ze shora označeného rozsudku soudu druhého stupně (rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020) a jím vytvořeného nového číslování skutků a dílčích útoků (v němž jsou vlastně spojeny původně dvě samostatně vedené věci u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 T 4/2015 a sp. zn. 57 T 1/2017, jak bylo vysvětleno shora).

4. Jednání popsané pod bodem I. a) výroku napadeného rozsudku Vrchního soudu v Praze se dopustil obviněný MUDr. V.D., MBA, spolu s již odsouzenou Ing. E.B. a obviněným R. Ž., jehož trestní stíhání bylo pro úmrtí zastaveno. Tento skutek spočíval v tom, že se uvedení obvinění v první polovině roku 2007 dohodli, že R. Ž., který byl od poloviny roku 2003 zaměstnancem NNH, již nebude poskytovat právní služby (zejména v oblasti medicínského práva) na základě pracovněprávního vztahu, ale jako advokát za více než trojnásobnou odměnu; smlouvu uzavřeli dne 12. 6. 2007 s měsíční odměnou ve výši 195 000 Kč bez daně z přidané hodnoty (dále ve zkratce „DPH“) s platností do 30. 4. 2008. Obviněná Ing. E.B., resp. jí ovládaná obchodní společnost Bialešová, s. r. o., poskytovala NNH služby odborného poradenství v oblasti účetnictví již od 20. 12. 1998 (s plánovanou účinností do 31. 12. 2008). Uvedení tři obvinění se pak společně dohodli na tom, že učiní vše pro to, aby obchodní společnost Bialešová, s. r. o., i R. Ž., mohli poskytovat své služby NNH i nadále, bylo však potřeba vypsát zadávací řízení na obě zakázky. Proto se dohodli, že poskytování účetních a medicínsko-právních služeb bude spojeno do jedné zakázky, aby zúžili okruh možných konkurentů, a že zadávací dokumentace bude nastavena tak, aby zvýhodňovala Sdružení obchodní společnosti Bialešová, s. r. o., a R. Ž., (dále jen „Sdružení“), které pro tento účel založili. Do zadávací dokumentace veřejné zakázky na uvedené služby proto obvinění nechali vložit požadavky a hodnotící kritéria, které byly

později Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (dále také jen ve zkratce „ÚOHS“) označeny za diskriminační. V takto zmanipulovaném zadávacím řízení také skutečně zvítězilo Sdružení, s nímž dne 4. 8. 2008 uzavřel obviněný MUDr. V.D., MBA, jako zástupce NNH, smlouvu o poskytování účetních a medicínsko-právních služeb (s účinností od 1. 10. 2008) na dobu 55 měsíců, tedy až do 30. 4. 2013. Za to si obviněný MUDr. V.D., MBA, nechal slíbit úplatek ve výši 250 000 Kč měsíčně po dobu platnosti zmíněné smlouvy, tj. v celkové očekávané výši 13 750 000 Kč, a v dalším období skutečně od Ing. E.B. přijal úplatek za období do konce roku 2010 v celkové výši nejméně 6 750 000 Kč (tj. za 27 měsíců po 250 000 Kč měsíčně). Všichni obvinění byli při uvedeném společném jednání vedeni úmyslem směřujícím k vlastnímu osobnímu obohacení na úkor Nemocnice Na Homolce, které byla způsobena jednáním obviněných škoda ve výši nejméně 49 500 000 Kč odpovídající rozdílu mezi nabídkovými cenami zvýhodněného Sdružení a uchazečem o veřejnou zakázku, který se umístil na druhém místě (za dobu trvání smlouvy bylo Sdružení vyplaceno celkem 159 500 000 Kč bez DPH, z čehož celkem 34 395 456,32 Kč získal R. Ž.). Pro úplnost lze dodat, že o tomto skutku rozhodl původně Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, dovolání obviněné Ing. E.B. odmítl Nejvyšší soud svým usnesením ze dne 25. 5. 2022, sp. zn. 5 Tdo 991/2021, ústavní stížnost obviněné Ing. E.B. byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2022, sp. zn. I. ÚS 2417/22; obviněný R. Ž., byl uznán vinným stejným rozsudkem Městského soudu v Praze, avšak ještě před rozhodnutím odvolacího soudu dne 8. 11. 2020 zemřel, takže jeho trestní stíhání bylo jako nepřipustné zastaveno. Obviněný MUDr. V.D., MBA, původně podal proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, také dovolání, nicméně po zrušení tohoto rozsudku podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, je vzal zpět [to platí i ve vztahu k dalším bodům I. c), II. b) a c), jak budou uvedeny níže].

5. Jednání pod bodem I. b) výroku napadeného rozsudku odvolacího soudu (resp. pod bodem I. výroku rozsudku soudu prvního stupně) se podle soudů nižších stupňů dopustil obviněný MUDr. V.D., MBA, spolu s obviněnými MUDr. M.T., P.K., P. K., Mgr. J.V. a T.K., který však nepodal dovolání. Nejpozději v září roku 2008 se začali obvinění MUDr. V.D., MBA, jako ředitel NNH, MUDr. M.T. jako náměstek ředitele NNH a předseda dozorčí rady obchodní společnosti HOLTE MEDICAL, a. s., se sídlem P. (dále jen „HOLTE MEDICAL“), dceřiné společnosti Nemocnice Na Homolce, P.K. jako předseda představenstva obchodní společnosti HOLTE MEDICAL a P. K. jako ředitel odboru hospodaření přímo řízených organizací Ministerstva zdravotnictví (dále ve zkratce též jen „ministerstvo“) a člen dozorčí rady obchodní společnosti HOLTE MEDICAL dohadovat o záměru zadat jménem Nemocnice Na Homolce veřejnou zakázku na digitalizaci chorobopisů s cílem získat z této zakázky osobní prospěch. Vymysleli plán spočívající v tom, že zakázka bude zadána jimi preferované obchodní společnosti, kterou následně fakticky ovládnou, zakázku ve skutečnosti provede subdodavatel za podstatně nižší cenu a rozdíl mezi touto částkou a částkou skutečně vyplacenou NNH vyvedou na další spřízněné obchodní společnosti jako platby za fiktivní plnění, aby zastřeli původ těchto peněz, které následně z účtů těchto spřízněných obchodních společností nechají vybrat a rozdělí si je. Obvinění MUDr. V.D., MBA, a MUDr. M.T. k tomuto jednání plánovali využít možností vyplývajících z jejich postavení v Nemocnici Na Homolce a P. K. možností vyplývajících z jeho funkce na ministerstvu, které jim umožní ovlivnit průběh zadávacího řízení, resp. ztížit možnost kontroly jeho průběhu a následné samotné realizace veřejné zakázky a finančních toků při její realizaci. Za tím účelem inicioval obviněný P.K. přes svého známého, obviněného T.K., kterého zasvětil do plánu, dne 9. 10. 2008 vznik obchodní společnosti DISOL, s. r. o., se sídlem P., (dále jen „DISOL“), která měla získat tuto zakázku a jejímž jediným jednatelem a společníkem byl právě obviněný T.K. Poté obviněný MUDr. V.D., MBA, nechal připravit dokumentaci k této veřejné zakázce, kterou nechal schválit obviněným P. K., ředitelem odboru hospodaření přímo řízených organizací Ministerstva zdravotnictví. Dne 23. 2. 2009 dal zveřejnit v Informačním systému o

veřejných zakázkách záměr Nemocnice Na Homolce zadat v užším řízení nadlimitní veřejnou zakázku „Digitalizace archivu chorobopisů“ s předpokládanou celkovou hodnotou 95 000 000 Kč bez DPH, jejímž předmětem měla být digitalizace archivu chorobopisů NNH v počtu 75 000 000 stránek. Jelikož obchodní společnost DISOL vzhledem ke své krátké existenci nesplňovala kvalifikační podmínky, z podnětu obviněného P.K. uzavřel obviněný T.K. jednající za obchodní společnost DISOL dne 5. 3. 2009 smlouvu o sdružení s obchodní korporací VDI Meta Trans – výrobní družstvo invalidů, se sídlem P. (dále jen „VDI Meta Trans“), poté se společně účastnili výběrového řízení pod názvem DISOL Group. Předsedou hodnotící výběrové komise byl obviněný MUDr. M.T. Dne 15. 6. 2009 při otevírání obálek bylo zjištěno, že nabídka preferovaného sdružení DISOL Group nebyla ekonomicky nejvýhodnější, neboť ji překonala obchodní společnost ICZ, a. s., tehdy se sídlem P. (dále jen „ICZ“). Obvinění MUDr. V.D., MBA, MUDr. M.T., P. K. a P.K. se rozhodli, že zabrání zadání zakázky obchodní společnosti ICZ, která podala ekonomicky nejvýhodnější nabídku, tím, že ji vyřadí pro údajné nesplnění zadávacích podmínek, konkrétně neprokázání, že bude mít do dne případného zadání zakázky zajištěny požadované zabezpečené prostory. Vyloučen byl také další uchazeč, a to obchodní společnost Scanservice, a. s., se sídlem P. (dále jen „Scanservice“). Neoprávněně vyloučená obchodní společnost ICZ se podle plánu obviněných MUDr. V.D., MBA, MUDr. M.T., P.K., P. K. a T.K. výslovně vzdala práva podat proti svému vyloučení námitky. Obviněný MUDr. V.D., MBA, pak dne 16. 7. 2009 uzavřel s obviněným T.K., jednajícím za DISOL Group, Smlouvu o dílo č. 120609 (dále jen „Smlouva o dílo“) s cenou plnění ve výši 146 250 000 Kč bez DPH. Tímto jednáním obvinění MUDr. V.D., MBA, MUDr. M.T., P.K., P. K. a T.K. jednak neoprávněně zvýhodnili sdružení DISOL Group na úkor obchodní společnosti ICZ, jejíž nabídka byla ekonomicky výhodnější a splňovala podmínky stanovené zadávací dokumentací, tedy neměla být vyřazena, jednak způsobili škodu Nemocnici Na Homolce ve výši nejméně 56 887 994 Kč, neboť na základě takto uzavřené smlouvy bylo obchodní společnosti DISOL vyplaceno do konce roku 2011 celkem 150 600 494 Kč, ačkoli tytéž služby mohla NNH získat za výhodnější částku 93 712 500 Kč, kterou nabízela neoprávněně vyřazená obchodní společnost ICZ. Obvinění MUDr. V.D., MBA, MUDr. M.T., P.K. a P. K. podle svého původního plánu, s nímž seznámili T.K. a Mgr. J.V., po uzavření Smlouvy o dílo zcela ovládli obchodní společnost DISOL. Obvinění dne 14. 9. 2009 nechali (za účasti dalších osob) založit obchodní společnost Virmil, a. s., tehdy se sídlem P. (dále jen „Virmil“), jejíž akcie na majitele fakticky drželi přímo obvinění MUDr. V.D., MBA, a P.K., a která získala obchodní podíl od T.K. v obchodní společnosti DISOL. Finanční prostředky zaslané obchodní společnosti DISOL od NNH pak byly postupně převáděny na účet obchodní společnosti DRUPPI, s. r. o., se sídlem P., (dále jen „DRUPPI“), v níž byl jednatelem a společníkem obviněný Mgr. J.V., blízký přítel obviněných P.K. a T.K., a to takovým způsobem, aby vše budilo dojem běžných obchodních transakcí. Veškeré zastírací převody sloužící k legalizaci výnosů z této trestné činnosti jsou podrobně popsány ve výroku o vině v napadeném rozsudku odvolacího soudu na str. 7 a 8, na který je možno plně odkázat. Všichni obvinění tak činili při vědomí, že finanční prostředky připsané na účet obchodní společnosti DRUPPI od obchodní společnosti DISOL pocházejí z plateb, které uhradila Nemocnice Na Homolce obchodní společnosti DISOL jako plnění za nelegálně zadanou veřejnou zakázku na digitalizaci archivu chorobopisů. Tyto finanční prostředky obviněný Mgr. J.V. vybíral v hotovosti z bankomatů a předával obviněnému P.K. k dalšímu rozdělení. Obvinění tak zastřeli původ částky v celkové výši nejméně 53 390 618,50 Kč, z čehož nejméně 25 miliónů Kč připadlo obviněnému MUDr. V.D., MBA, který navíc opakovaně prodlužoval DISOL Group termín odevzdání díla a nepožadoval od nich zaplacení smluvní pokuty ve výši 130 miliónů Kč, na niž měla Nemocnice Na Homolce podle smlouvy nárok.

6. Jednání pod bodem I. c) výroku napadeného rozsudku Vrchního soudu v Praze bylo kladeno za vinu obviněným MUDr. V.D., MBA, a již odsouzenému Mgr. Bc. D.M., kteří sjednali poskytování právních služeb Nemocnici Na Homolce advokátní kanceláří ŠACHTA & PARTNERS (dále jen „AK Šachta“). Původně měla tato advokátní kancelář poskytovat právní služby po dobu 2 roků od jara 2007. Uvedení obvinění se posléze společně dohodli na prodloužení spolupráce, ačkoliv v té době už měl právní služby poskytovat také R. Ž., a to za úplatek pro obviněného MUDr. V.D., MBA, který pak

zmanipuloval zadávací řízení z počátku roku 2009 na veřejnou zakázku na poskytování právních služeb tak, aby zvítězil preferovaný dodavatel AK Šachta (nejdřív podhodnotil předpokládanou hodnotu zakázky účelově na částku 1 750 000 Kč za rok a dále rozhodl o vítězi vnitřního výběrového řízení, v němž za nejvhodnější označil nabídku AK Šachta). Posléze se oba obvinění dohodli na zavedení měsíčního paušálu, uzavírali též dodatky o prodloužení smlouvy, to vše za předem slíbenou odměnu pro obviněného MUDr. V.D., MBA, jak je podrobně popsáno (včetně přebírání úplatků) na str. 9 a 10 výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu. Obviněný MUDr. V.D., MBA, obdržel od Mgr. Bc. D.M. za zadání zmíněné zakázky bez výběrového řízení dohodnutý úplatek v celkové výši nejméně 2 220 000 Kč (15x 100 000 Kč a 6x 120 000 Kč). Pro úplnost lze dodat, že o tomto skutku původně rozhodl Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, dovolání obviněného Mgr. Bc. D.M. odmítl Nejvyšší soud svým usnesením ze dne 25. 5. 2022, sp. zn. 5 Tdo 991/2021, ústavní stížnost obviněného Mgr. Bc. D.M. byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2022, sp. zn. III. ÚS 2473/22.

7. Jednání pod bodem II. a) výroku o vině napadeného rozsudku odvolacího soudu (respektive pod bodem II. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně) se podle soudů nižších stupňů dopustili obvinění MUDr. V.D., MBA, jako ředitel NNH, MUDr. M.T. jako jeho náměstek a Ing. J.K. jako zástupce dodavatele – obchodní společnosti TRANSKONTAKT-MEDICAL, s. r. o., se sídlem P. (dále jen „TRANSKONTAKT-MEDICAL“). Obvinění MUDr. V.D., MBA, a MUDr. M.T. nejprve iniciovali rozhodnutí o nákupu Leksellova gama nože (dále ve zkratce též jen „LGN“ či „LG nůž“), přičemž počítali s tím, že od dodavatele této veřejné zakázky budou pro sebe požadovat úplatek ve výši několika procent z celkové sjednané ceny veřejné zakázky. S tímto plánem vedli jednání se zástupci Ministerstva zdravotnictví jako zřizovatele Nemocnice Na Homolce, aby získali dotaci na tuto investiční akci s předpokládanou hodnotou 130 000 000 Kč. Jediným dodavatelem LGN na území České republiky byla obchodní společnost TRANSKONTAKT-MEDICAL, s níž vyjednali cenu předmětu veřejné zakázky ve výši 139 800 000 Kč bez DPH. Dne 18. 8. 2009 obviněný MUDr. V.D., MBA, domluvil s obviněným Ing. J.K., zástupcem obchodní společnosti TRANSKONTAKT-MEDICAL, úplatek ve výši 4 % z vyjednané ceny, který nebude slevou z kupní ceny, ale osobním prospěchem MUDr. V.D., MBA, a MUDr. M.T. Zakázka tak byla zadána dodavateli TRANSKONTAKT-MEDICAL za cenu 139 800 000 Kč bez DPH, tedy 152 382 000 Kč s DPH (ač uvedená obchodní společnost jej objednala u výrobce toliko za 91 028 000 Kč). V rozsudcích soudů nižších stupňů je dále podrobně popsáno předání sjednaného úplatku Ing. J.K., jakož i ustanovení právních i vnitřních předpisů, jež svým jednáním porušili obvinění MUDr. V.D., MBA, a MUDr. M.T., kteří tím způsobili Nemocnici Na Homolce škodu ve výši odpovídající částce 5 664 175 Kč (215 000 EUR), kterou obdrželi jako úplatek a o niž mohla být kupní cena nižší.

8. Jednání pod bodem II. b) výroku napadeného rozsudku Vrchního soudu v Praze se dopustil obviněný MUDr. V.D., MBA, společně s již odsouzeným Z. Č., s nímž se v roce 2008 dohodl, že bude vykonávat práci jeho osobního konzultanta na základě dohody o pracovní činnosti, za což bude obviněnému MUDr. V.D., MBA, odvádět měsíčně pravidelný úplatek ve výši 20 000 Kč. V květnu 2008 proto nechal obviněný MUDr. V.D., MBA, zadat veřejnou zakázku mimo režim tehdy platného zákona o veřejných zakázkách na poskytování metodické podpory pro NNH, ačkoliv věděl, že takové služby odsouzený Z. Č., nebude poskytovat, přesto je fakturoval NNH. Oba obvinění tak v letech 2008 až 2011 způsobili Nemocnici Na Homolce škodu v celkové výši 3 255 780 Kč a obviněný MUDr. V.D., MBA, obdržel od Z. Č. úplatek v celkové výši nejméně 760 000 Kč. Pro úplnost je možno dodat, že jde původně o jednání popsané pod bodem I. A) ve výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který ohledně obviněného MUDr. V.D., MBA, nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020

(obviněný Z. Č., ani státní zástupce ohledně něj nepodali odvolání).

9. Jednání pod bodem II. c) výroku napadeného rozsudku odvolacího soudu se dopustil obviněný MUDr. V.D., MBA, společně s již odsouzeným J. K., s nímž se na jaře 2009 dohodl, že pro něj zajistí veřejnou zakázku na poskytování organizační, metodické, kontrolní, připomínkové a konzultační činnosti pro NNH, a to na dobu neurčitou a mimo režim tehdy platného zákona o veřejných zakázkách, za což si od něj nechal slíbit úplatek ve výši 20 000 Kč měsíčně, s čímž již odsouzený J. K. souhlasil. Dne 22. 5. 2009 proto obviněný MUDr. V.D., MBA, zadal veřejnou zakázku na poskytování organizační, metodické, kontrolní, připomínkové a konzultační činnosti pro Nemocnici Na Homolce J. K., v následně uzavřené smlouvě o spolupráci obviněný MUDr. V.D., MBA, zavázal NNH, že bude po časově neomezenou dobu odebírat od J. K. blíže nespecifikované organizační, metodické, kontrolní, připomínkové a konzultační činnosti za odměnu ve výši 70 000 Kč měsíčně, ačkoliv oba od počátku věděli, že takové služby nebudou poskytovány. Obviněný MUDr. Vladimír Dbalý, MBA, je ani posléze nepožadoval, přesto byly fakturovány a z výnosů byl hrazen jednou za 3 měsíce slíbený úplatek. Podrobnosti k fakturaci i předávání úplatků jsou obsahem popisu skutku. Tímto jednáním oba obvinění způsobili Nemocnici Na Homolce škodu v celkové výši 1 280 323 Kč a obviněný MUDr. V.D., MBA, získal úplatek v celkové výši nejméně 360 000 Kč. Pro úplnost je možno dodat, že jde původně o jednání popsané pod bodem I. B) ve výroku rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který ohledně obviněného MUDr. V.D., MBA, nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020 (obviněný J. K. odvolání nepodal, státní zástupce původně podané odvolání ohledně tohoto obviněného vzal zpět).

10. Obviněný MUDr. V.D., MBA, tak jednáním popsaným pod body I. a) až I. c) výroku rozsudku odvolacího soudu způsobil Nemocnici Na Homolce škodu v celkové výši 106 387 994 Kč a sám získal majetkový prospěch v celkové výši 33 970 000 Kč, jednáním pod body II. a) až II. c) výroku rozsudku odvolacího soudu způsobil škodu v celkové výši 10 200 278 Kč a sám získal majetkový prospěch v celkové výši 6 784 175 Kč.

II. Dovolání obviněného

11. Proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, podali dovolání obvinění MUDr. V.D., MBA, MUDr. M.T., P.K., P. K., Mgr. J.V. a Ing. J.K., každý prostřednictvím svého obhájce. Protože věc obviněného MUDr. V.D., MBA, byla vyloučena k samostatnému projednání a rozhodnutí, aby mohla být předložena k posouzení velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, a toto rozhodnutí se týká jen uvedeného obviněného, bude níže reprodukován jen obsah jeho dovolání. Pro úplnost lze uvést, že dovolání ostatních obviněných byla usnesením Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2024, sp. zn. 5 Tdo 284/2022, odmítnuta podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněná (obsah jejich dovolání a důvody jejich odmítnutí jsou uvedeny v tomto rozhodnutí).

12. Obviněný MUDr. V.D., MBA, podal dovolání (datované dnem 6. 12. 2021) proti citovanému rozsudku soudu druhého stupně, kterým bylo rozhodnuto o jeho odvolání (a o dalších odvoláních) podaném proti rozsudku soudu prvního stupně (rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 2 T 4/2015) a kterým byl zároveň podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku zrušen výrok o vině (a ve spojitosti s tím i další výroky) v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, a z něhož byl převzat výrok o vině a výrok učiněný v adhezním řízení. Proti posledně citovanému rozsudku Vrchního soudu podal obviněný též původně dovolání (věc byla

vedena pod sp. zn. 5 Tdo 991/2021 ve společném řízení o dovoláních i dalších spoluobviněných), které však nemohlo být projednáno, protože v mezidobí byly napadené výroky tohoto rozsudku zrušeny postupem podle § 45 odst. 1 tr. zákoníku, proto k dotazu Nejvyššího soudu obviněný vzal své dovolání zpět, což předsedkyně senátu po vyloučení věci k samostatnému projednání a rozhodnutí vzala na vědomí usnesením Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2021, sp. zn. 5 Tdo 1271/2021.

13. Obviněný ve svém dovolání uplatnil dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2021), neboť napadené rozsudky podle něj spočívají na nesprávném právním posouzení skutku a též na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, a dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2021), jelikož napadeným rozsudkem podle něj došlo k uložení nepřiměřených trestů, a tím i k porušení jeho práva na spravedlivý proces.

14. Dovolatel si byl vědom úzkého vymezení možnosti přezkumu skutkového stavu v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Upozornil však, že to neplatí v případě porušení práva na spravedlivý proces, jak judikoval Ústavní soud. V jeho případě soudy nižších stupňů rezignovaly na svou funkci, když se řádně nevypořádaly s jeho námitkami, jimiž demonstroval extrémní rozpor mezi učiněnými skutkovými zjištěními a hodnocením důkazů. Podle obviněného se odvolací soud věnoval selektivně pouze některým důkazům, ostatní přehlížel a nijak na ně nereagoval. Soudy nižších stupňů nahrazovaly důkazy vlastními domněnkami a hypotetickými konstrukcemi a důkazy vyplývající z provedených důkazních prostředků nejsou podle obviněného dostatečné k prokázání jeho viny.

15. Klíčovým důkazem o vině obviněného měl být elektronický soubor s názvem „Director´s Diary“, který měl zachycovat osobní, pracovní a společenský život dovolatele v období od 7. 9. 2006 do 13. 6. 2011. Obviněný označil tento důkaz za důkaz nepřímý, z nějž ale soudy vycházely a nahrazovaly jím spolehlivá skutková zjištění. Obviněný vyjádřil nesouhlas se závěry soudů, jež odůvodnily pravdivost záznamů v elektronickém deníku s tím, že jsou v souladu s ostatními záznamy zjištěných pracovních schůzek. Upozornil na to, že shoda je ovšem pouze co do existence těchto schůzek a časového určení, avšak co do pravdivosti obsahu schůzek a co do jejich průběhu nelze učinit takový spolehlivý závěr. Většina záznamů, jež se mají vztahovat k posuzovaným skutkům (např. skutek kvalifikovaný jako trestný čin přijetí úplatku), však zůstává důkazně osamocených. Není pravdou tvrzení odvolacího soudu, že soud prvního stupně pečlivě konfrontoval záznamy z elektronického deníku s jinými důkazy, naopak pravdivost některých záznamů je vyvrácena provedenými důkazy (např. výpověďmi svědků). Obviněný MUDr. V.D., MBA, nepopírá, že je autorem elektronického deníku, popírá však, že by deník věrně zachycoval skutečnost, protože šlo spíše o autorské dílo s prvky fikce. Soudy nižších stupňů se dopustily chyby v argumentaci či v důkazu kruhem, což mělo dopad do práva obviněného na spravedlivý proces. Podle obviněného nebylo dostatečně zkoumáno a správně vyhodnoceno, nakolik byly záznamy v elektronickém deníku ovlivněny jeho subjektivním vnímáním, duševním stavem a abúzem návykových látek (nadužívání diazepamů často v kombinaci s alkoholem a dalšími léky). Poukázal na závěry znaleckého posudku MUDr. T.T., znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie se specializací na gerontopsychiatrii, který uvedl, že obviněný má narcistické rysy, řada informací v deníku je silně zkreslena aktuálními pocity a představami obviněného a obecná věrohodnost deníku je sporná, s opatrností je nutno přistupovat k číselným hodnotám a k tomu, co obviněný považuje za silně pozitivní a silně negativní. Současně dovolatel vyjádřil svůj názor, že elektronický deník odporuje „zásadě zákazu sebeobviňování“ (míněna zřejmě zásada zákazu nucení k sebeobviňování). Soudy tento důkaz dostatečně nevyhodnotily ve vztahu k uvedeným závěrům znaleckého posudku, dostatečně se nevypořádaly s tímto znaleckým posudkem, který tak zůstal podle obviněného opomenut (k tomu odkázal na bohatou judikaturu Ústavního soudu k

opomenutým důkazům). Dovolatel vyjádřil přesvědčení, že měl být proveden důkaz k posouzení věrohodnosti záznamů v elektronickém deníku ve vztahu k hodnocení duševního stavu obviněného. Nelze se spokojit se závěrem odvolacího soudu, že takový důkaz by byl nadbytečný.

16. Dále obviněný vznesl výhrady k odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, který se podle něj nezabýval všemi vznesenými námitkami obhajoby. Upozornil na povinnost soudu vycházející z Listiny základních práv a svobod (uveřejněné pod č. [2/1993](#) Sb., dále ve zkratce též jen „Listina“) řádně odůvodnit své rozhodnutí. S tím souvisí i tomu odpovídající jeho právo, jak vyplývá i z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva, podle níž se vyžaduje po soudu přímá odpověď na takovou námitku účastníka řízení, je-li pro rozhodnutí věci podstatná (rozhodná). Tento požadavek je součástí práva na spravedlivý proces.

17. Dovolatel dále vyjádřil své přesvědčení, že odvolací soud chybně posoudil jeho jednání jako pokračování v trestné činnosti podle § 116 tr. zákoníku. K tomu se odvolací soud vyjádřil pouze stručně, když uvedl, že z hlediska časové osy je zřejmé, že skutky v rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, vykazují všechny znaky pokračujících trestných činů a jsou splněny podmínky pro uložení společného trestu ve smyslu § 45 odst. 1 tr. zákoníku za všechny dílčí útoky pokračujících trestných činů. Podle obviněného se odvolací soud nijak nezabýval dalšími zákonnými znaky pokračujícího trestného činu, zejména existencí jednotného záměru obviněného. K tomu citoval z odborné literatury pasáže poukazující na potřebu jednotného záměru alespoň v hrubých rysech od počátku páčání, tedy od prvního dílčího útoku, přičemž další útoky vedou k uskutečnění tohoto záměru, který vyplývá z vůle pachatele páchat trestnou činnost. Společný záměr nemůže být presumován, ale musí být v řízení dokázán a odůvodněn. Obviněný namítl, že odvolací soud se dostatečně neseznámil s obsahem trestního spisu, se všemi konkrétními okolnostmi a souvislostmi jednání obviněného z hlediska posouzení dílčích útoků pokračujících trestných činů. Pouze stroze konstatoval, že je vázán skutkovými zjištěními soudů v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 57 T 1/2017. Toto chybné posouzení odvolacího soudu mělo následek ve výroku o trestu, který byl obviněnému uložen nepřiměřeně přísný, ačkoliv by institut pokračování měl vést k příznivějšímu posuzování při trestání.

18. Obviněný MUDr. V.D., MBA, rovněž uvedl konkrétní argumenty, jimiž dokládal extrémní nesoulad skutkových zjištění u jednotlivých skutků popsaných v napadeném rozsudku odvolacího soudu s důkazy. Skutek pod bodem I. a) se týkal přijetí úplatků a manipulací s veřejnou zakázkou Nemocnice Na Homolce na účetní a právní služby spáchaný spolu s Ing. E.B. a R. Ž. Soudy nižších stupňů učinily závěry o účelovém spojení medicínsko-právních služeb do jedné zakázky a zvýhodnění Sdružení navzdory výpovědi svědka Z. K., podle níž Ministerstvo zdravotnictví v roce 2006 dospělo k závěru reformovat zdravotnictví, do čehož spadal projekt „outsourcingu“ účetních a medicínsko-právních služeb v NNH, proto k předloženému návrhu zadávací dokumentace veřejné zakázky na jednání s MUDr. V.D., MBA, neměl připomínky, když de facto vyhověl požadavkům ministerstva. Žádný z důkazů neprokazuje, že by se obviněný MUDr. V.D., MBA, aktivně účastnil na přípravě zadávací dokumentace či by inicioval účelové spojení účetních a medicínsko-právních služeb. Proti tomuto spojení nijak nebrojil ředitel odboru veřejných zakázek ÚOHS J. L., tj. že by za diskriminační byl považován požadavek zadavatele na osobu splňující vysokoškolské vzdělání v oboru právo a zároveň všeobecné lékařství. Jako laik nemohl obviněný vědět, že spojením služeb porušuje zákon o veřejných zakázkách. Z důkazů nevyplývalo, že by R. Ž., jednal s vědomím či po dohodě s obviněným MUDr. V.D., MBA, a neprokázala se žádná participace dovolatele na změně zadávací dokumentace veřejné zakázky. Neprokázalo se, že by dovolatel aktivně vybíral členy hodnotící komise, celkově

nebylo podle něj prokázáno jeho zapojení do průběhu zadávacího řízení. Dále dovolatel brojil proti „nezákonně použité právní kvalifikaci skutků“ popsanych ve výroku o vině pod bodem I. a) napadeného rozsudku. Podle dovolatele soudy nižších stupňů dostatečně neposoudily, zda je možné toto jednání obviněného kvalifikovat jednak jako zvlášť závažný zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, jednak jako zvlášť závažný zločin zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku, tedy v jednočinném souběhu. Poukázal na komentář k trestnímu zákoníku, který vylučuje jednočinný souběh trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku a trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku z důvodu speciality trestného činu podle § 256 odst. 1, 3 tr. zákoníku k trestnému činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku. Majetkový nebo jiný prospěch, jak je uveden v § 256 odst. 3 tr. zákoníku, v souvislosti s korupčním jednáním při zadání veřejné zakázky, je podle rozhodovací praxe soudů úplatkem, tj. majetkovým nebo jiným prospěchem v souvislosti s obstaráním věcí obecného zájmu (§ 331 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku) zúžený ustanovením § 256 tr. zákoníku na oblast veřejných zakázek, veřejných soutěží a veřejných dražeb. Proto jednání obviněného mělo být posouzeno pouze jako trestný čin zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku. Jelikož celkový prospěch by nepřesáhl 10 000 000 Kč, nešlo by o prospěch velkého rozsahu. Dovolatel vznesl výhrady i vůči určené výši způsobené škody, která byla mechanicky stanovena rozdílem nabídkové ceny vítězného Sdružení a druhého neúspěšného uchazeče. Soudy nižších stupňů měly podle obviněného postupovat podle § 137 tr. zákoníku, měla být zjišťována obvyklá cena stejné nebo srovnatelné služby a konfrontována s odměnou vyplacenou vítěznému Sdružení. V úvahu by se mělo brát rovněž hledisko efektivnosti použití veřejných prostředků, tedy že nejvýhodnější nabídka není vždy ta nejlevnější. Nebylo zjišťováno, zda druhá nabídka nebyla extrémně podhodnocená a zda by byla uskutečnitelná, jak ostatně dovodil znalecký posudek znaleckého ústavu EQUITA Consulting, s. r. o., který však soudy ignorovaly. Soudy nižších stupňů tak vyšly z hypotetického předpokladu, že neúspěšný uchazeč, pokud by realizoval zakázku, by ji provedl ve stejné kvalitě jako vítězné Sdružení, ovšem za nižší cenu. Soudy bez podložených důkazů dovodily závěr, že cenu za poskytnuté služby muselo vítězné Sdružení nastavit tak, aby se do něj zahrnuly vysoké odměny pro R. Ž., a úplatek pro obviněného.

19. Ve vztahu ke skutku pod bodem I. b) výroku o vině napadeného rozsudku, který se týkal manipulace s veřejnou zakázkou NNH na digitalizaci chorobopisů a legalizace výnosů z trestné činnosti, dovolatel vznesl následující konkrétní námitky rozporu provedení dokazování a následně dovozeného skutkového stavu, který soudy nižších stupňů nekriticky převzaly z obžaloby. Záměr obviněných zadat zakázku na digitalizaci chorobopisů s úmyslem získat z ní osobní prospěch soudy údajně dovodily ze záznamů z elektronického diáře. Avšak z těchto záznamů nelze podle dovolatele dovodit záměr ohledně rozdělení zisku, získání osobního prospěchu apod. Jde opět o pouhé hypotézy nemající podklad v důkazech, navíc činěné v neprospěch obviněných. Naproti tomu stojí řada svědeckých výpovědí, jež poukazovaly na nezbytnost digitalizace chorobopisů v NNH. Závěr, že by obchodní společnost DISOL založil obviněný T.K. na žádost obviněného P.K., odporuje výpovědi T.K., jenž uvedl, že obchodní společnost DISOL založil z vlastní vůle, aby rozvíjel standardní obchodní činnost se zaměřením na oblast digitalizace (viz jeho výpověď na str. 75, 77 a 78 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 2 T 4/2015). Rovněž záznam v elektronickém deníku, že obviněný MUDr. V.D., MBA, měl klíče od kanceláří společnosti DISOL, či že tato obchodní společnost měla sídlo jinde, než fakticky sídlila, neprokazuje, že by obviněný manipuloval s touto veřejnou zakázkou. Rovněž zjištění, že se v zadávacím řízení nacházely dokumenty od obchodní společnosti DISOL s datem předcházejícím zveřejnění oznámení o zadání veřejné zakázky, nelze podle dovolatele vykládat v jeho neprospěch. Závěr, že zadávací dokumentace a kvalifikační předpoklady byly směřovány na konkrétního uchazeče, odporuje provedeným důkazům, konkrétně

výpovědi svědka V. T., zpracovatele zadávací dokumentace, kterou soud prvního stupně nehodnotil komplexně. Zcela pominul tvrzení svědka, že obviněný MUDr. V.D., MBA, nijak nezasahoval do zadání veřejné zakázky, požadoval naopak transparentní řešení. Obchodní společnost ICZ nebyla vyloučena ze zadávacího řízení neoprávněně a účelově, jak tvrdily soudy, ale jen proto, že nebylo zřejmé, jakým způsobem zajistí jednu z hlavních podmínek plnění zakázky – zajištění zabezpečených prostor (viz výpovědi svědků J. V. a I. M. ze společnosti ICZ). Jak dále vyplynulo ze svědecké výpovědi J. V. (a rovněž B. C.), vzdali se tehdy podání námitek proti svému vyřazení také z důvodu, že danou zakázku považovali za ztracenou, nevýhodnou a uznali, že nesplnili zadané podmínky. Dovolatel zdůraznil, že svědecké výpovědi členů hodnotící komise vyloučily jakýkoliv jeho zásah do průběhu zadávacího řízení. Podle obviněného neexistuje žádný důkaz, že měl zastírat původ finančních prostředků pocházejících ze zmíněné zakázky. Obchodní společnost Virmil byla jediným společníkem obchodní společnosti DISOL, proto bankovní transakce mezi těmito společnostmi měly pravděpodobně povahu vyplaceného podílu na zisku, a pak nemohly logicky mít ani žádné protiplnění. Stejně tak vyplacené prostředky z obchodní společnosti Virmil jejím jedinému akcionáři svědku Z. B. byly dividendou. Chybí také důkaz, že obviněný Mgr. J.V. předal hotovost vyzvednutou z obchodní společnosti DRUPPI ve výši 22 684 007 Kč obviněnému P.K., který ji dále předával ostatním obviněným. Takový závěr učinily soudy nižších stupňů pouze na základě vlastních domněnek, neodpovídají tomu ani záznamy z elektronického deníku, neboť je nelogické, aby NNH za digitalizaci chorobopisů v roce 2009 vyplatila obchodní společnosti DISOL částku přes 29 milionů Kč (další byla vyplacena až v únoru 2010) a aby z ní dostal obviněný MUDr. V.D., MBA, částku 25 milionů Kč. I v tomto případě obviněný postrádá jednotný záměr ve smyslu § 116 tr. zákoníku.

20. Významná skutková zjištění k jednání popsanému pod bodem I. c) výroku o vině napadeného rozsudku byla založena pouze na záznamech z elektronického deníku, jehož věrohodnost dovolatel opakovaně zpochybňoval. Obviněný upozornil, že spoluobviněného Mgr. Bc. D.M. odvolací soud rozsudkem ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, v případě tohoto skutku uznal vinným pouze trestným činem podplacení podle § 332 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, a nikoliv trestným činem zjednáni výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c) tr. zákoníku nebo trestným činem porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku. Obviněný vyjádřil své přesvědčení, že odvolací soud se měl touto otázkou zabývat rovněž i ve vztahu k jeho osobě, tedy zda důkazní situace postačuje k odsouzení obviněného MUDr. V.D., MBA, rovněž i za další dva zmíněné trestné činy. Dovolatel dále vznesl námitku proti nesprávnému užití ustanovení § 248 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku, když soudy nesprávně vyhodnotily, co se rozumí pojmovým znakem této skutkové podstaty spočívajícím v „porušení závazných pravidel zadávacího řízení závažným způsobem“. Požadavek závažného způsobu porušení závazných pravidel je nutno chápat jako zásadní odchýlení se od norem zákona o veřejných zakázkách. Při hodnocení závažnosti je nutno zkoumat, zda porušení může mít vliv na průběh nebo výsledky řízení, zda bylo porušeno jedno pravidlo či více pravidel apod. Upozornil na sankce uložené rozhodnutím ÚOHS ze dne 8. 12. 2011, sp. zn. ÚOHS-S235/2011/VZ-15851/2011/540/PV, který nehodnotil zjištěná pochybení jako závažná. V odůvodnění soudních rozhodnutí pak podle obviněného zcela chybí hodnocení tohoto znaku, skutková zjištění jsou i v tomto případě založena na nepodložených hypotézách soudů a jednotný záměr obviněného k pokračující trestné činnosti nebyl rovněž prokázán.

21. Skutek pod bodem II. a) výroku napadeného rozhodnutí je podle dovolatele rovněž zatížen extrémním nesouladem mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními. Závěr, že obvinění byli od počátku dohodnuti, že nákup LG nože bude uskutečněn od obchodní společnosti TRANSKONTAKT-MEDICAL, je v rozporu s výpovědí svědka J. N., zaměstnance NNH, který dlouhodobě usiloval o nákup LG nože. Tento svědek nadefinoval podmínky nákupu LG nože bez součinnosti s obviněným, popsal kroky směřující k nákupu, který se připravoval minimálně půl roku, a logicky vysvětlil, že si

NNH pro nákup LG nože nevyřídila příslušné povolení od Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“), protože by s tím vzrostly další náklady, jako je údržba LG nože, dohled nad těmito činnostmi atd. Přijetí úplatku od obviněného Ing. J.K. mají dokazovat záznamy z elektronického deníku ze dne 16. 12. 2009 a dne 17. 12. 2009, pravdivost těchto záznamů není nijak dále ověřitelná dalšími důkazy, a naopak proti nim stojí výpověď svědkyně I. K., která potvrdila obhajobu obviněného, že s ním byla dne 16. 12. 2019 jinde. Nepřiměřený význam se klade na hodnocení diáře L. M. Dovolatel MUDr. V.D., MBA, podotkl, že to byla NNH, která usilovala o to, aby jí TRANSKONTAKT-MEDICAL dodala LG nůž. Soudy nižších stupňů pak neučinily jednoznačný závěr, zda kupní cena za LG nůž byla předražena, či mohla být nižší. Zároveň však dovodily, že do ceny byl započten tvrzený úplatek pro obviněného ve výši 215 000 EUR, jde však opět jen o nepodložené úvahy soudů. Obviněný nemohl naplnit skutkovou podstatu trestného činu porušení povinnosti při správě cizího majetku a trestného činu přijetí úplatku, jelikož nebyl iniciátorem nákupu LG nože a vzhledem k druhu zadávacího řízení s jediným uchazečem pro specifčnost předmětu zakázky ani nebyl důvod uplatit ředitele NNH.

22. Dovolatel dále vznesl výhrady k posouzení jednání pod body II. b) a II. c) výroku o vině napadeného rozsudku odvolacího soudu, neboť i tyto závěry o vině jsou založeny na chybném hodnocení výpovědí svědků. Svědci vyslechnutí k dané věci nemohli objektivně vypovídat k činnosti spoluobviněného Z. Č. Upozornil na výslech svědka J. K., který se o vztahu obviněného Z. Č. k Nemocnici Na Homolce dozvěděl až ze sdělovacích prostředků, zároveň však provedl důkaz e-mailovou komunikací mezi Z. Č. a J. K. Bagatelizovány byly výpovědi svědků, podle nichž Z. Č., pro NNH skutečně pracoval. Chybný a důkazně nepodložený je závěr, že na schůzkách obviněného MUDr. V.D., MBA, s Z. Č., docházelo k předávání úplatků obviněnému. Účelem schůzek bylo poskytování poradenské činnosti. Údajné výběry hotovosti nemají časovou ani věcnou souvislost, když výběr peněz z účtu je zcela běžnou činností. Stejně tak nebylo ničím prokázáno, že by spoluobviněný J. K. předával obviněnému MUDr. V.D., MBA, na schůzkách úplatky. Se shora uvedenými námitkami se odvolací soud nijak nevypořádal.

23. K dovolacímu důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, obviněný MUDr. V.D., MBA, uvedl, že uložený nepodmíněný trest odnětí svobody v délce 10 let je sice trestem zákonným, avšak s ohledem na účel trestu, zásady jeho ukládání a celkovou délku řízení jde o trest nepřiměřený a exemplární. Odkázal v tomto směru na nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 603/06, stejně tak na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 8 Tdo 596/2005, v nichž soudy zdůraznily, že je třeba zkoumat a zohlednit dopad uloženého trestu s ohledem na jeho přiměřenost ve vztahu k délce řízení, po jehož celou dobu docházelo k zásahu do osobní svobody obviněného. Odvolací soud podle obviněného dostatečně nevysvětlil a neodůvodnil zostření uloženého trestu obviněnému a uložení přísnější sankce, jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2017, sp. zn. II. ÚS 2027/17. Dále dovolatel obecně rozvedl své úvahy o zásadách pro ukládání trestů a jejich účel. K trestu propadnutí majetku vznesl dovolatel výhrady, že soudy nižších stupňů nedostatečně prokázaly spojitost mezi nalezeným majetkem (zajištěným v trestním řízení) a posuzovanými skutky. Upozornil rovněž, že mu byla odsuzujícím rozsudkem uložena povinnost nahradit škodu poškozené NNH ve výši přes 56 milionů Kč. Soudy nižších stupňů při ukládání tohoto trestu vůbec neposuzovaly jeho majetkové a rodinné poměry a dopad trestu do jeho majetkové sféry. Odvolací soud se s jeho námitkami ani v tomto ohledu dostatečně nevypořádal. Orgány činné v trestním řízení se při zajištění majetku dostatečně nezabývaly otázkou, zda obviněnému svědčí vlastnické právo k zajištěným věcem, zda jde skutečně o majetek získaný výnosem z trestné činnosti. V tomto ohledu je i uložený trest propadnutí majetku podle § 66 tr. zákoníku nepřiměřený.

24. Vzhledem k tomu, že v řízení došlo podle obviněného k zásadnímu porušení jeho práva na spravedlivý proces (k extrémnímu rozporu mezi zjištěným skutkovým stavem a provedenými důkazy, k opomenutí důkazů a jejich deformaci), jakož i k nesprávnému právnímu posouzení skutku, dále k uložení nepřiměřených trestů, byly naplněny deklarované dovolací důvody. Obviněný proto navrhl, aby předseda senátu Nejvyššího soudu přerušil výkon napadeného rozhodnutí a poté ohledně obviněného zrušil rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 2 T 14/2015, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, a Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, který nabyl právní moci ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020.

III. Vyjádření k dovolání

25. K podaným dovoláním proti rozsudku odvolacího soudu (Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020) všech shora uvedených dovolatelů (vedle MUDr. V.D., MBA, též MUDr. M.T., P.K., P. K., Mgr. J.V. a Ing. J.K.) se souhrnně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Protože ani státní zástupce v mnoha ohledech nevypořádával věcně shodné námítky jednotlivých obviněných zvlášť, zreprodukuje Nejvyšší soud i ty pasáže jeho vyjádření, jež se týkaly všech obviněných, a vynechá jen ty části, které se dotýkaly výlučně ostatních obviněných, a nikoli obviněného MUDr. V.D., MBA.

26. Po shrnutí dosavadního průběhu řízení a dovolacích námítek obviněných státní zástupce připomněl zásady pro uplatnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. Jednoznačně odmítl dovolací námítky obviněných založené na tzv. extrémním rozporu mezi provedenými důkazy a skutkovými závěry. Při objektivním uvážení těch skutečností, jež byly soudem prvního stupně zjištěny z provedeného dokazování a našly svůj odraz ve velmi podrobném odůvodnění jeho rozsudku, nelze vůbec hovořit o tom, že by skutková zjištění přijatá v konečném výsledku soudy nižších stupňů neměla obsahovou spojitost s precizně označenými a zhodnocenými důkazy, že by způsob hodnocení provedených důkazů a na jeho podkladě učiněné skutkové závěry neodpovídaly požadavkům elementární logiky. Skutková zjištění soudů nižších stupňů nejsou ani protipólem skutečného obsahu důkazů, na jejichž podkladě byla učiněna.

27. Obhajoba se logicky snažila zpochybnit věrohodnost stěžejního důkazu, a to elektronického deníku obviněného MUDr. V.D., MBA. Námítky dovolatelů vůči tomuto elektronickému deníku a způsobu, jakým soudy nižších stupňů hodnotily jednotlivé záznamy v něm obsažené, jsou ryze procesního charakteru, vycházejí z jiného hodnocení tohoto důkazu, který soudy nižších stupňů hodnotily ve spojitosti s důkazy dalšími, a proto nejsou podřaditelné pod uplatněný hmotněprávní dovolací důvod. Elektronický deník byl prvoinstančním soudem zcela správně proveden k důkazu v jeho nejúplnější verzi. Velice věrně popisuje průběh událostí, kterých byl obviněný MUDr. V.D., MBA, účasten, mnohdy včetně niterních pocitů, jak tyto události v příslušné době obviněný vnímal a zachytil je ve svých osobních komentářích. V tomto ohledu mají podle státního zástupce záznamy v elektronickém deníku dokonce vyšší vypovídací sílu, než by měla vlastní výpověď obviněného, byť by se rozhodl vypovídat po pravdě. I v takovém případě by si již s odstupem času nemohl vzpomenout na všechny podrobnosti, jaké lze vyčíst z podrobně vedeného deníku. Nadto je nutno zdůraznit, že elektronický deník, resp. jednotlivé záznamy v něm obsažené, rozhodně nestojí v důkazní situaci osamoceně, naopak jako článek uzavřeného řetězce důkazů plně ob stojí. Státní zástupce vyzdvihl, že soud prvního stupně si dal v odůvodnění svého rozhodnutí značnou práci s tím, aby nejen elektronický deník jako celek, ale i jednotlivé záznamy v něm obsažené, podrobně vyhodnotil v návaznosti na skutečnosti vyplývající z dalších důkazů, ať již listinných důkazů či výpovědí, záznamy

komparoval s dalšími důkazy, z nichž lze jen namátkou zmínit SMS komunikaci a záznamy z kalendáře z mobilních telefonů obviněného MUDr. V.D., MBA, záznamy ze zachycené e-mailové komunikace, výpisy z bankovních účtů, záznamy o nákupech hodnotných movitých věcí či samotné tyto věci nalezené u obviněného při domovní prohlídce. Blíže proto odkázal na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (zejména na str. 430 a násl.), a co se týče obviněného MUDr. V.D., MBA, rovněž na body 67. až 83. odůvodnění souvisejícího rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017 (a návazně v pasážích odůvodnění těchto rozhodnutí věnujících se zvlášť každému ze skutků, pro něž byli obvinění uznáni vinnými trestnou činností).

28. Učinil-li dovolatel MUDr. V.D., MBA, závěr, že v případě elektronického deníku šlo o literární dílo s částečně autobiografickými a částečně smyšlenými prvky, jde naopak v případě takového tvrzení o skutkovou verzi, která nemá žádnou oporu v provedených důkazech, zejména ve vlastním obsahu elektronického deníku. Tato verze se zjevně objevila až se snahou o pozměnění vlastního obsahu záznamů v elektronickém deníku, jeho promazáním na konci roku 2013 a dodatečnou úpravou, zcela zřejmě v souvislosti se zvoleným způsobem připravované obrany. Je to naopak tvrzení o údajné literární fikci, které bylo beze zbytku vyvráceno.

29. Státní zástupce odmítl porušení zákazu nucení k sebeobviňování, ke kterému mělo dojít v důsledku důkazního použití záznamů z elektronického deníku vedeného v době páchání trestné činnosti obviněným MUDr. V.D., MBA, který v trestním řízení odmítl sám vypovídat. K tomu, aby bylo vůbec možno hovořit o porušení zákazu nucení k sebeobviňování, musí vždy jít o nedobrovolné poskytování důkazu obviněným proti sobě samému v důsledku donucování, tzn. v důsledku aktivního konání ze strany orgánů veřejné moci. To není možné zaměňovat s případem, v němž orgány činné v trestním řízení čerpají z důkazu, na jehož vzniku se obviněný o vlastní vůli bez jakékoli ingerence státní moci podílel nebo jej dokonce sám zcela vytvořil, zvláště pak šlo-li o důkaz, který vznikl v době, kdy obviněný páchal trestnou činnost a státní orgány ještě svou činnost směrem k odhalení této trestné činnosti ani nezahájily. Takový důkaz zásadně nemůže být vyloučen z dokazování, pokud pochopitelně není opatřen za použití nepřípustného donucení vůči obviněnému. To se ovšem v posuzovaném případě nestalo a dovolatel v tomto smyslu ani neargumentuje, pouze v podstatě nepřípustně rozšiřuje zásadu „nemo tenetur se ipsum accusare“ na použití jakéhokoli důkazu, na jehož vytvoření by se pachatel nějak účastnil, bez ohledu na to, jakým způsobem bylo ze strany orgánů činných v trestním řízení, případně jiných orgánů veřejné moci, působeno na vůli obviněného ve smyslu poskytnutí takového důkazu a v souvislosti s jeho opatřením pro potřeby trestního řízení. Takovému přístupu není možno přisvědčit, neboť by jeho uplatnění vedlo až k absurdním důsledkům, že by z dokazování byly vyloučeny všechny důkazy, na jejichž vzniku se pachatel podílel jakýmkoliv způsobem (např. podpisem na listině).

30. Státní zástupce nesouhlasí ani s tvrzením dovolatelů, že by nedostatečným odůvodněním rozhodnutí soudů nižších stupňů (především odvolacího soudu) mělo být zasaženo do ústavního práva obviněných na spravedlivý proces. Odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů jsou v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř. Odůvodnění odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně obsahuje nejen výčet, ale i podstatný obsah konkrétních důkazů, na jejichž podkladě byl učiněn závěr o vině obviněných. Soud prvního stupně vycházel z podrobně rozvedených důkazů vypovídajících komplexně o nastaveném mechanismu závadného jednání, jejichž podstata byla v rozsudku v případě skutků pod body I. (str. 441 a násl. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) i II. (str. 482 a násl. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) výroku o vině taktéž rozvedena, a to předně (ale zdaleka nejenom) z výstupů z elektronického deníku obviněného MUDr. V.D., MBA. Soud provedl rovněž nespočet důkazů, na jejichž podkladě si mohl učinit obrázek o tom, že závěry v elektronickém deníku odpovídají realitě (blíže se tím zabýval na str. 430 a násl. odůvodnění rozsudku soudu prvního

stupně). Městský soud v Praze také dostal požadavku náležitého zhodnocení všech provedených důkazů, a to přiměřeným způsobem, který odpovídal rozsahu věci, počtu dílčích jednání a počtu pachatelů, kteří se podíleli na jednání ke škodě Nemocnice Na Homolce. Podle státního zástupce byl skutkový stav spolehlivě zjištěn a právní závěry z něj vyplývající byly v písemném vyhotovení rozsudku tohoto soudu přiléhavě odůvodněny. Z odůvodnění vyplývá také vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry soudu na straně druhé. Podle státního zástupce se odvolací soud při opětovném projednání věci ve veřejném zasedání konaném o odvoláních obviněných v zásadě ztotožnil s těmito závěry. Z odůvodnění jeho rozsudku lze přitom kromě jiného dovodit, že se zabýval i důkazními návrhy obviněných, nicméně nepřistoupil k doplnění dokazování. Odvolací soud nemusí podrobně a všeobsažně reagovat na veškeré jednotlivosti uvedené v odvolání, zvláště pokud se odvolatel pustí do přehodnocování důkazů. Je zcela běžnou praxí, že soud druhého stupně nerekapituluje veškeré provedené důkazy a učiněná skutková zjištění. Jestliže se soud druhého stupně ztotožní s postupem soudu prvního stupně, zpravidla pouze odkáže na odůvodnění jeho rozhodnutí.

31. Státní zástupce neshledal, že by došlo k opomenutí některého z důkazů navržených obviněnými. Je na úvaze soudu, kterými důkazními prostředky bude objasňovat určitou okolnost, jež má význam pro zjištění skutkového stavu, byť v rámci zaručeného práva na spravedlivý proces je povinností soudu rozhodnout o navržených důkazech. Soud ovšem není povinen provést všechny navržené důkazy, současně je však povinen se jimi zabývat a případně odůvodnit, proč je zamítl. Podle státního zástupce v posuzované věci soudy nižších stupňů dostaly těmito požadavkům. Odvolací soud se vyjádřil k námitkám tzv. opomenutých důkazů v bodech 39. a 41. odůvodnění napadeného rozsudku, v případě obviněného MUDr. V.D., MBA, lze odkázat taktéž na bod 33. odůvodnění rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021 sp. zn. 8 To 67/2020. Soud druhého stupně měl za to, že skutečnosti, jež mohly ověřit navrhované důkazy, již byly provedeným dokazováním dostatečně vyjasněny a soudy na podkladě důkazů vyplývajících z již provedených důkazních prostředků mohly učinit relevantní skutkové závěry.

32. Ve stručnosti pak státní zástupce k jednotlivým důkazním návrhům uvedl následující. V případě znaleckého posudku MUDr. T.T. šlo o důkaz, který obhajoba obviněného MUDr. V.D., MBA, předložila až po doručení rozsudku soudu prvního stupně v souvislosti s podáním odvolání a v odvolání navrhla jeho provedení. Tento důkaz však měl řešit otázky, které již byly soudem prvního stupně na podkladě jiných důkazů posouzeny, a bylo tak zcela v kompetenci odvolacího soudu zvážit potřebnost či nadbytečnost tohoto důkazu. Nadto státní zástupce k tomuto posudku poznamenal, že se znalec nad rámec své odborné kvalifikace pustil do hodnocení (obecné věrohodnosti) důkazu – elektronického deníku a jeho jednotlivých zápisů. Tím si nepřipustně osoboval výsostné oprávnění soudu hodnotit důkaz. Znalci nepřísluší provádět hodnocení důkazů ani z hlediska jejich věrohodnosti, a to ani v tom směru, zda okolnost, o níž podávají zprávu, je prokázána. Jen pro úplnost státní zástupce doplnil, že o užívání (nikoli však o nadužívání) drog obviněným MUDr. V.D., MBA, jsou první náznaky již z doby, kdy jeho trestná činnost vymezená ve skutcích popsanych ve výroku o vině v rozsudcích soudů nižších stupňů spěla ke svému konci. Státní zástupce se vyjádřil i k dalším navrženým důkazům ze strany ostatních obviněných. K návrhu obviněného P.K. na provedení znaleckého posudku z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, vypracovaného znaleckým ústavem EQUITA Consulting, s. r. o., státní zástupce uvedl, že byl obhajobou předložen den před zahájením veřejného zasedání o odvolání (tj. dne 9. 6. 2021). Jeho nadbytečnost odůvodnil již intervenující státní zástupce u odvolacího soudu v písemném vyjádření. Odvolací soud si rozhodnutí o důkazních návrzích vyhradil do závěrečné porady a ve veřejném zasedání dne 17. 6. 2021 bylo vyhlášeno usnesení, že se návrhy na doplnění dokazování zamítají a že se dokazování prohlašuje za skončené. Jak již bylo zmíněno, důvody tohoto postupu uvedl odvolací soud v odůvodnění napadeného rozsudku. Z něj lze usuzovat, že se Vrchní soud v Praze neprovedením znaleckých posudků MUDr.

T.T. a EQUITA Consulting, s. r. o., nedopustil namítaného pochybení opomenutím těchto důkazů, neboť nešlo o nedůvodné neprovedení navrhovaných důkazů, které by byly podstatné pro rozhodná skutková zjištění. K dalším námitkám ohledně neprovedení navrhovaných výsledků svědků se adekvátně vyjádřil již soud prvního stupně na str. 505 a násl. svého rozsudku. Státní zástupce uzavřel, že podle jeho mínění nedošlo k opomenutí žádného podstatného důkazu, který by měl z hlediska právního posouzení stíhaných skutků zásadní význam, a tím ani k nepřípustnému a neakceptovatelnému zásahu do práva dovolatelů na spravedlivý proces.

33. Dále se státní zástupce vyjádřil k dovolacím námitkám, které byly podle něj uplatněny v mezích dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. To se týkalo výhrady obviněného MUDr. V.D., MBA, že v jeho případě nenastaly zákonné podmínky pro posouzení skutků vymezených v napadeném rozsudku jako pokračujícího trestného činu. Obviněný zpochybnil splnění jednoho ze čtyř zákonných znaků vymezujících pokračování, a to podmínky subjektivní souvislosti. Svou výhradu podle státního zástupce obviněný založil výlučně na vlastní interpretaci odůvodnění napadeného rozsudku a na svém subjektivním pocitu, že se odvolací soud zabýval pouze jedním ze znaků pokračování, a to otázkou časové souvislosti. Státní zástupce však nesdílí tento ryze subjektivní pocit dovolatele, když z odůvodnění napadeného rozsudku lze naopak jednoznačně vysledovat, že odvolací soud posuzoval problematiku jednotného záměru (např. v bodě 49. odůvodnění napadeného rozsudku). Dovolatel MUDr. V.D., MBA, podle státního zástupce taktéž pominul, že na existenci jednotného záměru lze usuzovat zejména z ostatních objektivních podmínek pokračování v trestném činu, čili i ze způsobu provádění jednotlivých útoků, z jejich časové a místní souvislosti apod. Státní zástupce připomněl, že odvolací soud ukládal společný trest a v odůvodnění svého rozsudku uvedl zásadu související s ukládáním společného trestu, podle níž soud při novém rozhodnutí nesmí jakkoli přezkoumávat skutkové závěry uvedené ve zrušovaném výroku o vině (v dříve pravomocně skončené věci), nesmí je přehodnocovat, doplňovat či naopak okleštovat a musí je převzít do svého nového rozsudku. Je jimi ze zákona vázán, a to včetně záměru, s jakým byly skutky vymezené ve zrušeném výroku o vině odsouzeným spáchány. To pochopitelně vůbec nevylučuje, aby tento záměr měl sjednocující povahu a v mysli pachatele byl zahrnut již v době, kdy přistoupil ke spáchání prvního z více dílčích útoků. Státní zástupce doplnil, že soud rozhodující později je také vázán právní kvalifikací použitou v dřívějším pravomocném rozsudku ohledně dílčích útoků pokračujícího trestného činu. Není tedy oprávněn přehodnocovat ani právní posouzení těch dílčích útoků pokračujícího trestného činu, jichž se týká dřívější pravomocný rozsudek, a to ani kdyby měl pochybnosti o jejich správnosti. Platí však, že na rozdíl od skutkových zjištění není původní právní kvalifikací vázán beze zbytku, protože například součet celkové škody způsobené všemi dílčími útoky může odůvodnit použití vyšší trestní sazby vázané na určitou kategorii škody ve smyslu § 138 odst. 1 tr. zákoníku, či pokud v důsledku posouzení věci jako pokračujícího trestného činu dojde ke změně okolností podstatných z hlediska časové působnosti trestního zákona. Státní zástupce konstatoval, že lze poměrně snadno vysledovat sjednocující záměr již od prvního útoku závažného počínání obviněného MUDr. V.D., MBA. Motivem pro páchaní posuzované trestné činnosti byla na straně dovolatele nepochybně zjištěná, přičemž obviněný byl, ať již za přispění zjednání výhodnějších podmínek v souvislosti se zadáním veřejné zakázky některému dodavateli či prostřednictvím porušování svých povinností opatrovat a spravovat cizí majetek, veden záměrem domoci se osobního majetkového prospěchu, jehož hodlal dosáhnout i za cenu přijímání úplatků. Státní zástupce dále zpochybnil, zda je tato námitka vůbec ve prospěch obviněného, když v případě, že by nebyl ukládán společný trest, byl by obviněnému ukládán souhrnný trest za více trestných činů, a to patrně ještě přísnější, než je trest nyní obviněnému pravomocně uložený jako trest společný a úhrnný.

34. Státní zástupce se obsáhle věnoval rovněž otázce možného jednočinného souběhu trestných činů, jimiž byl obviněný MUDr. V.D., MBA, uznán vinným napadeným rozsudkem odvolacího soudu. Názor

tohoto dovolatele o vztahu speciality trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku vůči trestnému činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku, který by vylučoval možnost jejich jednočinného souběhu, se státnímu zástupci jeví jako názor do určité míry zjednodušující a v této konkrétní věci nesprávný. Státní zástupce vyjádřil své přesvědčení, že by měla být zachována právní kvalifikace, kterou užil Městský soud v Praze, jak ji ohledně obviněného MUDr. V.D., MBA, toliko v případě skutku pod bodem II. a jen v souvislosti se změnou kategorizace výše škod způsobených trestným činem, kterou přinesla novelizace trestního zákoníku v podobě zákona č. [333/2020](#) Sb., revidoval Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020 (byť nesprávně pojmenoval trestný čin podle § 256 tr. zákoníku, když užil slovo „sjednání“ namísto slova „zjednání“, a v označení trestného činu podle § 331 tr. zákoníku u odstavce 1 výslovně neuvedl alinea 1).

35. Státní zástupce upozornil, že pro posouzení vzájemného vztahu uvedených trestných činů nelze přehlížet několik podstatných skutečností. Vzájemný vztah obecného a speciálního ustanovení má totiž u těchto trestných činů několik rovin. Skutková podstata trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku chrání obecně zájem na řádném výkonu veřejné moci a rozhodovacích procesů při obstarávání věcí obecného zájmu. Právní úprava podle § 256 tr. zákoníku pak primárně vyjadřuje zájem na ochraně přirozeného soutěžního prostředí, zájem na řádném a zákonném provedení jakékoli veřejné soutěže, zadání veřejné zakázky nebo jakékoli veřejné dražby, zejména zájem na dodržování stanoveného postupu za rovných podmínek pro všechny účastníky (zájemce, soutěžitele), včetně procesu veřejného zadávání. Z pohledu ochrany společenských zájmů by se tedy ustanovení § 256 tr. zákoníku mohlo skutečně zdát užším či speciálním. Pro posouzení vzájemného vztahu obou trestných činů si však naprosto nelze vystačit pouze s tímto úvodním srovnáním předmětu ochrany dotčených společenských vztahů. Co se týče objektivní stránky těchto trestných činů, je nutno vnímat, že trestný čin podle § 256 tr. zákoníku obecně spojuje trestní odpovědnost s jednáním pachatelů, která směřují k získání prospěchu, ať již vlastního, anebo prospěchu třetích osob. Za neoprávněné výhody je například nutno považovat i neoprávněně získané tržby (jak vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1339/2007). Naproti tomu skutková podstata trestného činu podle § 331 tr. zákoníku spojuje trestní odpovědnost výlučně s existencí úplatku. Pojem úplatku je přitom zjevně užší než obecný pojem prospěchu, který je širší kategorií získané výhody. Zatímco úplatkem je ve smyslu § 334 odst. 1 tr. zákoníku pouze ta neoprávněná výhoda, na kterou není nárok, získáním prospěchu ve smyslu § 256 tr. zákoníku může být jakékoliv plnění, ať oprávněné či neoprávněné, resp. protiprávní. Pojem prospěchu tedy zahrnuje i možnosti legitimního plnění a oprávněných výhod nárokových z řádných právních aktů, například v podobě získání obchodních bonusů, referencí či plnění z obchodních smluv. Z hlediska znaku jednání (coby znaku objektivní stránky skutkové podstaty) se tedy naopak jako užší a speciální jeví skutková podstata trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku, neboť dopadá pouze na ta jednání, společensky nepochybně škodlivější, jejichž cílem je získání úplatku jako neoprávněné výhody bez právního nároku. Oproti tomu ustanovení § 256 tr. zákoníku spojuje podmínky trestní odpovědnosti v základní skutkové podstatě i v kvalifikovaných skutkových podstatách obecně se vznikem jakéhokoli prospěchu, včetně výhody mající legální oporu v právních vztazích a nárocích příjemce takové výhody.

36. Dále podle státního zástupce nelze přehlížet ani existenci kvalifikovaných skutkových podstat podle § 331 odst. 1, odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku, které vyjadřují vyšší míru závažnosti jednání oproti jednání podle § 256 tr. zákoníku přísnějšími trestními sazbami v případech, kdy pachatel jedná v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, tedy alespoň 1 milion Kč [§ 331 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku], resp. prospěch velkého rozsahu, tedy nejméně 10 milionů Kč [§ 331 odst. 4 písm. a) tr. zákoníku], nebo se pachatel dopustí činu jako úřední osoba [§ 331 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku], anebo v tomto postavení směřuje své jednání k získání značného prospěchu, tedy nejméně 1 milionu Kč [§ 331 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku]. Tyto specifické znaky kvalifikované skutkové podstaty, resp.

jejich vzájemné kombinace, které bezpochyby vyjadřují vyšší závažnost činu, přitom skutková podstata trestného činu podle § 256 tr. zákoníku ani ve svých vyšších odstavcích v tomto pojetí neobsahuje. Z hlediska znaku kvalifikované skutkové podstaty vyjádřené v § 331 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku se tedy jako užší (speciální) rovněž jeví trestný čin přijetí úplatku, k jehož spáchání postačuje již jednání v tzv. druhém úmyslu, aniž by vůbec muselo dojít k dosažení značného prospěchu.

37. Ze shora nastíněného znění skutkových podstat trestných činů uvedených v § 256 a § 331 tr. zákoníku státní zástupce dovodil, že nejde o typický vztah ustanovení ryze užšího a širšího, tedy o případ tzv. vnořených kruhů, kdy jeden skutek při naplnění jedné skutkové podstaty (užší) vždy současně nutně naplňuje i znaky jiné skutkové podstaty (širší). Naopak z teoretického hlediska je třeba tento vztah vnímat jako případ tzv. prolínajících se kruhů, neboť mohou nastat situace, kdy jsou naplněny obě skutkové podstaty, stejně tak mohou nastat i situace, kdy jsou naplněny znaky jen jednoho z trestných činů. Nemůže tak jít o klasický případ speciality, kde je užití obecné normy vyloučeno v případě užití zvláštní normy. K posouzení takového vztahu trestných činů státní zástupce analogicky odkázal na stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. Tpjn 300/2017 (uveřejněného pod č. [1/2018](#) Sb. rozh. tr.). V právních úvahách o možnostech posouzení jednočinného souběhu v daném případě je třeba vzít v úvahu i závěr vyslovený v usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 15 Tdo 885/2013 (uveřejněném pod č. [2/2015](#) Sb. rozh. tr.), podle něž korupční jednání, ať již ve formě aktivního poskytnutí, nabídnutí nebo slibu úplatku, nebo ve formě pasivního přijetí úplatku či jeho slibu nebo nabídky, je třeba ve veřejné i v soukromé sféře postihovat primárně ustanoveními o úplatkářství podle § 331 a § 332 tr. zákoníku.

38. Zásadním argumentem pro akceptování jednočinného souběhu (a neakceptování poměru speciality) obou posuzovaných trestných činů však pro státního zástupce zůstává ochrana různých společenských zájmů oběma ustanoveními. V případě skutkové podstaty trestného činu podle § 256 tr. zákoníku jde především o ochranu trhu financovaného z veřejných prostředků, soutěžního prostředí a oblasti veřejného zadávání, v případě trestného činu podle § 331 tr. zákoníku je to především ochrana řádného výkonu veřejné moci a rozhodovacích procesů při správě veřejných věcí. Rozdílný objekt těchto skutkových podstat je jednoznačně patrný i ze systematického zařazení obou ustanovení ve zvláštní části trestního zákoníku. S odkazem na již zmíněné stanovisko sp. zn. Tpjn 300/2017 státní zástupce připomněl, že jsou-li v konkrétním posuzovaném případě zasaženy i jiné zájmy, než které chrání ustanovení, u něhož by bylo možno uvažovat o tom, že je speciálním či primárním, měla by se uplatnit obecná zásada, že skutek je třeba posoudit podle všech v úvahu přicházejících ustanovení zvláštní části trestního zákoníku, jejichž znaky byly naplněny. Stejně tak lze analogicky odkázat např. na usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. 15 Tdo 190/2014 (uveřejněné pod č. [48/2014](#) Sb. rozh. tr.), v němž se akcentuje nutnost porovnávat právě individuální objekty skutkových podstat posuzovaných trestných činů při úvahách o možnosti jednočinného souběhu různých trestných činů. Dále státní zástupce odkázal i na starší rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 6. 7. 1986, sp. zn. 11 Tz 19/86, uveřejněné pod č. 43/1987-III. Sb. rozh. tr.

39. Státní zástupce vyjádřil své přesvědčení, že spíše než vztah speciality by se jako příhodnější jevila varianta užití poměru subsidiarity mezi uvedenými trestnými činy podle § 256 tr. zákoníku a § 331 tr. zákoníku, a to při primárním užití ustanovení § 331 tr. zákoníku a pouze subsidiárním užití ustanovení § 256 tr. zákoníku. K tomu odkázal na obdobný přístup v případě korupční trestné činnosti v insolvenčním řízení, tedy na názor ke vztahu ustanovení § 331 a § 332 tr. zákoníku vůči ustanovení § 226 tr. zákoníku (o trestném činu pletich v insolvenčním řízení), jak jej zaujal velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu v již zmíněném usnesení ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 15 Tdo

885/2013 (uveřejněném pod č. [2/2015](#) Sb. rozh. tr.). Státní zástupce připomněl, že Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí k řešení sporné situace uvedl, že korupční jednání (ať již pasivní ve formě přijetí úplatku či jeho slibu, nebo aktivní v podobě nabídky či slibu poskytnutí úplatku) ve veřejné i soukromé sféře je třeba postihovat primárně ustanoveními o úplatkářství podle § 331 a § 332 tr. zákoníku. Ustanovení § 226 tr. zákoníku se zde může uplatnit jen subsidiárně v těch případech, na které nedopadají citovaná ustanovení o úplatkářství. Podle mínění státního zástupce nic nebrání tomu, aby se tento názor vyslovený Nejvyšším soudem identicky uplatnil na ustanovení § 256 tr. zákoníku, které je svým charakterem srovnatelné.

40. Při zohlednění obou výše označených rozhodnutí Nejvyššího soudu by primární použití ustanovení § 331, popřípadě § 332 tr. zákoníku připadalo v úvahu prakticky ve všech případech, v nichž by se korupční jednání týkalo problematiky zadávání veřejných zakázek, které ze své podstaty představuje obstarávání věcí obecného zájmu. Použití právní kvalifikace podle § 256 tr. zákoníku by subsidiárně připadalo v úvahu pouze v případech takového korupčního jednání, které by se netýkalo obstarávání věcí obecného zájmu, a nenaplnělo by tedy znaky korupční trestné činnosti ve smyslu § 331 a násl. tr. zákoníku, nicméně by naplňovalo korupční znaky vyjádřené v § 256 tr. zákoníku. Šlo by tak o některé případy korupce související s určitými typy veřejných soutěží a veřejných dražeb, kde by jejich smysl a cíl měl oproti veřejným zakázkám výlučně soukromoprávní charakter, který se nevyznačuje přesahem do veřejné sféry a nevážícím se na uspokojování společenských potřeb větších skupin osob.

41. Státní zástupce připustil, že v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu (konkrétně v usnesení ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. 6 Tdo 360/2020) se objevil i přístup, který předložil dovolatel a který ovšem státní zástupce nesdílí, že ustanovení § 256 tr. zákoníku je svým obsahem užší, speciální oproti ustanovení § 331 tr. zákoníku, neboť postihuje pouze specifickou oblast korupce, a to korupce při obstarávání veřejných záležitostí spočívajících ve veřejných zakázkách, veřejných soutěžích a veřejných dražbách, zatímco podle § 331 tr. zákoníku se postihuje obecně korupce v jejím komplexním rozsahu. Podle státního zástupce je uvedený závěr v rozporu s výše označenými rozhodnutími Nejvyššího soudu (ve věcech vedených pod sp. zn. 15 Tdo 885/2013 a sp. zn. 4 Tz 81/2019). Zatímco prvně zmíněné rozhodnutí při řešení vztahu trestných činů podle § 256 a § 331 tr. zákoníku dovozuje nutnost primárního užití ustanovení § 256 tr. zákoníku s tím, že právní kvalifikace podle § 331 tr. zákoníku se vůbec neuplatní, dřívější dvě rozhodnutí v dané situaci naopak dovozují nutnost primárního užití § 331 tr. zákoníku s tím, že právní kvalifikace podle § 256 tr. zákoníku by se uplatnila pouze subsidiárně tam, kde použití ustanovení § 331 tr. zákoníku nepřipadá v úvahu.

42. V posuzovaném případě není podle státního zástupce opodstatněné trvat na privilegování pachatele upřednostněním ustanovení § 256 tr. zákoníku, protože nelze a priori upřednostnit jedno ustanovení před druhým, ale vždy závisí na konkrétních okolnostech posuzovaného jednání, které z nich nakonec bude přísnější (tzn. i na tom, zda pachatel bude úřední osobou, v jakém obmyslu jednal, ke způsobení jaké škody či získání prospěchu směřoval, jaká bude výše jeho prospěchu apod.). Státní zástupce zdůraznil, že zde není jediný důvod, proč by měl být zvýhodňován pachatel trestné činnosti jen proto, že svým jednáním zasáhl také zájmy spojené s uskutečňováním veřejných zakázek či veřejných soutěží, a nikoli jen zájem na ochraně rozhodovacích procesů při plnění úkolů obecného zájmu. Není možné zvýhodňovat pachatele trestné činnosti, který se dopustil přijetí úplatku v souvislosti s veřejnou zakázkou, veřejnou soutěží či veřejnou dražbou, oproti pachateli, který taktéž přijme úplatek za okolností nesouvisejících s uvedenými právními instituty. K výkladu práva státní zástupce upozornil na usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. III. ÚS 666/09, podle nějž se v aplikační praxi nelze držet toliko úzkého gramatického výkladu určitého normativního znaku, jestliže by to v důsledku znamenalo zjevné popření účelu, který zákonodárce

sledoval vytvořením určité skutkové podstaty. Při výkladu je tudíž třeba vždy vycházet z objektu trestného činu, tzn. z označení a správného pochopení společenských hodnot a zájmů, k jejichž trestněprávní ochraně má dané ustanovení trestního zákoníku sloužit.

43. Státní zástupce vyjádřil své přesvědčení, že přijetí hmotné či nehmotné výhody v souvislosti s průběhem veřejné zakázky při uskutečňování úkonů obecného zájmu může naplňovat zákonné znaky několika sbíhajících se trestných činů (tedy současně podle § 256 i § 331 tr. zákoníku), aniž by šlo o rozpor se zásadou zákazu dvojího přičítání téže okolnosti. Zákaz dvojího přičítání téže okolnosti platí jen při posuzování okolností v rámci skutkové podstaty téhož trestného činu. Neuplatňuje se při úvahách o možnosti jednočinného souběhu trestných činů v tom směru, že okolnost, která je znakem jednoho ze sbíhajících se trestných činů, by nemohla současně podmiňovat použití vyšší trestní sazby u jiného sbíhajícího se trestného činu.

44. Státní zástupce odmítl námitky dovolatelů vztahující se ke skutku uvedenému pod bodem I. výroku rozsudku soudu prvního stupně, resp. bodu I. b) výroku o vině v rozsudku odvolacího soudu ohledně MUDr. V.D., MBA, které se týkají stanovení výše způsobené škody, jež je znakem skutkové podstaty zločinu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Soudy nižších stupňů podle něj postupovaly zcela správně, pokud stanovily výši škodlivého následku rozdílem nabídkových cen subjektů, které se ucházely o realizaci veřejné zakázky. Soud prvního stupně se v odůvodnění svého rozsudku vypořádal také s námitkou, že z ekonomického pohledu nebyl dodavatel s konkurenční nabídkou reálně schopen dodat poptávané služby za nabízenou cenu (a to konkrétně na str. 508 a 509 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015). Pokud odvolací soud reagoval na shodné výhrady obviněných v napadeném rozsudku (sp. zn. 2 To 81/2020) v bodě 44. odůvodnění tak, že nemá pochybnosti o výši způsobené škody, nepochybil, shledal-li tyto výhrady nedůvodnými. V souladu s tím, co vyslovily soudy nižších stupňů, platí i to, že zvolený způsob určení výše škody odpovídá rozhodovací praxi (soudy nižších stupňů k tomu opakovaně a důvodně poukázaly na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 5 Tdo 746/2014). Za nesprávný nepovažuje státní zástupce ani způsob určení výše škody v případě skutku vymezeného pod bodem II. výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně (sp. zn. 2 T 4/2015), s čímž vyjádřil souhlas i odvolací soud v bodě 45. odůvodnění napadeného rozsudku (sp. zn. 2 To 81/2020).

45. Státní zástupce rovněž nesouhlasí ani s námitkou obviněného MUDr. V.D., MBA, že z rozhodnutí soudů nižších stupňů nelze vyčíst porušení pravidel zadávacího řízení závažným způsobem, jak to vyžaduje ustanovení § 248 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku. Soud prvního stupně na str. 261 a 262 odůvodnění svého rozsudku ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, učinil exkurz do právní úpravy zákona o veřejných zakázkách a citoval podstatná ustanovení tohoto zákona, která dovolatel nerespektoval a svým postupem zjevně porušil. Obviněný úmyslně postupoval v rozporu se zákonem již v prvotní fázi zadávání veřejné zakázky, která předchází samotnému zadávacímu řízení a kterou je každý zadavatel povinen vždy splnit, a to při stanovení předpokládané hodnoty příslušné veřejné zakázky. Hrubé a cílené podhodnocení ceny předpokládané hodnoty veřejné zakázky bez jakýchkoli pochybností vykazuje znaky závažného porušení závazných pravidel zadávacího řízení. Již v důsledku tohoto podhodnocení obviněného MUDr. V.D., MBA, nastal stav, který se podstatně odchyloval od stavu vyžadovaného příslušným obecně závazným právním předpisem upravujícím pravidla zadávání veřejných zakázek. Obviněný totiž cíleně postupoval tak, aby veřejnou zakázku na poskytování právních služeb dostal do režimu úpravy pro podlimitní veřejné zakázky, ačkoli si byl moc dobře vědom, že tento způsob zadávání veřejné zakázky by neměl být vůbec uplatněn. V důsledku tohoto jednání došlo k zadání veřejné zakázky předem vybranému uchazeči, tedy zcela mimo zákonný postup zadání veřejné zakázky, jenž měl být použit. Šlo o zcela flagrantní porušení pravidel při

zadávání veřejných zakázek, které kromě porušení ustanovení označených v odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně bylo v přímém rozporu se všemi základními zásadami postupu zadavatele při zadávání veřejných zakázek, tedy zásadami transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, které byly tehdy vymezeny v § 6 odst. 1 zákona č. [137/2006](#) Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce též jen „ZVZ“).

46. Dále se státní zástupce vyjádřil k námitce dovolatele MUDr. V.D., MBA, směřující proti výroku o trestu a opírající se o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. Státní zástupce připomněl limity uplatnění námitek proti uloženému trestu v dovolacím řízení a v případě tohoto dovolatele nedovodil, že by uložený trest odnětí svobody jakkoli vybočoval z ústavních zásad pro ukládání trestů, nebo že by jej bylo možno označit za extrémně přísný, exemplární, zjevně nespravedlivý či nepřiměřený, a byla by tím opodstatněna revize výroku o trestu v dovolacím řízení mimo vlastní dovolací důvody. Státní zástupce uvedl, že soudy nižších stupňů při ukládání trestu dostatečně přihlédly k osobním poměrům obviněného a jeho rodiny a zvážily plně dopad uložených trestů jak do majetkové a osobní sféry obviněného, tak do majetkové sféry jeho rodiny. Přihlédly přitom k povaze a závažnosti spáchané trestné činnosti, zohlednily též všechna rozhodná kritéria zakotvená v § 39 a následujících tr. zákoníku. Z toho státní zástupce dovodil, že nejde o trest extrémně disproportionální či exemplární. Ostatně z hlediska zajištění požadavku minimalizace trestní represe při současném respektování požadavku zajištění její dostatečnosti lze zmínit, že odvolací soud využil moderačního oprávnění v § 56 odst. 3 tr. zákoníku a zařadil obviněného do mírnějšího typu věznice. Státní zástupce nepovažuje délku řízení za nepřiměřeně dlouhou, neodpovídající složitosti kauzy či rozsahu dokazování. Nebylo proto nutno v rámci ukládaného trestu kompenzovat nepřiměřeně dlouhou dobu řízení například při ukládání trestu a nedošlo k porušení práv obviněného ani v ústavněprávní rovině. Rovněž se soudy nižších stupňů při ukládání trestů věnovaly zvláště trestu propadnutí majetku, majetkovým poměrům obviněného či tomu, jak se uložení tohoto trestu projeví na poměrech jeho rodinných příslušníků. Podle názoru státního zástupce byly splněny všechny zákonné podmínky pro uložení trestu propadnutí majetku a v odůvodnění rozsudků soudů nižších stupňů byly také řádně odůvodněny. Lze odkázat na poměrně podrobný rozbor v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (sp. zn. 2 T 4/2015) na str. 517 a 518. Státní zástupce dále vyjádřil názor, že přesně taková trestná činnost, jíž se obviněný dopustil, a přesně takové osoby pachatelů, jakým je dovolatel, mají být postihovány trestem propadnutí majetku.

47. S ohledem na výše uvedené státní zástupce navrhl Nejvyššímu soudu, aby podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného MUDr. V.D., MBA, neboť jde o dovolání zjevně neopodstatněné. Souhlasil s projednáním dovolání v neveřejném zasedání i pro případ jiného než navrhovaného rozhodnutí podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. Ponechal dále na zvážení Nejvyššího soudu, zda z důvodu nejednotné aplikační praxe, jde-li o možný souběh trestných činů podle § 256 a § 331 tr. zákoníku, nepostupovat podle § 20 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „ZSS“ nebo „zákon o soudech a soudcích“), a postoupit věc k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu. Vyjádření státního zástupce bylo zasláno k možné replice obviněnému, který tohoto práva nevyužil.

IV. Posouzení důvodnosti dovolání

a) Obecná východiska

48. Obviněný MUDr. V.D., MBA, uplatnil dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, který je v době rozhodování Nejvyššího soudu obsažen v § 265b odst.

1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, a dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, který je v době rozhodování dovolacího soudu obsažen v § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022. Z důvodů vyložených dále pod bodem 79. tohoto usnesení rozhodl Nejvyšší soud o dovolání obviněného ve velkém senátě trestního kolegia (dále též jen „velký senát“ nebo „velký senát trestního kolegia“, anebo obecně „Nejvyšší soud“).

49. Velký senát trestního kolegia zde obecně připomíná, že dovolání z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, bylo možno podat, jestliže rozhodnutí spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jde tedy o nesprávný výklad a použití norem trestního práva hmotného, případně na něj navazujících hmotněprávních norem jiných právních odvětví. Podstatou je vadné uplatnění příslušných ustanovení hmotného práva na skutkový stav zjištěný soudem prvního a druhého stupně. Uvedený dovolací důvod je dán zejména tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění, z nichž vycházely soudy nižších stupňů, neposkytují dostatečný podklad pro závěr o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Tento dovolací důvod ovšem nespočívá v případném procesním pochybení soudů nižších stupňů ani v tom, že se dovolatel sice domáhá použití norem hmotného práva, ale na takový skutek, k němuž dospěl vlastní interpretací provedených důkazů, které soudy prvního a druhého stupně vyhodnotily odlišně od názoru dovolatele. Dovolání s poukazem na citovaný důvod nemůže být založeno ani na námitkách proti tomu, jak soudy hodnotily důkazy, jaká skutková zjištění z nich vyvodily, jak postupovaly při provádění důkazů, v jakém rozsahu provedly dokazování apod. Dovolání je koncipováno jako mimořádný opravný prostředek, a je tudíž určeno k nápravě pouze závažných právních vad pravomocných rozhodnutí.

50. K tomu je třeba rovněž upozornit, že od 1. 1. 2022 došlo novelizací trestního řádu provedenou zákonem č. [220/2021](#) Sb. k rozšíření dovolacích důvodů (jak již bylo naznačeno shora). Dovolací důvod do té doby uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je od 1. 1. 2022 zařazen pod písmenem h) téhož ustanovení, neboť pod § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl s účinností od 1. 1. 2022 vložen nový dovolací důvod spočívající v tom, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Obviněný tak ještě nemohl uplatnit tento dovolací důvod, protože lhůta pro podání dovolání, v rámci níž je možno měnit dovolací důvody (§ 265f odst. 2 tr. ř.), proběhla v roce 2021, tj. před datem účinnosti zmíněné novely. Značná část z námitek jím uplatněných byla ovšem koncipována tak, že by snad mohla odpovídat spíše tomuto dovolacímu důvodu. Nejvyšší soud sice rozhodoval již za účinnosti nové právní úpravy, nicméně posuzoval dovolání obviněného podané před nabytím její účinnosti (dovolací důvody je přitom možné rozšiřovat jen v průběhu dovolací lhůty). Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, jde především o případy týkající se skutkových okolností významných pro rozhodnutí, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, pokud konkrétní skutkové zjištění nevyplývá ze žádného provedeného důkazu, nebo jsou skutková zjištění založena na procesně nepoužitelných (tj. absolutně neúčinných) důkazech, anebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy (případ důkazů opomenutých). Taková existence tzv. zjevného (extrémního) nesouladu by mohla naplňovat nově formulovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, a odůvodnit mimořádný zásah do skutkových zjištění, která ovšem jinak (obecně) nejsou v řízení o dovolání předmětem přezkumné činnosti Nejvyššího soudu, a to ani po uvedeném doplnění trestního řádu o nově formulovaný dovolací důvod. Tento zjevný nesoulad však není založen jen tím, že z

různých verzí skutkového děje se soudy nižších stupňů přiklonily k verzi uvedené v obžalobě, pokud svůj postup přesvědčivě zdůvodnily (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 888/14). Tvzení vytýkající nedostatky skutkových zjištění, která nelze oddělovat od nesprávné právní kvalifikace, samo o sobě nezakládá důvod pro zásah dovolacího soudu, jak uznal i Ústavní soud ve stanovisku ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, vyhlášeném jako sdělení Ústavního soudu pod č. [40/2014](#) Sb. a uveřejněném pod č. 38/2014 ve svazku č. 72 na str. 599 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu (dále ve zkratce jen „SbNU“). Touto optikou proto velký senát trestního kolegia nahlížel i na dovolání obviněného MUDr. V.D., MBA.

51. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, [nyní jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř.] je dán tehdy, pokud byl obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

52. Velký senát trestního kolegia dále v obecné rovině zdůrazňuje, že v případě námitek, které dovolatel uplatnil již v předchozí fázi řízení a s nimiž se soudy nižších stupňů v dostatečné míře a správně vypořádaly, dovolací soud zpravidla odmítne takové dovolání jako zjevně neopodstatněné, jak vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího soudu (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 5 Tdo 86/2002, publikované pod č. T 408. ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2002). Na odůvodnění těchto rozhodnutí pak může dovolací soud odkázat (k tomu viz též dále).

b) K námitkám nepřipustným a k námitkám proti výroku o vině neodpovídajícím dovolacím důvodům

1. Obecně k námitkám nepřipustným a neodpovídajícím dovolacím důvodům

53. K samotnému obsahu podaného dovolání je nejprve nutno uvést, že značná (a to dokonce převážná) část dovolacích námitek obviněného (podobně, jako tomu bylo u těch spoluobviněných, jejichž dovolání předtím Nejvyšší soud odmítl) neodpovídá uplatněnému ani žádnému jinému dovolacímu důvodu. Zcela mimo rámec dovolacích důvodů taxativně uvedených v § 265b odst. 1, 2 tr. ř. byly uplatněny ty námitky, jejichž prostřednictvím obviněný zpochybňoval skutkový stav zjištěný soudy nižších stupňů, nesouhlasil s rozsahem provedeného dokazování, domáhal se jiného hodnocení provedených důkazů a na jeho základě nabízel jinou verzi skutkového děje, na kterou pak žádal uplatnit normy hmotného práva. Především neodpovídaly uplatněným ani jiným dovolacím důvodům v dovolání převážně uplatňované námitky týkající se tvrzených pochybení soudů nižších stupňů v procesu dokazování. Takové námitky zásadně nelze podřadit pod žádný z taxativně vypočtených a úzce vymezených dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, a to ani pod dovolací důvod vymezený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, jak byl obecně charakterizován výše.

54. Dále je možno připomenout, že dovolání nenahrazuje řádné opravné prostředky, že Nejvyšší soud není běžnou třetí instancí pověřenou přezkumem skutkového stavu věci a že podání dovolání není přípustné ve stejném rozsahu, jaký je charakteristický pro řádné opravné prostředky. Z tohoto hlediska je nutné posuzovat i naplnění dovolacího důvodu podle § 256b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, který uplatnil obviněný. Na jeho podkladě nelze zvažovat samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je založeno napadené rozhodnutí, ani prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení jednotlivých důkazů, jak se toho obviněný domáhal. Uvedený výklad zaujal Nejvyšší soud např. ve svém usnesení ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. 5 Tdo 482/2002 (publikovaném pod č. T 420. ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který

vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2002). Tento přístup ob stojí i vzhledem ke změně právní úpravy, k níž došlo s účinností od 1. 1. 2022, jak bylo vysvětleno výše. Nejvyšší soud navíc ani neshledal, že by postupem soudů nižších stupňů došlo k takovému porušení procesních práv obviněného, jak v dovolání vytýkal, které by zakládalo porušení základních lidských práv a svobod (zejména jeho práva na obhajobu a práva na spravedlivý proces).

55. Obviněný přitom v dovolání prakticky výlučně opětovně uváděl tytéž argumenty, které uplatňoval již v předchozích stádiích trestního řízení a které byly součástí jeho obhajoby jak v hlavním líčení, tak i základem jeho odvolací argumentace v obou odvoláních podaných proti rozsudkům soudu prvního stupně, a to v obou řízeních vedených u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 T 4/2015 a sp. zn. 57 T 1/2017. S těmito námitkami se zevrubně v obou případech vypořádal již soud prvního stupně ve svých rozsudcích, stejně tak je posoudil i odvolací soud. Lze tak odkázat na jejich podrobná odůvodnění, především pak na odůvodnění rozsudků soudu prvního stupně, a to vedle velmi obsáhlé části až doslovně rekapituluující důkazy i dosavadní průběh trestního řízení, v níž soud průběžně hodnotil jednotlivé důkazy, a v pasážích obsahujících hodnocení důkazů (v rozsudku ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 2 T 4/2015, zejména na jeho str. 437 až 502; v rozsudku ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, zejména na jeho str. 154 až 254 k jednotlivým skutkům, resp. předtím str. 110 až 153 k elektronickému deníku) a následné právní posouzení a odůvodnění dalších výroků (v prvně uvedeném rozsudku na str. 502 až 520, v druhém na str. 254 až 268). Dále je možno odkázat i na odůvodnění rozsudků odvolacího soudu (v případě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, zejména na str. 21 až 27; v případě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, zejména na jeho str. 37 až 55), který ovšem mohl též vycházet z podrobného vypořádání námitek obviněného soudem prvního stupně. Nejvyšší soud zpravidla odmítne jako zjevně neopodstatněné takové dovolání, v němž obviněný pouze opakuje tytéž námitky, jimiž se snažil zvrátit již rozhodnutí soudu prvního stupně, pokud se jimi odvolací soud zabýval a vypořádal se s nimi náležitým a dostatečným způsobem (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 5 Tdo 86/2002, uveřejněné pod č. T 408. ve svazku 17 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2002). Tak tomu bylo i v dané věci (až na dílčí otázky dále zmíněné), proto je možno v zásadě odkázat na rozhodnutí soudů nižších stupňů (s výhradou níže uvedeného).

2. Ke konkrétním námitkám obviněného

56. Obviněný (stejně jako předtím jeho spoluobvinění) ve svém dovolání zpochybňoval správnost skutkových zjištění, přičemž předkládal vlastní verzi skutkového děje, vyjadřoval nesouhlas s hodnocením důkazů provedeným soudy nižších stupňů a namítal, že došlo k opomenutí navrhovaných důkazů. To vše jsou ovšem námitky, které zásadně nemohou naplnit jím uplatněný dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, ale ani žádný jiný dovolací důvod, jak bylo naznačeno shora, neboť jde o pouhou polemiku se soudy nižších stupňů o tom, jaký skutkový stav byl v řízení provedeném před nimi prokázán, jaké závěry lze z provedených důkazů vyvodit, či jaký měl být rozsah dokazování. Není-li tím současně důvodně namítáno porušení základních lidských práv, jak bude vyloženo níže, nejsou takové námitky zásadně způsobilé naplnit dovolací důvody, a to v zásadě ani za právní úpravy účinné v době rozhodování Nejvyššího soudu s ohledem na úzké vymezení nového dovolacího důvodu představeného výše.

57. V tomto směru je třeba připomenout, že dokazování je doménou především soudu prvního stupně s možnou korekcí v řízení před soudem druhého stupně jako soudem odvolacím, nikoli však v řízení o dovolání. Dokazování je ovládáno zásadami, které se ho týkají, a to zásadou vyhledávací, bezprostřednosti a ústnosti, volného hodnocení důkazů a presumpcí nevinu. Hodnotit důkazy tak může jen ten soud, který je také v souladu s principem bezprostřednosti a ústnosti sám provedl,

protože jen díky tomu může správně posoudit konkrétní důkazní prostředek a získat z něj relevantní poznatky. Zásada bezprostřednosti ve spojitosti se zásadou ústnosti zde hraje významnou roli, protože soud je přímo ovlivněn nejen samotným obsahem důkazního prostředku, ale i jeho nositelem (pramenem důkazu). Jen takový způsob dokazování může hodnotícímu orgánu poskytnout jasný obraz o dokazované skutečnosti a vynést rozhodnutí pod bezprostředním dojmem z provedených důkazů. I odborná literatura (např. JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo procesní. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, str. 188 a násl.; Fenyk, J., Císařová, D., Gřivna, T. a kol. Trestní právo procesní. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2024, s. 84 a násl.) uznává, že nejlepší cestou pro správné rozhodnutí je zhodnocení skutkových okolností na podkladě bezprostředního dojmu z přímého vnímání v osobním kontaktu. Proto je též zcela důvodná koncepce dovolání jako mimořádného opravného prostředku, jímž mají být napravovány jen zásadní vady právního posouzení, případně úzce vymezený okruh procesních vad majících povahu zmatečných důvodů, pro které nemůže napadené pravomocné rozhodnutí obstát. Mezi takové vady ovšem zásadně nepatří vady dokazování, při němž dochází k utváření závěrů o skutkovém ději, jenž je kladen obviněným za vinu. Naopak Nejvyšší soud, který sám zásadně neprovádí dokazování (viz § 265r odst. 7 tr. ř.), musí vycházet ze závěrů soudů nižších stupňů, které samy provedly důkazní prostředky a důkazy z nich vyplývající mohly též náležitě vyhodnotit, jak bylo naznačeno shora. Nemá tak být ani arbitrem v polemice o tom, jaké skutkové závěry učinit na základě hodnocení důkazů vyplývajících z provedených důkazních prostředků.

58. Nejvyšší soud při posuzování důvodnosti dovolání vždy interpretuje a aplikuje uvedené podmínky připuštění dovolání tak, aby byla dodržena základní práva obviněného, včetně práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále ve zkratce jen „Úmluva“), Listinou a v neposlední řadě též judikaturou Ústavního soudu – viz zejména stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, vyhlášené jako sdělení Ústavního soudu pod č. [40/2014](#) Sb. a uveřejněné pod č. 38/2014 ve svazku č. 72 na str. 599 SbNU. Právě z těchto hledisek se tedy Nejvyšší soud zabýval některými skutkovými otázkami a hodnocením důkazů soudy nižších stupňů ve vztahu k právnímu posouzení jednání obviněného. V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za nutné zdůraznit, že i Ústavní soud výslovně v citovaném stanovisku konstatoval, že jeho názor, „... podle kterého nelze nesprávné skutkové zjištění striktně oddělovat od nesprávné právní kvalifikace, ... však neznamena, že by Nejvyšší soud v každém případě, kdy dovolání obsahuje argumentaci ve vztahu ke skutkovým zjištěním, musel považovat dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, za prima facie naplněný. ... Je totiž jediným oprávněným orgánem, kterému v tomto stadiu přísluší posuzovat naplnění konkrétního dovolacího důvodu (viz § 54 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Janyr a ostatní proti České republice ze dne 13. 10. 2011, č. stížností 12579/06, 19007/10 a 34812/10), a toto posouzení je závaznou podmínkou pro případné podání ústavní stížnosti (ustanovení § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu)“. V daném případě Nejvyšší soud neshledal takový nesoulad, natožpak extrémní (jak tvrdil obviněný), mezi důkazy vyplývajících z provedených důkazních prostředků a skutkovým stavem dovozeným na jejich základě. Soudy nižších stupňů se řádně zabývaly trestní věcí obviněného a provedly v potřebném rozsahu dostatečné dokazování, aby na jeho základě učinily skutkové závěry, které našly odraz v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně, resp. i následně v rozsudku odvolacího soudu, jakož i v použité právní kvalifikaci. O hodnocení řady důkazních prostředků ze strany soudů nižších stupňů lze polemizovat (ostatně je to patrné i ze shora provedené reprodukce podaného dovolání a vyjádření k němu, v nichž jsou zcela odlišné pohledy na hodnocení některých důkazů soudy nižších stupňů ze strany obviněného a ze strany státního zástupce). To je ovšem běžná polemika stran, kterou soudy nižších stupňů vzaly v úvahu, přičemž se důvodně přiklonily k jedné z verzí a svůj závěr dostatečně jasně vysvětlily. V takovém případě ovšem nejde o zjevně excesivní hodnocení, které měl na mysli Ústavní soud.

59. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu tak na základě znalosti spisového materiálu

dospěl k názoru, že závěry soudů nižších stupňů nejsou v tzv. extrémnímu nesouladu s důkazy vyplývajících z provedených důkazních prostředků, tedy nemůže tím být zpochybněno ani právní posouzení skutku. V nyní posuzované věci dovolatel (podobně jako jeho spoluobvinění) sice také namítal tento extrémní rozpor, stejně tak vytýkal nedostatečný rozsah dokazování a nesprávnost vyhodnocení důkazů, nicméně tuto obhajobu již vypořádal především soud prvního stupně ve velmi zevrubných odůvodněních jeho rozsudků, stejně tak se touto obhajobou zabýval i soud druhého stupně v řízení o odvolání obviněného a neakceptoval ji. V dovolacím řízení tak jde o opakovanou obhajobu obviněného, která se po celou dobu nese v duchu prosté polemiky s tvrzeními veřejného žalobce, která akceptovaly i soudy nižších stupňů. V tomto směru však není dán další prostor pro revizi závěrů soudů nižších stupňů v dovolacím řízení, jak bylo opakovaně vysvětleno shora, neboť Nejvyšší soud nemůže měnit skutkové závěry soudů nižších stupňů, neprovádí-li sám dokazování.

60. Jen nad rámec výše uvedeného (obiter dictum) se může velký senát trestního kolegia vyjádřit k některým hlavním námitkám obviněného, které ovšem jinak neodpovídaly žádnému dovolacímu důvodu, a nemohly tak ani založit přezkumné oprávnění Nejvyššího soudu, jak bylo již vysvětleno. Kromě toho jsou námitky obviněného nedůvodné, neboť závěry soudů nižších stupňů považuje Nejvyšší soud za přesvědčivé, jak ostatně vyplývá i z níže uvedeného.

61. Obviněný (podobně jako ostatní spoluobvinění) se ve svém dovolání především snažil zpochybnit věrohodnost záznamů v elektronickém deníku, který si sám vedl. Jelikož tyto výhrady vznášel obviněný MUDr. V.D., MBA, již před soudy nižších stupňů, a to jak v trestním řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 T 4/2015, tak i v trestním řízení vedeném u téhož soudu pod sp. zn. 57 T 1/2017, byla této otázce v rozhodnutích soudů nižších stupňů opakovaně věnována patřičná pozornost (a to dokonce ve čtyřech jejich rozsudcích – dvou soudu prvního stupně a dvou soudu druhého stupně). Kromě toho byla této otázce věnována pozornost již i v řízení u Nejvyššího soudu vedeném pod sp. zn. 5 Tdo 991/2021, v němž Nejvyšší soud usnesením ze dne 25. 5. 2022 odmítl dovolání obviněných Ing. E.B. a Mgr. Bc. D.M. a též nejvyššího státního zástupce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020 (v řízení o odvolání proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017), tak i v řízení vedeném u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 284/2022, v němž Nejvyšší soud svým usnesením ze dne 24. 9. 2024 odmítl dovolání spoluobviněných MUDr. M.T., P.K., P. K., Mgr. J.V. a Ing. J.K. Již v těchto usneseních Nejvyšší soud akceptoval závěry soudů nižších stupňů opřené též o zmíněný elektronický deník a záznamy v něm učiněné, proto lze odkázat i na argumentaci v odůvodněních těchto usnesení. Takové vypořádání námitek obviněných v dovolacím řízení vedeném pod sp. zn. 5 Tdo 991/2021 následně opakovaně akceptoval i Ústavní soud, který odmítl ústavní stížnosti stěžovatelů Mgr. Bc. D.M. (usnesením Ústavního soudu ze dne 22. 11. 2022, sp. zn. III. ÚS 2473/22) i Ing. E.B. (usnesením Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2022, sp. zn. I. ÚS 2417/22). V obou případech i Ústavní soud odmítl námitky stěžovatelů, že došlo k jejich odsouzení prakticky výlučně na základě jediného usvědčujícího nepřímého důkazu, ve skutečnosti i v těchto věcech (podobně jako v nyní projednávaném případě) se nesly námitky obviněných v rovině pouhé polemiky se závěry soudů nižších stupňů a s jimi učiněným hodnocením důkazů. I Ústavní soud považoval dokazování za důkladné, rozhodně ani v tzv. druhé větvi nestály záznamy z elektronického deníku osamocené, naopak byly důsledně ověřovány dalšími důkazy (v tomto směru je podobně zevrubné ověřování údajů učiněné soudem prvního stupně i ve věci vedené pod sp. zn. 2 T 4/2015). Již to samo o sobě dokládá, že nešlo o důkaz jediný, stejně tak nebyl osamocené hodnocen, ale důkazy byly hodnoceny ve vzájemných souvislostech, tedy v souhrnu ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř.

62. V obou řízeních, tedy v řízení vedeném u soudu prvního stupně jak pod sp. zn. 2 T 4/2015, tak i

pod sp. zn. 57 T 1/2017, podrobily soudy nižších stupňů tento klíčový důkaz (zmiňovaný elektronický deník) pečlivé revizi, co se týče prověření pravdivosti obsahu jednotlivých záznamů v něm učiněných (a to jeho původní verze prvně zajištěné orgány činnými v trestním řízení). Tyto záznamy byly zevrubně konfrontovány s dalšími objektivně ověřitelnými údaji zjištěnými v rámci dokazování (byla ověřována data s reálným uskutečněním jednotlivých setkání, jakož i domluvené výsledky). V tomto směru lze odkázat zejména na podrobné relevantní pasáže odůvodnění rozsudků soudů prvního stupně (v rozsudku sp. zn. 2 T 4/2015 souhrnně na str. 438 až 501, ale též pasáže předcházející – zejména str. 406 a následující, jde-li o obsah elektronického deníku, v rozsudku sp. zn. 57 T 1/2017 na jeho str. 154 až 254 k jednotlivým skutkům, předtím str. 110 až 153 k samotnému elektronickému deníku). Byla ale provedena též řada dalších důkazních prostředků vztahujících se k tomuto elektronickému deníku. Zejména byly provedeny znalecké posudky, konkrétně šlo o znalecké zkoumání z oborů kybernetika, odvětví výpočetní technika, resp. kriminalistika, kriminalistická počítačová expertíza a kybernetika, či kriminalistika, odvětví analýza dat a zkoumání nosičů dat (jak je v rozsudku sp. zn. 2 T 4/2015 zevrubně rozvedeno na str. 357 až 382, v rozsudku sp. zn. 57 T 1/2017 na str. 110 až 153, ale i dále). Rovněž bylo vedeno dokazování ohledně možnosti ovlivnění obsahu zápisů do deníku užíváním návykových látek obviněným MUDr. V.D., MBA (a ve spojitosti s tím i schopnosti tohoto obviněného účastnit se hlavního líčení), i v tomto směru lze odkázat na zevrubné rozvedení jednotlivých důkazních prostředků, zejména znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie (viz zejména str. 390 až 406 odůvodnění rozsudku sp. zn. 2 T 4/2015). Ve všech těchto směrech Nejvyšší soud odkazuje na příslušné pasáže rozhodnutí soudů nižších stupňů, zejména pak soudu prvního stupně, vztahující se k hodnocení důkazů k jednotlivým skutkům a dílčím útokům – viz především pasáž odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015 na str. 438 až 478, v němž šlo o skutek pod bodem I., zatímco v napadeném rozsudku odvolacího soudu o skutek pod bodem I. b), resp. na str. 478 až 502 v případě skutku pod bodem II. rozsudku soudu prvního stupně, v napadeném rozsudku odvolacího soudu šlo o skutek pod bodem II. a). Dále lze odkázat i na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 57 T 1/2017 na str. 49 až 254, konkrétně pak str. 154 až 170 ohledně skutku pod bodem I. A), resp. v napadeném rozsudku odvolacího soudu pod bodem II. b), dále str. 170 až 178 ohledně skutku pod bodem I. B), resp. v napadeném rozsudku odvolacího soudu pod bodem II. c), dále str. 178 až 210 ohledně skutku pod bodem II., resp. v napadeném rozsudku odvolacího soudu pod bodem I. a), a konečně str. 210 až 254 ohledně skutku pod bodem III., resp. v napadeném rozsudku odvolacího soudu pod bodem I. c); v těchto pasážích Městský soud v Praze pro větší přehlednost hodnocení důkazů bezprostředně obsahově porovnával svědecké výpovědi, listinné a další důkazy s konkrétním záznamem z elektronického deníku. Vyhodnocení soudu prvního stupně plně akceptoval i odvolací soud, takže v případě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, lze odkázat na body 31. a následující jeho odůvodnění, zejména body 36. a 39., jde-li o zmiňovaný elektronický diář jako klíčový (nikoli však osamocený) důkaz, v případě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, lze odkázat na body 36. a následující jeho odůvodnění, zejména na bod 42., jde-li o zmiňovaný elektronický diář.

63. Z označených pasáží je dobře patrné, že tomuto klíčovému důkazu věnovaly soudy nižších stupňů patřičnou pozornost. Jejich hodnocení pak nepostrádá logiku, naopak plně odpovídá požadavkům vyplývajícím z ustanovení § 2 odst. 5 a 6 tr. ř. Soudy nižších stupňů se rovněž náležitě vypořádaly s rozpory mezi jednotlivými verzemi elektronických dokumentů (viz zejména str. 412 a následující odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně ve věci vedené pod sp. zn. 2 T 4/2015).

64. Elektronický deník je dokument sestavený samotným obviněným MUDr. V.D., MBA, do nějž si obviněný průběžně zapisoval prožité události i plány do budoucna, obsahuje zejména zápisy o uskutečněných schůzkách (s určením dne, hodiny a osob, s nimiž se setkal, jakož i obsahu schůzek) a obviněný v něm hojně vyjadřoval i značně expresivními a exaltovanými výrazy i své pocity a dojmy. Z

jednotlivých záznamů (z jejich čistého obsahu) však bylo možno dovodit trestnou činnost všech obviněných, včetně samotného dovolatele MUDr. V.D., MBA, a v určitém směru byl tento deník nepochybně vodítkem pro orgány činné v trestním řízení k tomu, jakým směrem vést vyšetřování. Jak již bylo uvedeno, pravdivost jeho záznamů byla detailně verifikována (tedy ověřována a potvrzována) dalšími důkazy – elektronickou komunikací, přepisy textových zpráv, deníky dalších obviněných (či jiných dotčených osob) i dalšími listinnými důkazy (např. údaji o telekomunikačním provozu, resp. lokalizací mobilních telefonů, pohybu vozidel apod.), jakož i svědeckými výpověďmi a ostatními důkazy (viz odkazy na příslušné pasáže odůvodnění rozsudků soudů prvního stupně, jak bylo uvedeno shora). Nejvyšší soud znovu připomíná, že týž důkaz byl zpochybňován samotným obviněným MUDr. V.D., MBA, ale i dalšími obviněnými i v tzv. druhé větvi kauzy tohoto obviněného, v které byli stíháni i obvinění Ing. E.B. a Mgr. Bc. D.M. a v níž nic nenamítal proti použitelnosti tohoto důkazu jak Nejvyšší soud, tak ani Ústavní soud (viz shora zmíněná usnesení Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 991/2021 a Ústavního soudu pod sp. zn. III. ÚS 2473/22 a I. ÚS 2417/22), stejně tak proti použitelnosti nic nenamítal Nejvyšší soud ani v usnesení ze dne 24. 9. 2024, sp. zn. 5 Tdo 284/2022.

65. Nelze rovněž přisvědčit ani námitce obviněného MUDr. V.D., MBA, že užitím elektronického deníku jako důkazu by snad mohlo dojít k porušení zákazu nucení k sebeobviňování (nemo tenetur se ipsum accusare), který navíc obviněný nesprávně pojal jako „zákaz sebeobviňování“. Jen pro úplnost – obvinít sám sebe, tedy tzv. udat se, stejně tak i zcela se doznat k trestné činnosti, není-li k tomu obviněný nepřipustně nucen, je pochopitelně možné a je to v souladu s právním řádem, který počítá s takovým postupem, a dokonce jej žádá zohlednit i při výběru druhu trestu a jeho výměře jako polehčující okolnost. Zmíněný princip (zkráceně „nemo tenetur“) nemohl být porušen už jen z toho důvodu, že dovolatel si psal elektronický deník sám bez jakéhokoliv nátlaku či jiné ingerence orgánů činných v trestním řízení, o jejichž úkonech obviněný v době vytváření tohoto dokumentu ani nevěděl. Obviněný se v něm fakticky doznával k trestné činnosti, ovšem činil tak spontánně, bez jakékoliv interakce s orgány činnými v trestním řízení a dlouho před zahájením svého trestního stíhání (jakož i předtím, než se dozvěděl, že je proti němu vedeno trestní řízení). Nebyl nijak nucen k psaní záznamů orgány činnými v trestním řízení, tento deník (jako textový elektronický soubor) byl pak zajištěn při domovní prohlídce provedené v souladu se zákonem.

66. K principu nemo tenetur se ipsum accusare lze odkázat především na zevrubné výklady obsažené v odborné literatuře. Ze všech pramenů je možno zmínit především výklady v člancích Musil, J. Zákaz donucování k sebeobviňování (nemo tenetur se ipsum accusare). Kriminalistika, č. 4/2009, s. 252 a násl.; Herczeg, J. Zásada „nemo tenetur“ a práva obviněného v trestním řízení. Bulletin advokacie, č. 1-2/2010, s. 38 a násl.; Holländer, P. Zrod a současnost principu nemo tenetur se ipsum prodere (hypostáze jednoho základního práva). Právnick, č. 2/2017, s. 89 a násl.; Púry, F., Mates, P. Zákaz nucení k sebeobviňování. Bulletin advokacie, č. 3/2019, s. 7 a násl.; Bohuslav, L. Zásada nemo tenetur ve vztahu k trestnímu řízení proti právnickým osobám. In: Ústavněprávní limity trestního práva. K odkazu Jiřího Herczega. Praha: Leges, 2019, s. 175 a násl. S tímto principem pracuje judikatura obecných soudů (např. rozhodnutí pod č. [33/2020](#) Sb. rozh. tr., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 3. 2019, sp. zn. 8 Tdo 136/2019) a zejména Ústavního soudu [z mnohých viz například jeho nálezy ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 528/06, nebo ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. II. ÚS 2369/08, či stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. Pl. ÚS-st 30/10, kterým se sjednocoval dosavadní rozkolísaný přístup senátů Ústavního soudu; zevrubně k přehledu judikatury Ústavního soudu a jejího vývoje viz Holländer, P. Zrod a současnost principu nemo tenetur se ipsum prodere (hypostáze jednoho základního práva). Právnick, č. 2/2017, s. 89 a násl.]. V českém právním řádu vyplývá tento princip zejména z čl. 37 odst. 1 a čl. 40 odst. 4 Listiny a § 33 odst. 1, § 89 odst. 3 a § 92 odst. 1 tr. ř. Je možno připomenout též mezinárodní závazky vyplývající z čl. 14 odst. 3 písm. g) Mezinárodního paktu o občanských a politických právech uveřejněného pod č. [120/1976](#) Sb. Lze

zmínit též judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, který bez jasného a jednoznačného zakotvení tohoto principu v Úmluvě vychází zejména z jejího čl. 3 (zákaz mučení a nelidského a ponižujícího zacházení nebo trestu) a čl. 6 (právo na spravedlivý proces) – viz např. rozhodnutí ve věci Jalloh proti Německu ze dne 11. 6. 2006, č. stížnosti 54810/00, rozhodnutí ve věci Funke proti Francii ze dne 25. 2. 1993, č. stížnosti 10828/84, a rozhodnutí ve věci Gäfgen proti Německu ze dne 1. 6. 2010, č. stížnosti 22978/05.

67. Zmíněný princip zákazu nucení k sebeobviňování se podle odborné literatury i judikatury (zjednodušeně uvedeno) váže především k vynucení výpovědi osoby proti ní samotné, jak u nás výslovně zapovídají i ustanovení § 33 odst. 1, § 89 odst. 3 a § 92 odst. 1 tr. ř., podle nichž obviněný není povinen vypovídat, k výpovědi či k doznání nesmí být žádným způsobem donucován a důkaz získaný nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení zásadně nesmí být v řízení použit, ledaže by šlo o řízení proti osobě, která se donucení dopustila. Má ovšem širší dosah v tom směru, že nikdo nesmí být nucen k tomu, aby aktivně přispěl ke svému odsouzení [k tomu lze odkázat např. i na rezoluci XV. Mezinárodního kongresu trestního práva v Rio de Janeiro z roku 1994, že „nikdo není povinen přispět aktivním způsobem, přímo či nepřímo, k vlastnímu odsouzení“ – viz Musil, J. Zákaz donucování k sebeobviňování (nemo tenetur se ipsum accusare). Kriminalistika, č. 4/2009, s. 252 a násl.]. V širším smyslu tak na obviněném v souladu s uvedeným principem nesmí být vynucována aktivní spolupráce na jeho odsouzení (např. v podobě sepsání určitého textu pro porovnání písma, nesmí být ani nucen k tomu, aby určil místo, kde se nacházejí věci důležité pro trestní řízení apod., jak vyplývá z bohaté judikatury soudů), nicméně může být na něm vynucováno strpění určitých úkonů k zajištění důkazů objektivně existujících nezávisle na obviněném (např. sejmutí otisků prstů, pachové stopy, odebrání bukalního stěru apod. – viz zejména stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. Pl. ÚS-st 30/10). V daném případě ovšem ani sám obviněný MUDr. V.D., MBA, v dovolání neuváděl, v čem by mělo porušení principu nemo tenetur se ipsum accusare spočívat, čím měl být nepřipustně nucen k výpovědi, doznání či jiné aktivní spolupráci na svém odsouzení, když si pouze v době před zahájením trestního řízení (popřípadě po dobu utajeného prověřování) psal deník v elektronické podobě, který jej posléze usvědčoval z trestné činnosti. Z uvedeného je patrné, že jde o princip procesní, který zapovídá nepřipustné procesní techniky vedoucí k usvědčení obviněného, tento princip však užitím důkazního prostředku spočívajícího v provedení elektronického deníku k důkazu nebyl porušen. Jde totiž o důkaz jako jakýkoliv jiný, který předtím vytvořil sám obviněný a který následně v rámci trestního řízení orgány činné v trestním řízení zákonným způsobem zajistily a provedly k důkazu (podobně jako se zajistí a provede jakákoliv jiná listina předtím vytvořená obviněným – např. dopisy, faktury či jiné účetní záznamy apod.).

68. Také je třeba odmítnout verzi, že šlo o fiktivní zápisky sloužící pro účely budoucího autorského díla; i touto obhajobou se soudy nižších stupňů zabývaly a přesvědčivě ji vyvrátily. Stejně tak se zevrubně zabývaly i dodatečně prováděnými změnami v tomto elektronickém diáři, které byly činěny jen pro účely zpochybnění věrohodnosti prvně zajištěné verze v trestním řízení. Konečně velká část pozornosti byla věnována i duševnímu stavu obviněného MUDr. V.D., MBA, při vytváření tohoto dokumentu a ani v tomto ohledu nebyly shledány důvody, pro které by soudy nižších stupňů neměly vycházet z uvedeného důkazu. Zcela důvodně soudy nižších stupňů poukazovaly i na tu část záznamů, z níž vyplývá, že i obviněný MUDr. V.D., MBA, si byl velmi dobře vědom toho, že jde o významný kompromitující a usvědčující materiál (viz např. poznámka ze dne 17. 3. 2011 o tom, že zažil největší paniku života, když se obával ztráty datového nosiče s elektronickým diářem – k tomu str. 412 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015). Soudy nižších stupňů zevrubně hodnotily tento důkaz vyplývající z provedení důkazního prostředku, důvodně přiřazovaly termínům užívaným obviněným náležitý věcný obsah, což také vysvětlily (viz zejména pojem „moo“ odvozený od „moolah“, tedy anglického slangového pojmu pro peníze, v daném případě

úplatky – viz zejména str. 419 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015; shodně str. 110 až 111 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 57 T 1/2017).

69. Soudy nižších stupňů také pečlivě provedly i další dokazování a jeho prostřednictvím řádně vyhodnotily získané důkazy. V daném případě po jejich prostudování (stejně tak spisového materiálu) velký senát trestního kolegia neshledal nesoulad, natožpak extrémní, mezi obsahem důkazů vyplývajících z provedených důkazních prostředků a z nich vyvozeným skutkovým dějem. Soudy nižších stupňů se řádně zabývaly trestní věcí obviněného, provedly v potřebném rozsahu obsáhlé dokazování, na jehož základě mohly učinit skutkové závěry, které nalezly odraz v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku. Jak bylo zdůrazněno již výše, samotná skutečnost, že se soudy nižších stupňů přiklonily z různých verzí skutkového děje k verzi uvedené v obžalobě a podpořené jednou skupinou důkazů, které nebyly nijak deformovány, přičemž tento svůj postup přesvědčivě zdůvodnily, nemůže založit žádný nesoulad, tím spíše pak ani tzv. extrémní nesoulad.

70. Jelikož i prakticky všechny další skutkové výhrady dovolatel uplatnil již v předchozích fázích řízení, může Nejvyšší soud ohledně jejich vypořádání odkázat na předchozí rozhodnutí učiněná v obou větvích této kauzy, neboť soudy nižších stupňů se zevrubně zabývaly obhajobou obviněného a důvodně dospěly k závěrům o skutkovém stavu, které promítly do popisu skutku ve výrokové části svých rozsudků. Především Městský soud v Praze se v obou řízeních pečlivě věnoval obhajobě obviněného, srozumitelně hodnotil důkazy, a to nejen jednotlivě, ale zejména i ve vzájemných souvislostech (což mnohdy svými námitkami právě obviněný pomíjel). Soud prvního stupně tak činil především v již zmíněných pasážích komplexního posouzení souvisejících důkazů a vyhodnocoval, jaké důkazy podporují závěry o vině obviněného a jaké naopak vyvrací jeho obhajobu. V případě obviněného MUDr. V.D., MBA, jde vedle str. 412 a násl. věnovaných elektronickému diáři zejména o str. 437 a násl. rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015, stejně tak se ovšem i v následujících pasážích věnoval obhajobě dalších obviněných, které se pochopitelně týkaly i spoluobviněného MUDr. V.D., MBA, jenž byl ústřední postavou případu a účastnil se všech útoků. Stejně tomu bylo i ve druhé větvi vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 57 T 1/2017.

71. Jen ve stručnosti proto může velký senát trestního kolegia zcela odmítnout výhrady obviněného vůči jednotlivým dílčím útokům. Obrana obviněného spočívala mimo jiné v tom, že do manipulací při zadávání veřejných zakázek nebyl nijak zapojen, resp. toto jeho zapojení nebylo prokázáno. Soudy nižších stupňů však v tomto směru zcela důvodně dospěly ke zcela opačnému závěru, neboť ústřední postavou všech manipulací popsanych ve výroku napadeného rozsudku byl právě obviněný. V případě pod bodem I. a) výroku rozsudku napadeného dovoláním bylo jednoznačně prokázáno, že na přípravě zadávací dokumentace se podílel následně zvýhodněný dodavatel R. Ž., který připravoval zadání veřejné zakázky právě tak, aby v něm uspěl společně s další obviněnou Ing. E.B. To vyplývá mimo jiné i z výpovědi svědka J. K., ze zajištěné elektronické komunikace mezi R. Ž., a Ing. L.B., dcerou obviněné. Pochopitelně by takový postup vůbec nebyl možný bez dohody a svolení obviněného MUDr. V.D., MBA, který měl později z takového zvýhodnění dostávat označený pravidelný příjem, který také obdržel. Tato veřejná zakázka byla zjevně připravena tak, aby zvítězil jediný možný uchazeč v podobě Sdružení, které získalo časovou přednost (znalo podmínky předem) a především bylo zvýhodněno stanovením diskriminačních podmínek spojujících účetní a medicínsko-právní služby. Takové jednání je zjevně v rozporu s principy podle § 6 odst. 1 ZVZ. Soudy nižších stupňů též zcela důvodně dospěly k závěru, že tyto jejich závěry nemohla zvrátit ani výpověď svědka Z. K., kterou důvodně soudy nižších stupňů nepovažovaly za příliš věrohodnou i s ohledem na řadu zápisů o setkáních s tímto svědkem a dalšími podezřelými osobami v elektronickém deníku obviněného (viz str. 59 až 64 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 57 T 1/2017).

Podstatou a důvodem pro stíhání obviněného MUDr. V.D., MBA, za jednání popsané pod bodem I. a) napadeného rozsudku není spolupráce s externími odborníky prosazovaná Ministerstvem zdravotnictví, ale především způsob provedení takového zadání, který nejenže nešetřil veřejné zdroje, a naopak je navyšoval, ale dokonce za úplatek diskriminačním způsobem upřednostnil předem vybraného dodavatele. Přitom korumpovanou osobou na straně veřejného zadavatele NNH byl (především) obviněný, bez jehož rozhodnutí by k takovému zvýhodnění dodavatele nedošlo.

72. Nebylo možno akceptovat ani výhrady obviněného MUDr. V.D., MBA, proti skutkovým závěrům v případě jednání popsaného pod bodem I. b), tj. ohledně zakázky na digitalizaci chorobopisů. Ani v tomto směru nebylo obviněnému vytýkáno, že by byla vypsána veřejná zakázka na zjevně nepotřebnou službu, jak by se snad z některých jeho námitek mohlo zdát. Za vinu mu bylo kladeno provedení veřejné zakázky, která byla (stejně jako v dalších popsaných případech) zmanipulovaná tak, aby ji získal předem vybraný dodavatel, od něhož by pak obviněný spolu s dalšími spoluobviněnými mohl odčerpat jako vlastní výnos z trestné činnosti část peněz investovaných NNH jako veřejným zadavatelem. I v tomto případě lze odkázat především na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (sp. zn. 2 T 4/2015), konkrétně především na jeho str. 438 až 478. Rovněž zde vycházel soud prvního stupně, jehož postup důvodně akceptoval i odvolací soud, při stanovení výše škody z rozdílu mezi částkou skutečně proplacenou vítězné obchodní společnosti DISOL a nabízenou cenou nedůvodně vyřazeného uchazeče o veřejnou zakázku (dodavatele), tj. obchodní společnosti ICZ, tedy stanovil škodu ve výši 56 887 994 Kč, tento postup vysvětlil na str. 505 odůvodnění svého rozsudku (ke správnosti jeho postupu viz níže). Při aplikaci názorů zastávaných v judikatuře (k tomu rovněž níže) soud prvního stupně též náležitě vysvětlil, proč dospěl k závěru, že obchodní společnost ICZ byla vyřazena nedůvodně, a proč nebyla přijata argumentace obhajoby (v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015, zejména na str. 502 až 508, ale též již předtím str. 442 a násl., zejména str. 447 až 452).

73. Jde-li o skutek pod bodem II. a) výroku napadeného rozsudku odvolacího soudu (nákup LGN), byla škoda stanovena jako minimální a odpovídala výši dojednaného a přijatého úplatku ve výši 4 % z kupní ceny LGN, o který mohla být kupní cena nižší (kdyby obviněný MUDr. V.D., MBA, jednal jako řádný hospodář v zájmu NNH a jím spravovaného majetku, a nikoli v zájmu osobním), tedy po provedeném dokazování byla stanovena ve výši 5 664 175 Kč. Ani proti takovému postupu a logickým úvahám soudu prvního stupně, které akceptoval i odvolací soud, nemá Nejvyšší soud námitek. Nebylo tak třeba provádět složité znalecké dokazování obvyklé ceny LGN jako specifického zařízení, které se běžně na trhu nenabízí a jehož cena může být modifikována v závislosti na dalších doprovodných službách a plněních, jak též namítali spoluobvinění, protože celá konstrukce stanovení výše škody je pojata jinak. Škodou je tak minimální částka spočívající ve výši úplatku poskytnutého podplaceným osobám jednajícím za objednatele, který využívá k nákupu zdroje z veřejných rozpočtů a za nějž jednal obviněný MUDr. V.D., MBA, v kooperaci s dalšími obviněnými, a ve svůj prospěch, nikoli ve prospěch jím zastupovaného subjektu, a sjednával podmínky plnění tak, aby z účtované ceny jemu a dalším osobám zůstala významná část jako úplatek. O něj mohla být cena nižší, kdyby byly upřednostněny zájmy NNH před jejich osobními zájmy. Je pak lhostejné, zda cena včetně marže pro dodavatele byla obvyklá, protože dodavatel zastoupený obviněným Ing. J.K. byl ochoten o uvedená 4 % snížit výnos z obchodu, a přesto jej realizovat, a částku odpovídající uvedeným 4 % předat dalším obviněným jako úplatek (jinými slovy snížil marži jím zastupovaného dodavatele ku prospěchu zástupců objednavatele, nikoli však ve prospěch tohoto objednavatele, který mohl mít cenu nižší o uvedenou částku). I v tomto směru lze plně odkázat na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015 na str. 508 až 512, jde-li o hmotněprávní posouzení skutku, str.

478 a násl., jde-li o skutkové závěry (k usvědčujícím důkazům a k vyvrácení obhajoby obviněných lze odkázat zejména na odůvodnění na str. 484 až 488, 491 až 494, jde-li o kalkulaci ceny, a na zdůvodnění stanovení výše škody především str. 494 a 495).

74. I v případě dalších vad vytýkaných obviněným vůči skutkovým zjištěním v případě dalších dílčích útoků pod body I. c), II. b) a II. c) v napadeném rozsudku odvolacího soudu (sp. zn. 2 To 81/2020) lze odkázat na velmi zevrubné odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 57 T 1/2017, které v části týkající se bodu I. c) [jakož i bodu I. a)] již dříve akceptoval i Nejvyšší soud ve věci vedené pod sp. zn. 5 Tdo 991/2021, jak bylo zmíněno výše. Ani v tomto případě Nejvyšší soud neshledal, že by skutkové závěry soudů nižších stupňů byly zjevně rozporné s obsahem důkazů vyplývajících z provedených důkazních prostředků. Námitky obviněného proti těmto skutkovým závěrům jsou také pouhou jeho polemikou se soudy nižších stupňů, jak hodnotit jednotlivé důkazy a jaké závěry je možno z nich vyvodit. V případě těchto dílčích útoků vlastně obviněný ani nevznášel žádné hmotněprávní námitky, tedy námitky nesprávného právního posouzení skutku nebo jiného nesprávného hmotněprávního posouzení.

75. Obviněný MUDr. V.D., MBA, dále ve svém dovolání vytýkal, že v řízení před soudy nižších stupňů zůstaly opomenuty některé důkazy. Ani tyto námitky přímo nenaplnovaly dovolací důvod uplatněný obviněným uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, nicméně mohly by odpovídat dovolacímu důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, který byl zařazen do trestního řádu v reakci na rozvinutou judikaturu zejména Ústavního soudu, a to mimo jiné též k problematice opomenutých důkazů, které musel věnovat pozornost Nejvyšší soud i za předchozí právní úpravy.

76. V první řadě je třeba připomenout, že není úkolem soudu provést všechny navržené důkazy. Je zcela na úvaze soudu v trestním řízení, které z navržených důkazů provede. Samozřejmě takový postup nesmí vykazovat znaky libovůle. Důkazní prostředky, jejichž provedení soudy řádně zamítnou, a takové rozhodnutí náležitě v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu a Ústavního soudu zdůvodní, nelze totiž hodnotit jako opomenuté důkazy. Ústavní soud v řadě svých nálezů podrobně vyložil pojem tzv. opomenutých důkazů ve vazbě na zásadu volného hodnocení důkazů a požadavky, jež zákon klade na odůvodnění soudních rozhodnutí – z mnoha nálezů Ústavního soudu viz např. nález ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, publikovaný pod č. 10/1995 ve svazku č. 3 na str. 51 SbNU, nález ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 95/97, publikovaný pod č. 76/1997 ve svazku č. 8 na str. 231 SbNU, nález ze dne 10. 10. 2002, sp. zn. III. ÚS 173/02, publikovaný pod č. 127/2002 ve svazku č. 28 na str. 95 SbNU, nález ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, publikovaný pod č. 26 ve svazku 32 na str. 239 SbNU. Zásada volného hodnocení důkazů tudíž neznamena, že by soud ve svém rozhodování (v úvahách nad ním) měl na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli nebo o které z provedených důkazů opře své skutkové závěry (zjištění) a které opomene. Neakceptování důkazního návrhu obviněného lze založit toliko třemi důvody. Prvním je argument, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, podle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, podle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno. Kromě shora uvedených viz např. nález Ústavního

soudu ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/01, publikovaný pod č. 26/2004 ve svazku č. 32 na str. 239 SbNU, náleží Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. IV. ÚS 570/03, publikovaný pod č. 91/2004 ve svazku č. 33 na str. 377 SbNU, náleží Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04, publikovaný pod č. 172/2004 ve svazku č. 35 na str. 315 SbNU.

77. Jedním z ústavně konformních důvodů pro odmítnutí provedení navrženého důkazu je tak i jeho zjevná nadbytečnost, která se posuzuje vzhledem ke stávající důkazní situaci. V tomto směru nejde o tzv. opomenuté důkazy, tedy důkazy, jimiž se soudy řádně nezabývaly, čímž by byla založena nepřezkoumatelnost, a tedy i protiústavnost rozhodnutí soudů nižších stupňů. V posuzovaném případě má dovolací soud za to, že se soudy nižších stupňů s návrhy obviněného na doplnění dokazování dostatečně vypořádaly, jak vyplývá zejména z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015 na str. 502, resp. na str. 41 odůvodnění napadeného rozsudku odvolacího soudu sp. zn. 2 To 81/2020, stejně tak lze odkázat na bod 114. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 57 T 1/2017 a bod 33. odůvodnění rozsudku odvolacího soudu sp. zn. 8 To 67/2020. Zároveň ani Nejvyšší soud neshledal, že by navrhované důkazy mohly přinést nějaký zásadní zvrat v již ustáleném skutkovém stavu, nejde tedy o opomenuté důkazy.

78. Lze tedy shrnout, že po prostudování spisového materiálu a rozsudků soudů nižších stupňů Nejvyšší soud neshledal obviněným tvrzená pochybení soudů nižších stupňů při provádění dokazování, ani při vyhodnocení důkazů vyplývajících z provedených důkazních prostředků, resp. ani při utváření skutkových závěrů, což by bylo možno označit za porušení práva na spravedlivý proces a práva na obhajobu ve smyslu čl. 36 a násl. Listiny a čl. 6 Úmluvy.

c) K námitkám obviněného proti správnosti právní kvalifikace skutků jako trestných činů podle § 256 a § 331 tr. Zákoníku

1. K procesnímu postupu

79. Trestní věc obviněného MUDr. V.D., MBA, byla původně vedena u Nejvyššího soudu ve společném řízení s věcí obviněných MUDr. M.T., P.K., P. K., Mgr. J.V. a Ing. J.K., kteří také podali dovolání proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020. Tato věc byla vedena pod sp. zn. 5 Tdo 284/2022, z níž ovšem byla věc obviněného MUDr. V.D., MBA, usnesením ze dne 24. 9. 2024 vyloučena k samostatnému projednání a rozhodnutí podle § 23 odst. 1 tr. ř. a následně byla usnesením ze dne 25. 9. 2024, sp. zn. 5 Tdo 849/2024, postoupena velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, neboť jeho senát č. 5 dospěl k odlišnému právnímu názoru na možnost posouzení jediného skutku jako dvou trestných činů podle § 256 a § 331 tr. zákoníku, než jak tuto otázku předtím vyřešil Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. 6 Tdo 360/2020, jak bude rozvedeno níže. Kromě toho další odlišný postup naznačil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 4 Tz 81/2019. V podstatě senát č. 5 připustil jednočinný souběh trestných činů zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku a přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku, naproti tomu senáty č. 4 a 6 vyloučily takovou možnost a upřednostňovaly buď prvně uvedené ustanovení (senát č. 6), anebo druhé ustanovení (senát č. 4). Senát č. 5 se tak přiklonil k názoru, jaký zaujal státní zástupce ve svém vyjádření k dovolání obviněného MUDr. V.D., MBA, jak bylo rozvedeno shora. Obviněný se naproti tomu dovolával názoru, který zaujal senát č. 6 Nejvyššího soudu v označeném

usnesení ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. 6 Tdo 360/2020, podle nějž z důvodu speciality má mít přednost ustanovení § 256 tr. zákoníku a ustanovení § 331 tr. zákoníku jako obecné se nemělo v jeho případě užít. Tato námitka obviněného pak odpovídá jím uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, ale není opodstatněná.

80. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu po přezkoumání věci vyslovil souhlas s názorem senátu č. 5, a tedy i soudů nižších stupňů, jakož i s názorem státního zástupce, jak vyplývá z níže uvedeného odůvodnění, tedy připustil jako možný jednočinný souběh trestných činů podle § 256 a § 331 tr. zákoníku.

2. Obecně k trestným činům podle § 256 a § 331 tr. zákoníku a k vývoji právního postihu korupce v nedávném období

81. Nejprve je třeba obecně zmínit jednotlivá ustanovení a stručně nastínit výklad některých jejich znaků.

82. Trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí, kdo v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch zjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníku dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů; za to bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 3 roky nebo zákazem činnosti. Podle § 256 odst. 2 tr. zákoníku bude pachatel potrestán odnětím svobody na 2 roky až 8 let, jestliže a) spáchá čin uvedený v § 256 odst. 1 tr. zákoníku jako člen hodnotící komise, vyhlášovatel nebo pořadatel veřejné soutěže nebo veřejné dražby, licitátor nebo jako člen organizované skupiny, b) způsobí takovým činem značnou škodu, nebo c) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch. Podle § 256 odst. 3 tr. zákoníku bude stejně jako v § 256 odst. 2 tr. zákoníku potrestán, kdo za okolností uvedených v § 256 odst. 1 tr. zákoníku žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch. Podle § 256 odst. 4 tr. zákoníku bude potrestán odnětím svobody na 3 roky až 10 let, kdo za okolností uvedených v § 256 odst. 1 tr. zákoníku žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch a spáchá takový čin jako úřední osoba. Ustanovení § 256 odst. 4 tr. zákoníku bylo doplněno novelizací provedenou zákonem č. [330/2011](#) Sb. s účinností od 1. 12. 2011.

83. Trestného činu přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí, kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek (alinea 1), nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek (alinea 2); za to bude potrestán odnětím svobody až na 4 roky nebo zákazem činnosti. Podle § 331 odst. 2 tr. zákoníku bude potrestán odnětím svobody na 6 měsíců až 5 let, kdo za okolností uvedených v § 331 odst. 1 tr. zákoníku žádá úplatek. Podle § 331 odst. 3 tr. zákoníku bude odnětím svobody na 3 roky až 10 let nebo propadnutím majetku pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v § 331 odst. 1 nebo 2 tr. zákoníku v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo b) spáchá-li takový čin jako

úřední osoba. Podle § 331 odst. 4 tr. zákoníku bude odnětím svobody na 5 až 12 let pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v § 331 odst. 1 nebo 2 tr. zákoníku v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu, nebo b) spáchá-li takový čin jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch. Toto ustanovení trestního zákoníku bylo změněno v průběhu let jednou, a to též shora uvedeným zákonem č. [330/2011](#) Sb. s účinností od 1. 12. 2011, jímž byly zpřísněny trestní sazby v § 331 odst. 1 tr. zákoníku (horní hranice trestu odnětí svobody byla zvýšena z původních 3 roků na 4 roky) a v § 331 odst. 3 tr. zákoníku (trestní sazba trestu odnětí svobody byla zvýšena z původních 2 roků až 8 let na 3 roky až 10 let).

84. Ustanovením o trestném činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku se chrání (objekt trestného činu) zájem na řádném a zákonném provedení jakékoli veřejné soutěže, zadání veřejné zakázky nebo jakékoli veřejné dražby, zejména zájem na dodržování stanoveného postupu za rovných podmínek pro jejich účastníky (soutěžitele), jak vyplývá i z odborné literatury (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 271. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 3401, § 256, marg. č. 1). Předmětem ochrany (objektem) trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku je zájem na řádném, neustranném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu, resp. zájem na rovnosti podmínek soutěžitelů v hospodářské soutěži, která by mohla být narušena korupčním jednáním (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník III. § 272 až 421. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4149, § 331, marg. č. 1).

85. V tomto směru je třeba upozornit, že obecný postih korupčních jednání obsažený nyní v § 331 a násl. tr. zákoníku byl při rekodifikaci trestního práva hmotného rozšířen i o případy korupce v souvislosti s podnikáním (vlastním nebo jiného), což obecná ustanovení postihující úplatkářství obsažená v předcházejícím § 160 a násl. tr. zák. neobsahovala. Potřebu zavést postih korupce v soukromoprávních vztazích i do obecných ustanovení o postihu úplatkářství odůvodnil zákonodárce při přijímání trestního zákoníku v roce 2009 požadavky vyplývajícími ze závazků na základě našeho členství v Evropské unii, konkrétně na základě rámcového rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 22. 7. 2003 č. 2003/568/SVV, o boji s korupcí v soukromém sektoru, a společné akce o korupci v soukromém sektoru ze dne 22. 12. 1998 přijaté Radou Evropské unie na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii. Později v roce 2011 pak ještě zákonodárce zostřoval trestní represi korupčních jednání shora zmíněnou novelizací provedenou zákonem č. [330/2011](#) Sb., kterou navrhla vláda v rámci plnění svého závazku z programového prohlášení o boji proti korupci, zejména pak úředních osob, jak vyplývá z důvodové zprávy k tomuto zákonu. Zmíněnou novelizací byla zostřena trestní represe u korupčních jednání obsažených v ustanoveních § 256, § 257, § 258 a § 331 tr. zákoníku. Bohužel ani při těchto změnách nebyla zevrubně zvažována možná konkurence dosavadních, nově zaváděných či měněných ustanovení, tzv. konkurence zákonů, a zákonodárce ani v jednom případě nenastínil její možné řešení. Přitom tato konkurence byla očekávatelná, zvláště pokud se upravovala korupce specificky u některých případů nežádoucího jednání v tržním hospodářství (jako specifický typ hospodářské kriminality, popřípadě i kriminality majetkové), současně se ale jako obecný delikt proti pořádku ve věcech veřejných spočívající v úplatkářství zavedl postih korupce v soukromoprávních vztazích, konkrétně v souvislosti s podnikáním. Právě zejména pro korupci při zadávání veřejných zakázek veřejným zadavatelem je typické, že jde současně o korupci činěnou v souvislosti s podnikáním, neboť o zadání veřejné zakázky typicky usilují podnikatelé při výkonu své podnikatelské činnosti (zpravidla jde o obchodní společnosti, zakládáné obvykle za podnikatelským účelem). Současně je podobně typické pro tyto případy zadávání veřejné zakázky veřejným zadavatelem, že jde o věc obecného zájmu ve smyslu tradičního výkladu tohoto znaku první alternativy (alinea 1) úplatkářského jednání v § 331 odst. 1 i § 332 odst. 1 tr. zákoníku.

86. Za obstarávání věcí obecného zájmu se totiž obvykle považuje činnost, která souvisí s plněním úkolů týkajících se věcí obecného zájmu, tedy nejen rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i jiná činnost při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních, kulturních a jiných potřeb, jak vyplývá z ustáleného výkladu v aplikační praxi (viz např. stanovisko uveřejněné pod č. [16/1988](#) Sb. rozh. tr. v bodě IV.) i v odborné literatuře (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník III. § 272 až 421. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4151, § 331, marg. č. 4). Jde tedy o plnění všech úkolů, na jejichž řádném a nestranném plnění má zájem celá společnost nebo určitá sociální skupina, zejména jde o činnost, jíž jsou plněny společensky významné úkoly přímo, např. rozhodování soudců, státních zástupců, policejních orgánů a jiná činnost policistů, odpovědných funkcionářů a úředníků státní správy i územní samosprávy (obcí a obecních úřadů, krajů a krajských úřadů), činnost lékařů a dalších osob činných ve zdravotnictví, ale i ve školství (např. při přijímání na vysoké a střední školy, při státních závěrečných zkouškách, maturitách) apod. (viz např. rozhodnutí č. 1/1978 nebo č. 13/1990-I. Sb. rozh. tr., jakož i zmíněné stanovisko pod č. [16/1988](#) Sb. rozh. tr.). Obstaráváním věcí obecného zájmu je nepochybně veškerý výkon veřejné moci (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník III. § 272 až 421. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4151, § 331, marg. č. 4). Ovšem (a to historicky již od roku 2004) je významně rozšiřován tento pojem i do soukromoprávní oblasti výkladovým ustanovením, podle něž se za obstarávání věcí obecného zájmu považuje též zachovávání povinnosti uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají (nyní viz § 334 odst. 3 tr. zákoníku). Toto rozšíření pojmu obstarávání věcí obecného zájmu bylo zavedeno do českého právního řádu jeho novelizací provedenou zákonem č. [537/2004](#) Sb. s účinností od 22. 10. 2004 v reakci na závazky vyplývající z našeho členství v Evropské unii (v rámci tzv. 3. pilíře), konkrétně šlo o společnou akci o korupci v soukromém sektoru (č. 98/742/JVV) přijatou Radou Evropské unie na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii. Tato společná akce byla posléze zrušena již zmíněným rámcovým rozhodnutím Rady Evropské unie ze dne 22. 7. 2003 č. 2003/568/SVV, o boji s korupcí v soukromém sektoru, na jehož podkladě byl později též zaveden postih úplatkářství v souvislosti s podnikáním, jak bylo zmíněno výše, přesto zmíněné výkladové ustanovení bylo při rekodifikaci trestního práva hmotného (v letech 2007 až 2009) ponecháno a je tak v případech naplnění jeho znaků upřednostňován postih korupce jako úplatkářství při obstarávání věcí obecného zájmu (více k tomu ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník III. § 272 až 421. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4192, § 334, marg. č. 3).

87. Je-li již poukazováno na vývoj právní úpravy alespoň v relativně nedávném období (posledních asi 30 let), je možno připomenout též to, že předobrazem právní úpravy obsažené nyní v § 256 tr. zákoníku bylo ustanovení § 128a tr. zák. (souhrnně s dalšími ustanoveními nazvané pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě) a v případě § 331 tr. zákoníku šlo o § 160 tr. zák. (přijímání úplatku). Ustanovení § 128a tr. zák. bylo zavedeno zákonem č. [557/1991](#) Sb. s účinností od 1. 1. 1992 a za celou dobu své existence se až do 31. 12. 2009 nezměnilo. V § 128a odst. 3 tr. zák. byl stanoven postih korupce trestem odnětí svobody v trvání 2 roků až 8 let pro toho, kdo žádal, přijal nebo si dal slíbit majetkový nebo jiný prospěch za okolností uvedených v § 128a odst. 1 tr. zák., tj. při zjednání přednosti některému soutěžiteli nebo účastníku dražby nebo výhodnějších podmínek na úkor jiných soutěžitelů v souvislosti s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch. V době zavedení tohoto nového typu trestné činnosti ovšem obsahovalo obecné ustanovení o přijímání úplatku v § 160 tr. zák. sankci vždy mírnější, neboť zákonodárce i na nejtěžší případ obsažený v tehdejší § 160 odst. 3 tr. zák. (ve znění účinném do 8. 6. 1999) postihující korupci veřejných činitelů stanovil trest odnětí svobody v rozpětí 1 roku až 5 let. Ani v období mezi 9. 6. 1999 a 30. 6. 2008 neobsahoval § 160 tr. zák. přísnější trestní sazbu trestu odnětí svobody, buď byly mírnější (v § 160 odst. 1 až 3 tr. zák.), anebo byla stejná v § 160 odst. 4 tr.

zák. (v rozpětí 2 roků až 8 let) pro případ přijetí úplatku za okolností zvlášť přitěžujících (jednání v úmyslu opatřit sobě nebo jinému úplatek velkého rozsahu, spáchání činu v postavení veřejného činitele s úmyslem opatřit sobě či jinému značný prospěch).

88. Tento koncept byl ovšem narušen novelizací provedenou zákonem č. [122/2008](#) Sb. s účinností od 1. 7. 2008, jímž byly zpřísněny trestní sazby trestu odnětí svobody za přijímání úplatku v § 160 odst. 1 (z výměry až na 2 roky na výměru až na 3 roky), odst. 2 (z rozpětí 6 měsíců až 3 roky na 6 měsíců až 5 let), odst. 3 (z rozpětí 1 roku až 5 let na rozpětí 2 roky až 8 let) a odst. 4 (z rozpětí 2 roky až 8 let na 5 až 12 let) tr. zák. Tento krok byl odůvodněn plněním mezinárodních závazků v oblasti boje proti korupci a proti praní špinavých peněz na základě požadavků plynoucích z hodnotících zpráv mezinárodních organizací OECD a GRECO (šlo o vládní návrh zákona na základě usnesení vlády č. 1199 ze dne 25. 10. 2006). Stejnou novelizací byl rozšířen i pojem (zahraničního) veřejného činitele v § 162a odst. 2 tr. zák.

89. Z uvedeného vyplývá, že ustanovení § 128a odst. 3 tr. zák. původně obsahovalo buď přísnější sankci než ustanovení § 160 (v odst. 1 až 3) tr. zák., anebo stejně přísnou sankci jako byla v § 160 odst. 4 tr. zák., a to od roku 1992 až do poloviny roku 2008. V tomto období tak nemohla nastat situace, že by korupce naplňující zároveň obě ustanovení § 128a odst. 3 i § 160 (v jakékoliv variantě) tr. zák. mohla být přísněji postižena podle druhého z uvedených ustanovení. Za této dřívější úpravy proto mohlo dávat dobrý logický smysl, pokud se v odborné literatuře uvádělo, že není možno spáchat jedním skutkem trestné činy jak podle § 128a odst. 3 tr. zák., tak i podle § 160 tr. zák., a že je jejich jednočinný souběh v takovém případě vyloučen (počítalo se s přednostním uplatněním § 128a odst. 3 tr. zák.) – viz k tomu zejména ŠÁMAL, P., PÚRY, F., RIZMAN, S. Trestní zákon. Komentář. II. díl (§ 91 až 301). 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 845, k § 128a, marg. č. 16; shodně NOVOTNÝ, O., VOKOUN, R. a kol. Trestní právo hmotné – II. Zvláštní část. 5. vydání. Praha: ASPI, a. s., 2007, s. 185 (marg. č. 377). V této spojitosti je možno zmínit i názor uváděný v posledně citované učebnici, že bylo třeba zavést postih korupce vůči účastníkům veřejné soutěže nebo veřejné dražby, protože účast v nich nelze považovat za obstarávání věcí obecného zájmu, tedy nemůže být postiženo podle obecných ustanovení o úplatkářství v tehdejších § 160 až § 162 tr. zák., ale jen jako trestné činy podle § 128b nebo § 128c tr. zák. (nyní jde o ustanovení § 257 a § 258 tr. zák.), přičemž se odkazovalo na rozhodnutí č. [14/1993](#) Sb. rozh. tr. (usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 10. 1992, sp. zn. 4 Tz 37/92). K tomu je ovšem vhodné doplnit, že naposledy uvedené rozhodnutí vychází z právní úpravy obsažené v trestním zákoně na počátku 90. let 20. století, kdy ustanovení § 128a tr. zák. obsahovalo přísnější úpravu pasivní korupce než § 160 tr. zák. (viz výše). V té době chybělo též shora citované ustanovení o výkladu pojmu obstarávání věcí obecného zájmu v obchodních vztazích, jež bylo do § 162a odst. 3 tr. zák. zavedeno až v roce 2004 (zákonem č. [537/2004](#) Sb.). Navíc zmíněný výklad v učebnici z roku 2007 se vztahoval k tehdy účinné právní úpravě a nepočítal ani s pozdějším rozšířením postihu úplatkářství na případy související s podnikáním, jak k němu došlo při rekodifikaci trestního práva hmotného v roce 2009 (viz výše). K tomu lze snad jen doplnit, že změny v oblasti postihu korupce zavedené jednak novelizací v roce 2008 (zákonem č. [122/2008](#) Sb.) a jednak při rekodifikaci trestního práva hmotného v roce 2009 (zákonem č. [40/2009](#) Sb.) byly plánovány v zásadě ve stejné podobě již v roce 2004 (k tomu lze odkázat na sněmovní tisk č. 744 z roku 2004 ze IV. volebního období Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konkrétně na § 234 o zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě a na § 306 o přijímání úplatku).

90. Z uvedeného hrubého nástinu vývoje právní úpravy je patrné, že vztah ustanovení o postihu úplatkářství a korupce při zadávání veřejných zakázek, při veřejných soutěžích a veřejných dražbách se může jevit v různém světle v závislosti na dikci jednotlivých ustanovení a jejich výkladu v příslušném období. Je tak namístě přehodnotit dříve přijímané odůvodnění a na první pohled správný názor, že specificky zaměřené ustanovení na úzkou dílčí oblast veřejných zakázek, veřejných soutěží a veřejných dražeb by mělo mít aplikační přednost před obecně vymezeným ustanovením o korupci při obstarávání veškerých věcí obecného zájmu, stejně tak dobrý smysl dávalo postihování korupce mezi účastníky veřejných soutěží (včetně uchazečů o veřejné zakázky) a veřejných dražeb jen podle zvláštního ustanovení s tím, že taková účast sama o sobě není věcí obecného zájmu. Náhled na to se ovšem postupem doby měnil, nejprve (v roce 2004) došlo k rozšíření pojmu obstarávání věcí obecného zájmu i na některé případy zachovávání povinností v obchodních vztazích (dnešní výkladové ustanovení § 334 odst. 3 tr. zákoníku, předtím § 162a odst. 3 tr. zák.), následně v roce 2008 zvýšením trestních sazeb u obecných trestných činů postihujících korupci, avšak ponecháním trestních sazeb u zvláštních případů postihu korupce, pak i při rekodifikaci trestního práva hmotného (v roce 2009) rozšířením dosahu obecného ustanovení o úplatkářství i na případy související s podnikáním, aby pak (v roce 2011) došlo ještě k dalšímu zpřísnění trestních sazeb korupčních trestných činů (podle § 257, § 258 a § 331 tr. zákoníku) a zavedení další okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby v § 256 odst. 4 tr. zákoníku.

91. Zlom nastal především v polovině roku 2008, když byla poprvé zavedena úprava obsahující vyšší trestní sazby u obecných ustanovení o postihu úplatkářství, konkrétně přijímání úplatku, než byla stanovená (a nezměněná) trestní sazba trestu odnětí svobody u postihu korupce v podobě pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě (podle § 128a odst. 3 tr. zák.). Na tom se nic nezměnilo ani při rekodifikaci trestního práva hmotného, ani při dalším pozdějším ztřeštění trestní represe v této oblasti v roce 2011. Od té doby je tak v trestním zákoníku obsažena právní úprava, která za určité konstelace obsahuje přísnější postih korupce podle obecného ustanovení o úplatkářství, než je obsažen v ustanovení o specifickém typu korupce v určité dílčí oblasti života – při zadávání veřejných zakázek. Podobné případy lze ovšem nalézt i v jiných dílčích oblastech, např. v oblasti insolvenčního řízení (k tomu viz rozhodnutí č. 2/2015-I. Sb. rozh. tr. a s tím související pasáž níže).

3. Obecně k jednočinnému souběhu a jeho vyloučení

92. Dále lze obecně připomenout základní princip, že jednání pachatele se zásadně má posoudit podle všech v úvahu přicházejících ustanovení, není-li důvodu některé z nich neužít pro jeho zvláštní poměr k jiným ustanovením zákona, konkrétně z důvodu speciality, subsidiarity nebo konzumpce (u níž se navíc někdy odlišuje konzumpce faktická od konzumpce zákonem předpokládané). Základním smyslem institutu jednočinného souběhu trestných činů, neboli tzv. ideální konkurence, je vystihnout povahu a závažnost jednání pachatele, jak vyplývá i z judikatury (tak např. rozhodnutí pod č. [25/1964](#) Sb. rozh. tr.).

93. Stručně uvedeno případ, kdy jeden skutek naplňuje znaky více trestných činů, které vedle sebe obstojí, se považuje za jednočinný souběh, neboli ideální (současnou) konkurenci (*concursum formalis*), který se odlišuje od případu spáchání více trestných činů více skutky, tedy od souběhu vícečinného, neboli reálné (postupné) konkurence (*concursum materialis*), které dále nemusí být věnována pozornost (s ohledem na zaměření položené otázky). Souběh se ještě člení na stejnorodý a různorodý podle toho, zda je více trestných činů spáchaných pachatelem stejných nebo různých (členění platí jak pro souběh jednočinný, tak i vícečinný). V daném případě se otázka týkala

posouzení, zda jde o souběh jednočinný různorodý, anebo zda je tento souběh vyloučen pro vzájemný poměr posuzovaných skutkových podstat trestných činů, neboli jde o případ tzv. nepravé konkurence (též zvané konkurence zákonné, někdy také „jednoty zákonů“). Prvním důvodem pro vyloučení jednočinného souběhu je specialita, tedy případ vyloučení obecné normy z důvodu upřednostnění normy zvláštní (*lex specialis derogat legi generali*). Speciální skutková podstata má zúžený rozsah oproti skutkové podstatě obecné. Typicky jde o ochranu téhož právního statku více ustanoveními, z nichž jedno je širší (obecné) a jedno užší (speciální), přičemž toto užší je specificky zaměřené na ochranu stejného právního statku (objektu – právního zájmu společnosti). Typickým případem je poměr tzv. vnořených kruhů, tedy užší skutková podstata naplňuje všechny znaky skutkové podstaty obecné a zároveň i nějaký další znak zvláštní (speciální), který ji od obecné skutkové podstaty odlišuje. Jde (podle majoritního názoru) především o případy kvalifikovaných nebo privilegovaných skutkových podstat vůči základním, o nichž se důvodně (především v německé nauce) hovoří jako o tzv. nesamostatných obměnách (např. poměr loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku a podle § 173 odst. 1, 3 tr. zákoníku), jež se odlišují od tzv. samostatných obměn, tzv. *delicta sui generis*, které byly obměněny natolik podstatně (v jednom či více znacích), že byla vytvořena zcela nová samostatná skutková podstata s vlastním obsahem bezpráví (dochází přitom k uvolnění od výchozí skutkové podstaty, může jít i o spojení dvou výchozích skutkových podstat – např. brání rukojmí podle § 174 tr. zákoníku vůči omezování osobní svobody podle § 171 tr. zákoníku a vydírání podle § 175 tr. zákoníku) – více k tomu ŘÍHA, J. Ještě k privilegovaným skutkovým podstatám. Trestní právo, 2004, č. 3, s. 22 a násl., č. 4, s. 9 a násl. I u nás se obecně uznává, že poměr speciality je dán i v případech skutkových podstat složených vůči skutkovým podstatám, jež lze považovat za jejich části (např. loupež vůči krádeži a omezování osobní svobody). I v případě tzv. křížících se kruhů se někdy poměr speciality připouští, pokud ovšem má užší ustanovení současně znaky širšího, přičemž někdy se dodává, že tomu tak je pravidelně, v obvyklých případech – viz např. Solnař, V. Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Praha: Academia, 1972, s. 329; resp. Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D., Vanduchová, M. Systém českého trestního práva. Část II. Základy trestní odpovědnosti. Praha: Novatrix, 2009, s. 433 (II. část). Účelem speciálních ustanovení přitom má být postižení útoku zvláštním způsobem odchylným od obecného tak, aby to odpovídalo zvláštnostem případu (ať přísněji nebo mírněji). Dále může být vyloučen jednočinný souběh, a to i v případě tzv. křížících se kruhů (tzv. interference), jde-li o subsidiaritu, tj. pokud obě ustanovení podobným způsobem chrání tytéž zájmy před obdobnými protiprávními jednáními, přičemž přednost před ustanovením podpůrným dostane ustanovení primární (*lex primaria derogat legi subsidiariae*). Jedna skutková podstata může být v určitém směru sice vymezena úžeji, v jiném zase šířeji oproti druhé. Subsidiarita jen doplňuje princip speciality, proto se někdy v teorii považuje za zbytečnou. Zpravidla je ustanovení postihující jednání méně závažné subsidiární k tomu postihujícímu závažnější jednání, směřují-li obě k ochraně týchž zájmů, typicky ustanovení o trestných činech ohrožovacích ve vztahu k poruchovým, dále ustanovení postihující vzdálenější vývojová stadia ve vztahu k bližším dokonání, ustanovení o méně závažných formách účastenství ve vztahu k závažnějším. Účelem subsidiárního ustanovení je doplnit ochranu právního statku poskytovanou ustanovením primárním (typicky proti sice závažnějšímu útoku, nicméně úžeji vymezenému).

4. Názor zaujatý v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. 6 Tdo 360/2020

94. Senát č. 6 Nejvyššího soudu zaujal ve svém již dříve zmíněném usnesení ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. 6 Tdo 360/2020, názor, že ustanovení o trestném činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku, v němž je postih korupce v oblasti zadávání veřejných zakázek, veřejných soutěží a veřejných dražeb upraven v jeho odstavcích 3 a 4, má přednost před ustanovením o trestném činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku z důvodu speciality. Níže budou stručně nastíněny důvody takového přístupu citováním či rekapitulací vybraných pasáží z jeho odůvodnění, v němž se senát č. 6 zevrubně věnoval této otázce, a to zejména

na str. 102 až 108 v bodech 303. až 328. (ve zbytku lze odkázat na toto usnesení).

95. Senát č. 6 nejprve připomněl text zákona, jeho výklad v odborné literatuře a principy, na nichž stojí přístup nauky i aplikační praxe při posuzování jednočinného souběhu a jeho vyloučení (v těchto východiscích není mezi senáty č. 5 a 6 rozporu, souhlasí s nimi i velký senát trestního kolegia, jak též vyplývá z porovnání pasáží uvedených shora). Dále pak senát č. 6 rozvedl své úvahy, proč je jednočinný souběh posuzovaných trestných činů podle § 256 a § 331 tr. zákoníku vyloučen a proč má podle něj mít přednost prvně uvedené ustanovení. V tomto ohledu s důrazem na některé aspekty daného případu, především pak ale ve výsledku užití obecných zásad, se však odlišoval od názoru pátého senátu, k němuž se přiklonil i velký senát trestního kolegia, proto budou některé argumenty šestého senátu předestřeny.

96. Dále senát č. 6 v uvedeném rozhodnutí potvrdil správnost názoru odvolacího soudu, že „korupční jednání úřední osoby v rámci řízení o zadání veřejné zakázky, veřejné soutěže nebo veřejné dražby je vyjádřeno přímo v její nejpřísnější kvalifikaci (§ 256 odst. 4 tr. zákoníku), což vylučuje právní kvalifikaci skutku podle § 331 tr. zákoníku, jež postihuje korupci obecně“. Tento senát vyšel z toho, že § 256 odst. 4 tr. zákoníku jako speciální skutková podstata trestného činu má zúžený rozsah v poměru k obecné skutkové podstatě (§ 331 tr. zákoníku). Zákonné znaky obecnějšího trestného činu jsou v ní konkretizovány a doplněny znaky zvláštními. Byť mají rozdílný druhový objekt ochrany odvozovaný od zařazení předmětných trestných činů do různých hlav zvláštní části trestního zákoníku, obě skutkové podstaty těchto trestných činů chrání určité právní statky charakterizované jako veřejné. Jestliže objektem trestného činu podle § 331 tr. zákoníku je řádné, nestranné a zákonné obstarávání věcí obecného zájmu, tedy „ochrana čistoty veřejného života“, jde o širší pojetí aspektu „veřejnosti“, čímž je vyjádřen obecný charakter této skutkové podstaty, oproti pojetí užšímu, vyjádřenému ve skutkové podstatě trestného činu podle § 256 odst. 1, 3 a 4 tr. zákoníku, jejíž úprava slouží na ochranu stanoveného postupu za rovných podmínek pro účastníky (soutěžitele) při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě. Účelem úpravy obou skutkových podstat tak je ochrana před korupcí při obstarávání veřejných záležitostí, přičemž jejich vzájemný vztah a znaky těchto skutkových podstat mají odpovídat teoretickým základům o vyloučení jednočinného souběhu z důvodu poměru speciality. Obě skutkové podstaty daných trestných činů slouží k ochraně téhož zájmu, přičemž úprava trestného činu podle § 256 odst. 1, 3 a 4 tr. zákoníku je zaměřena na určitá specifická protiprávní jednání, tj. fakticky úplatkářství v oblasti veřejných zakázek, veřejných soutěží a veřejných dražeb, čímž je vyjádřena zvláštní povaha a škodlivost takových útoků pro společnost, a z čehož tak má být patrný zúžený rozsah této skutkové podstaty.

97. Senát č. 6 k tomu poukázal též na shodný názor obsažený v tehdejší relevantní odborné literatuře – ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2627; DRAŠTÍK, A. a kol. Trestní zákoník. II. díl. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, § 256, dostupný v systému ASPI [cit. 2025-2-25], ID KO40_2009CZ, z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

98. Dále senát č. 6 rozvedl, proč neakceptoval argumentaci dovolatele (nejvyššího státního zástupce), který se dožadoval použití § 331 tr. zákoníku s odkazem na různé znaky v obou skutkových podstatách, a jak sám vyložil sporné pojmy prospěchu jako pojmu širšího na straně jedné (§ 256 tr. zákoníku) a úplatku jako pojmu užšího na straně druhé (§ 331 tr. zákoníku) s tím, že v obou

případech je jejich esenciálním znakem neoprávněnost. Senát č. 6 pak vypořádal námitky dovolatele, který požadoval přiměřeně uplatnit myšlenky obsažené ve stanovisku trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. Tpjn 300/2017, uveřejněném pod č. [1/2018](#) Sb. rozh. st., nebo v usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 15 Tdo 885/2013, uveřejněném pod č. [2/2015](#) Sb. rozh. tr., na posuzovanou věc, protože v těchto případech šlo o jiné typy souběhu. Podle něj nemůže mít vliv ani ustanovení § 334 odst. 2 tr. zákoníku o další kategorii speciálních subjektů spadajících pod pojem úřední osoby, významné z hlediska trestných činů podle § 331 až § 333 tr. zákoníku. Pro posouzení případu řešeného senátem č. 6 totiž ustanovení § 334 odst. 2 tr. zákoníku nehrálo roli, neboť obviněnému bylo kladeno za vinu, že byl úřední osobou ve smyslu § 127 tr. zákoníku, tedy podle ustanovení, které je určující jak pro skutkovou podstatu podle § 331 tr. zákoníku, tak i pro skutkovou podstatu podle § 256 tr. zákoníku.

99. Senát č. 6 pak připustil, že za určité konstelace může být posouzení činu jen podle § 256 odst. 4 tr. zákoníku mírnější než posouzení téhož skutku podle § 331 odst. 4 tr. zákoníku, tedy v obou případech podle nejprísnější varianty obou ustanovení, neboť v prvním je uvedena trestní sazba trestu odnětí svobody v rozpětí 3 roky až 10 let, zatímco u druhého v rozpětí 5 až 12 let. Přesto i za takové situace setrval na specialitě trestného činu podle § 256 odst. 4 tr. zákoníku. Připustil přitom, že právní úprava se nejeví být jednotnou a snadno uchopitelnou. Nápravu však podle něj může učinit jen zákonodárce. Dále rozvedl, že pro ty případy, kdy by bylo naplněno ustanovení § 334 odst. 2 tr. zákoníku, a tím i ustanovení § 331 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, nikoli však přímo ustanovení § 256 odst. 4 tr. zákoníku, se nabízí využít analogii, která by byla ve prospěch pachatele (in bonam partem), protože v posledně uvedeném ustanovení je obsažena mírnější trestní sazba.

100. Na závěr senát č. 6 shrnul, že v případě zmíněných dvou skutkových podstat jde o případ tzv. vnořených kruhů, a nikoli tzv. prolínajících kruhů, jak uváděl nejvyšší státní zástupce, protože ustanovení § 331 tr. zákoníku o trestném činu úplatkářství představuje obecnou úpravu, zatímco postih korupce podle § 256 tr. zákoníku je případem speciálním, užším, neboť při naplnění znaků uvedených v § 256 odst. 3, resp. 4 tr. zákoníku jsou vždy naplněny i znaky obecného ustanovení.

5. Názor zaujatý v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 4 Tz 81/2019

101. Senát č. 4 trestního kolegia Nejvyššího soudu zaujal názor, že ustanovení o trestném činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku je subsidiární vůči ustanovení o trestném činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku, což prezentoval ve svém rozsudku ze dne 27. 11. 2019, sp. zn. 4 Tz 81/2019. Vycházel přitom z přiměřeného uplatnění názoru zaujatého velkým senátem trestního kolegia Nejvyššího soudu v usnesení ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 15 Tdo 885/2013, které bylo uveřejněno pod č. [2/2015](#) Sb. rozh. tr. a podle nějž ustanovení § 226 odst. 3 tr. zákoníku o trestném činu pletich v insolvenčním řízení je subsidiární vůči ustanovením postihujícím úplatkářství podle § 331 a § 332 tr. zákoníku. Senát č. 4 pak navrhoval uplatnit stejný přístup i na ustanovení § 256 tr. zákoníku, které by bylo subsidiární vůči § 331 tr. zákoníku, dále však tuto myšlenku nerozvíjel.

6. Názor zaujatý velkým senátem trestního kolegia Nejvyššího soudu v této věci

102. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu se shodl na správnosti názoru, s jakým mu věc předložil senát č. 5, vyjádřeným v usnesení ze dne 25. 9. 2024, sp. zn. 5 Tdo 849/2024. Předně lze

souhlasit se správností teoretických východisek uvedených nejen senátem č. 5, ale i senátem č. 6, který o ně opřel svůj závěr o vyloučení jednočinného souběhu trestných činů podle § 256 a § 331 tr. zákoníku a z důvodu speciality upřednostnil užití prvně uvedeného ustanovení. Je také možno souhlasit s tím, že při běžných (typických) průbězích skutkových dějů bude obvyklé (standardní), že v případě naplnění znaků obsažených v § 256 odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku budou zároveň naplněny i znaky uvedené v § 331 odst. 1 alinea 1 nebo 2, popřípadě odst. 2 tr. zákoníku (a případně i vyšších odstavců). V tomto směru by tak šlo o překrývání znaků skutkových podstat obou trestných činů, tj. o průnik dvou množin. Příklad výlučného naplnění znaků podle § 256 odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku, aniž by byly naplněny znaky uvedené v § 331 tr. zákoníku, bude zřejmě hledán obtížně, a to i v rovině zcela teoretické (hypotetické), tím spíše pak v rovině konkrétní (v aplikační praxi), zřejmě ale nebude zcela vyloučen, jak se podává z rezolutivního závěru zaujatého senátem č. 6 (viz shrnující pasáž o tom, že jde jednoznačně o vnořené kruhy). Lze si totiž představit i případ, kdy by šlo o korupci ve smyslu § 256 odst. 3 tr. zákoníku v souvislosti s veřejnou soutěží, avšak zároveň by nešlo o věc obecného zájmu a ani by nebyla dána souvislost s podnikáním určité osoby (soutěžitelé by byli jen nepodnikající fyzické osoby, veřejná soutěž by se týkala relativně omezeného okruhu osob, třebaže předem nekonkretizovaných, týkala by se plnění, na kterém jistě nemá zájem celá společnost či určitá sociální skupina atd.). Již na tomto jednoduchém příkladu lze demonstrovat, že nejsou předem zcela vyloučeny případy, kdy by byly naplněny znaky jen ustanovení § 256 odst. 3 tr. zákoníku, a nikoli zároveň vždy i § 331 tr. zákoníku, jakkoliv půjde spíše o případy raritní. Pochopitelně mnohem častější a obvyklejší budou případy opačné, tedy že budou naplněny znaky podle § 331 tr. zákoníku, a nikoli i podle § 256 odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku (viz například rozhodnutí č. 43/1987, č. 2/2015 a č. [38/2022](#) Sb. rozh. tr.).

103. Již tím lze popřít závěr, který učinil senát č. 6, že by šlo o případ tzv. vnořených kruhů, a naopak lze souhlasit se senátem č. 5 i s opakovaným tvrzením nejvyššího státního zástupce, že jde o tzv. křížící se kruhy, tj. o případ interference. Při takové konstelaci křížících se kruhů pak nemůže být založeno vyloučení jednočinného souběhu (tzv. zdánlivá konkurence) na logickém vylučovacím poměru, neboť jedna (užší) skutková podstata neobsahuje (vždy) všechny znaky jiné (širší, generální) skutkové podstaty a k tomu nějaký další zvláštní znak, který ji odlišuje od výchozí skutkové podstaty typově i materiálně (co do obsahu bezpráví, tj. činí z ní případ privilegovaný či naopak kvalifikovaný). O případ speciality by tak jít nemělo. Mohlo by však jít ještě o normativní vylučovací nebo stupňující poměr, kterým je vylučován jednočinný souběh dvou trestných činů v případech tzv. subsidiarity, tedy v případech, kdy znaky ustupující skutkové podstaty trestného činu nejsou všechny nutně také v upřednostněné skutkové podstatě trestného činu, ale obě tyto skutkové podstaty slouží k ochraně týchž právních statků. To by se mohlo zdát příhodné i pro projednávané případy postihu korupce. Problém ovšem spočívá v určení, která z obou skutkových podstat by měla být primární, která tedy má dostat přednost, pokud při některých konstelacích je zjevné, že přísnější postih zakládá ustanovení § 256 odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku, jindy zase některá z alternativ obsažených v § 331 tr. zákoníku, a to zcela v závislosti na tom, které okolnosti bude daný případ naplňovat. Je přitom zjevné, že při novelizacích, jimiž bylo zasahováno do ustanovení o přijímání, resp. přijetí úplatku, se nepomýšlelo na narušení dříve akceptovaného vztahu přednosti ustanovení o postihu korupce v rámci pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě, resp. při zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, rozhodně se pak ani jednou z uvedených změn nechtělo založit privilegování těchto případů korupce oproti obecnému postihu. Žádný takový záměr nevyplývá ani z jedné z důvodových zpráv, naopak je z nich jednoznačně patrný zájem na přísnějším postihování korupce obecně, a to bez ohledu na segment lidského života, v němž k ní dochází. Ani z toho nelze dovodit, že by bylo namístě privilegovat korupci při zadávání veřejných zakázek a postihovat ji mírněji.

104. Kromě toho může velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu poukázat též na to, že nelze porovnávat výlučně základní skutkové podstaty, ale je třeba zohledňovat i jejich modifikace. Jak již bylo výše uvedeno, v části nauky (viz např. již shora citovaný článek ŘÍHA, J. Ještě k privilegovaným skutkovým podstatám. Trestní právo č. 3/2004, s. 22 a násl., č. 4/2004, s. 9 a násl.) se odlišují modifikace základní skutkové podstaty samostatné a nesamostatné. Za dřívější právní úpravy (i s ohledem na naprosté minimum případů privilegovaných skutkových podstat) se u nás příliš nerozvinuly teoretické koncepty, jak postihovat případy, které zároveň naplňují těžší i méně závažné formy určitého deliktu, tedy zároveň naplňují znaky mírnějšího i těžšího deliktu téhož typu, zejména pak znaky privilegovaných i kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů současně. Jde-li o tutéž okolnost zmíněnou v obou ustanoveních [např. věk dítěte mladšího 15 let v § 140 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, což splňuje i novorozené dítě ve smyslu § 142 tr. zákoníku], má mít při naplnění dalších znaků přednost ustanovení o privilegované skutkové podstatě za užití teleologického výkladu. Problematické je ovšem posouzení případu naplnění nekonkurujících si znaků, které nejsou pojmově a obsahově shodné [v uvedeném příkladu dvě osoby – novorozená dvojčata, popřípadě jiné zvlášť přitěžující okolnosti ve smyslu § 140 odst. 3 tr. zákoníku, např. podle písm. i), které by mohly být naplněny současně se znaky § 142 tr. zákoníku]. V případě tzv. samostatných obměn (*delictum sui generis*) se zpravidla uznává, že jde o samostatný delikt, který má vlastní obsah bezpráví, právní život a zvláštní okruh působnosti, má vlastní právní posouzení trestního rámce, vedlejších důsledků, procesních předpokladů atd., a proto došlo k jeho odtržení od výchozí skutkové podstaty. Vztah případné závislosti nebo naopak samostatnosti se má řešit za pomoci teleologického výkladu. Samostatná obměna a výchozí skutková podstata jsou, jak bylo naznačeno výše, v poměru speciality. Jde tedy o nepravou (zdánlivou, zákonnou) ideální konkurenci, kdy si zdánlivě konkurují dvě skutkové podstaty, mezi kterými je ale vylučovací poměr vycházející z přednosti speciální normy, tedy normy o minimálně jeden znak užší než normy obecné.

105. Výše uvedenou úvahu by do určité míry bylo možné uplatnit i na případ postihu korupce při zadávání veřejných zakázek. Do poloviny roku 2008 platila úprava, kterou by snad bylo možno označit za samostatnou obměnu uvedenou v § 128a odst. 1, 3 tr. zák., toto ustanovení přibýlo zákonem č. [557/1991](#) Sb. s účinností od 1. 1. 1992, stanovilo přísnější (nebo stejný) postih přijímání úplatku (nikoliv však i podplácení) v případech veřejných soutěží (včetně veřejných zakázek) i veřejných dražeb, tedy postih korupce v této úzce vymezené skupině případů se do určité míry osamostatnil, přitom v určitém ohledu byl i širší, tedy kriminalizoval se určitý typ jednání, který doposud trestným činem nebyl (neboť nešlo o věc obecného zájmu, navíc korupce v soukromoprávních vztazích se tehdy vůbec nepostihovala). Důvodně také byl tento typ deliktu zařazen do hlavy o hospodářských trestných činech. Postupnými změnami legislativy, jak byly vyličený shora, však došlo ke změnám, skutkové podstaty postihující korupci se postupným rozšiřováním dosahu obecného ustanovení o úplatkářství začaly stále více překrývat (přesto, jak bylo uvedeno výše, nejde ani dnes o úplný překryv, tedy vytvoření případu tzv. vnořených kruhů). Tím i do určité míry klesá význam osamostatnění tohoto typu korupce. Nadto postupnými novelizacemi došlo k zásadní změně spočívající ve zpřísnění kvalifikovaných skutkových podstat v případě obecného ustanovení o postihu úplatkářství formou přijímání úplatku v § 160 odst. 4 tr. zák., ve znění účinném od 1. 7. 2008, které bylo zachováno i v následném § 331 odst. 4 tr. zákoníku. V důsledku těchto změn zejména v roce 2008 (od 1. 7. 2008), jakož i následnými změnami v roce 2009 (od 1. 1. 2010), resp. poté i v roce 2011 (od 1. 12. 2011), došlo k narušení původně jednoznačně stanoveného vztahu mezi obecným postihem přijímání úplatku podle § 160 tr. zák. a zvláštním případem podle § 128a odst. 3 tr. zák., který tehdy dostával přednost. Tento vztah vyloučeného souběhu se zdál původně logický, neboť případy přijímání úplatku ve spojitosti s veřejnými soutěžemi a veřejnými dražbami se považovaly za velmi závažné, a to natolik, že bez ohledu na hodnotu úplatku (resp. výši prospěchu) měly být postihovány trestem odnětí svobody v trvání 2 roků až 8 let, tedy přísněji, než byl uveden

postih korupce v tehdy platném § 160 odst. 1, 2 i 3 tr. zák., ve znění účinném do 30. 6. 2008, resp. stejně přísně jako bylo přijetí úplatku podle § 160 odst. 4 tr. zák., ve znění účinném do 30. 6. 2008. Pak ovšem došlo k uvedenému zvýšení trestních sazeb ve všech odstavcích § 160 tr. zák., čímž byly tyto vztahy narušeny. Nechtělo se tím ale zároveň říci, že jiné případy korupce mají být privilegovány. Jednoznačným cílem zákonodárce bylo jen zpřísnění postihu korupce.

106. Pokud se vezme za základ úvah současná právní úprava, nemůže podle přesvědčení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu (ve shodě s jeho senátem č. 5) obstát dosavadní teze o přednosti § 256 oproti § 331 tr. zákoníku, jak uváděl senát č. 6, ani teze o přednosti § 331 před § 256 tr. zákoníku, jak uváděl senát č. 4. V závislosti na naplnění konkrétních okolností, které mohou podmiňovat použití vyšší trestní sazby, totiž mohou nastat různé případy, v nichž někdy bude přísnějším ustanovení § 256 tr. zákoníku, jindy zase ustanovení § 331 tr. zákoníku, jak se na to poukazuje i v nejnovější odborné literatuře (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 271. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 3410, k § 256, marg. č. 14). Upozorňuje se i na to, že z hlediska legislativně-technického by sice zřejmě mělo dostat přednost ustanovení § 256 odst. 3 a 4 tr. zákoníku jako úžeji specificky zaměřené, neboť postihuje úzce vymezené případy korupce v určité oblasti, před obecným ustanovením § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2 tr. zákoníku (a případně i vyšších odstavců). Stále však platí, co bylo uvedeno výše, že ustanovení § 256 odst. 3 tr. zákoníku nezahrnuje veškeré případy, které jsou postižitelné též podle § 331 odst. 1 nebo 2 tr. zákoníku. Přesto by snad bylo možno přijmout názor, že ustanovení § 331 tr. zákoníku má ustoupit do pozadí, ovšem nikoli z důvodu speciality (viz výše), ale subsidiarity, ovšem to jen v případě, kdyby šlo o vztah § 256 odst. 3 tr. zákoníku vůči § 331 odst. 1 nebo 2 tr. zákoníku, tedy o vztah základních skutkových podstat, neboť primární ustanovení by bylo přísněji trestné. Bylo by snad možno akceptovat upřednostnění i ustanovení § 256 odst. 4 tr. zákoníku vůči § 331 odst. 1 nebo 2, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku (pachatel spáchá čin jako úřední osoba), neboť zde při stejných trestních sazbách trestu odnětí svobody nabízí druhé citované ustanovení alternativu v podobě propadnutí majetku (takové ustanovení se stejnou trestní sazbou trestu odnětí svobody obsahující alternativní trest se považuje za mírnější – viz rozhodnutí č. [2/1992](#) Sb. rozh. tr.). Tento vztah se ovšem jeví jako velmi problematický, jsou-li naplněny jiné okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby uvedené v § 331 odst. 3 písm. a) (jednání v úmyslu sobě nebo jinému opatřit značný prospěch), popřípadě v odst. 4 tr. zákoníku (v jakékoliv tam uvedené alternativě), neboť tyto okolnosti jako zvlášť přitěžující neobsahuje ustanovení § 256 tr. zákoníku. Přitom trestní sazba trestu odnětí svobody v § 331 odst. 3 tr. zákoníku je vyšší než v § 256 odst. 3 tr. zákoníku, trestní sazba trestu odnětí svobody v § 331 odst. 4 tr. zákoníku je vyšší než v § 256 odst. 4 tr. zákoníku. Proto, aby nedošlo k nedůvodnému zvýhodnění pachatele, tedy jeho privilegování v závažných případech korupce ve spojitosti se zjednáním výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (naplňující dokonce znaky více trestných činů), měla by v takových případech naplnění zmíněných kvalifikačních okolností dostat přednost obecná úprava obsažená v § 331 tr. zákoníku, setrvá-li se na názoru, že není možno užít obě ustanovení. Jinými slovy při těchto konstelacích dochází k obrácení poměru, neboť přísnějším ustanovením je to, které sankcionuje přijetí úplatku a postihuje korupci obecně.

107. Není ovšem možné přijmout názor, že jedno ustanovení je při určité skutkové konstelaci primární vůči druhému, při jiném skutkovém průběhu zase dojde k otočení tohoto poměru a ze subsidiárního se stane primární ustanovení. Jinými slovy není možné akceptovat názor, že jednou dostane přednost ustanovení § 256 odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku, jindy zase ustanovení § 331 odst. 1 nebo 2, odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku. Již z toho vyplývá, že žádné z obou ustanovení není a nemůže být primární, které by při naplnění všech znaků mělo dostávat přednost před druhým.

108. Do doby, než nynější právní úpravu zreviduje zákonodárce a vyjasní vzájemný poměr jednotlivých ustanovení (což se doporučuje i v citované odborné literatuře, jakož i ve zmíněném rozhodnutí senátu č. 6), musí vyřešit užití současné právní úpravy judikatorně Nejvyšší soud, a to způsobem, který nebude zakládat nedůvodnou nerovnost a nebude privilegiovat některé pachatele typově stejně závažné trestné činnosti, popřípadě dokonce ještě závažnější, před jinými pachateli. Takový důsledek by ale vyplýval z uplatnění dříve zaujatého názoru v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 3. 2021, sp. zn. 6 Tdo 360/2020, neboť by byla upřednostněna určitá úzká skupina pachatelů, kteří svým jednáním naplní nejen všechny znaky trestného činu přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku [v příslušné alternativě – a sice při naplnění znaků zvláště přitěžujících uvedených v § 331 odst. 3 písm. a) nebo odst. 4 písm. a) nebo b) tr. zákoníku], ale zároveň i všechny znaky trestného činu zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 3 nebo 4 tr. zákoníku. Při takovém důsledku by byl vlastně pachatel závažnějšího protiprávního jednání, kterým naplňuje rovnou znaky dvou trestných činů, poněkud uměle zvýhodněn oproti jinému, který naplní „pouze“ znaky jediného trestného činu, a to jen proto, že by se setrvalo na právním názoru, že je jednočinný souběh obou trestných činů vyloučen pro jejich poměr speciality, který byl zaujat v minulosti při zcela jiné právní úpravě. Takové pojetí, kdy se na jednu skupinu pachatelů užije přísná právní úprava, zatímco na jinou nikoli, a to jen proto, že tato další skupina naplnila na rozdíl od první též znaky dalšího trestného činu, by zakládalo zjevnou nerovnost, která není ničím relevantním odůvodněna. Šlo by o zákonodárcem nezamýšlenou a ničím nezdůvodněnou pozitivní diskriminaci určité malé výšeče pachatelů korupční trestné činnosti, pro kterou v trestní politice demokratického právního státu není místo. Jakékoli privilegiování určité skupiny pachatelů oproti jiné, musí být náležitě přesvědčivě zdůvodněno sledovanými cíli a záměry zákonodárce, které musí obstát před veřejností. Zpravidla takové zvýhodnění bývá založeno na vnímání specifických okolností, za nichž byla určitá trestná činnost spáchána a které typovou závažnost činu v konkrétním případě významně snižují, což se promítne i do benefitu mírnějšího postižení (např. se zohledňuje lidsky pochopitelná náročnost situace, v níž se pachatel dopustil svého činu a kterou si třeba ani sám nezpůsobil, jako např. v § 141 tr. zákoníku). Nic z toho se ovšem nenabízí v případě korupce při zadávání veřejných zakázek, jakékoliv zvýhodnění korupce v takových případech není oproti jiným (mnohdy i v konkrétním případě méně společensky závažným případům úplatkářství) vůbec namístě. Uvedená argumentace je použitelná obdobně (obráceně) i vůči druhému názoru o upřednostnění ustanovení § 331 před § 256 tr. zákoníku (výše bylo uvedeno, že při naplnění toliko základní skutkové podstaty prvně jmenovaného trestného činu by došlo též ke zvýhodnění pachatele, byl-li by postižen jen podle § 331 odst. 1 nebo 2 tr. zákoníku, a nikoli i podle § 256 odst. 3 tr. zákoníku).

109. Také lze připomenout, že obě posuzovaná ustanovení § 256 a § 331 tr. zákoníku jsou obsažena v různých hlavách zvláštní části trestního zákoníku, tedy chrání se jimi druhově odlišné společenské zájmy – druhové objekty. Zatímco u prvně uvedeného jde o zájem na řádném hospodářském životě, u druhého jde o zájem na veřejném pořádku v nejširším slova smyslu, v případě úplatkářství pak o ochranu řádného obstarávání věcí obecného zájmu (i podnikání) před negativními vlivy úplatkářství. Primárním objektem § 256 tr. zákoníku je zájem na řádném a zákonném provedení jakékoli veřejné soutěže, zadání veřejné zakázky nebo jakékoli veřejné dražby, zejména zájem na dodržování stanoveného postupu za rovných podmínek pro jejich účastníky (soutěžitele), ochrana před korupcí v této specifické oblasti je teprve sekundárním objektem, jenž je ale primárním pro ustanovení § 331 tr. zákoníku. Mají-li dvě ustanovení různý primární objekt, obvykle se připouští jejich jednočinný souběh (není-li vyloučen z dalších důvodů, zpravidla subsidiarity – to ale v tomto případě jednoznačně říci nelze, jak bylo uvedeno výše). Platí to především tehdy, jde-li o ustanovení poskytující ochranu různým právním statkům, obsažená z těchto důvodů v různých hlavách zvláštní části trestního zákoníku. Použití více ustanovení trestního zákoníku na jeden skutek, tedy vyslovení

závěru o jednočinném souběhu, není při akceptaci absorpčního principu trestních sazeb (viz pravidla obsažená v § 43 odst. 1 tr. zákoníku) nijak zvláště nepříznivým důsledkem pro pachatele. Zostření trestní represe z důvodu naplnění znaků více trestných činů ve smyslu § 42 písm. n) tr. zákoníku nevede k diametrálně odlišnému výsledku, nadto v konkrétním případě nemusí být toto ustanovení využito, zvláště jde-li o důsledek jisté nedokonalosti zákonného vyjádření o určitém typu trestné činnosti uvedeném ve více ustanoveních.

110. Ze všech výše uvedených důvodů dospěl velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu k závěru, že v daném případě bylo opodstatněné, pokud soudy nižších stupňů připustily souběh obou posuzovaných trestných činů zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku a přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku.

d) K námitce proti posouzení jednání jako pokračování v trestném činu

111. Obviněný MUDr. V.D., MBA, dále zpochybňoval právní posouzení svého jednání odvolacím soudem jako pokračování v trestném činu, resp. trestných činech. Podle dovolatele nebyl naplněn znak jednotného záměru, který musí být dán již při prvním dílčí útoku. Tato námitka jen při určité míře tolerance odpovídá deklarovanému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, avšak nelze jí přisvědčit.

112. Nejvyšší soud nejprve obecně připomíná, že podle § 116 tr. zákoníku se pokračováním v trestném činu rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují, byť i v souhrnu, skutkovou podstatu stejného trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.

113. V posuzované věci dospěl odvolací soud, jak vyplývá z bodu 47. odůvodnění jeho rozsudku (sp. zn. 2 To 81/2020), k závěru, že z hlediska časové osy a dalších skutečností lze vysledovat zákonné znaky pokračující trestné činnosti ve smyslu § 116 tr. zákoníku, a to jednak u trestné činnosti obviněného MUDr. V.D., MBA, v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 T 4/2015 a jednak v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 57 T 1/2017. Proto odvolací soud zrušil jak rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 57 T 1/2017, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 1. 2021, sp. zn. 8 To 67/2020, ve výroku o vině ve vztahu k obviněnému MUDr. V.D., MBA, v důsledku toho i ve výroku o trestu a dalších výrocích navazujících na zrušené výroky, tak ve vztahu k obviněnému MUDr. V.D., MBA, také v celém rozsahu rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 2 T 4/2015. Znovu zároveň rozhodl tak, jak bylo popsáno v úvodu tohoto usnesení Nejvyššího soudu, a uložil za to obviněnému MUDr. V.D., MBA, společný a úhrnný trest za užití § 45 odst. 1 a § 43 odst. 1 tr. zákoníku.

114. Podle odvolacího soudu spáchal obviněný MUDr. V.D., MBA, skutek pod bodem I. třemi útoky uvedenými v bodech I. a) až I. c) výroku jeho rozsudku [ad a) za jednání spáchané společně s již odsouzenou Ing. E.B. a R. Ž.; ad b) za jednání spáchané společně s obviněnými MUDr. M.T., P.K., P.

K., T.K., Mgr. J.V.; ad c) za jednání spáchané společně s již odsouzeným Mgr. Bc. D.M.]. Tento skutek odvolací soud právně kvalifikoval jako více pokračujících trestných činů, a to zločin zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), c), odst. 3 tr. zákoníku, zločin porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea 2, odst. 4 písm. b) tr. zákoníku, zvlášť závažný zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku a zločin legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), e), odst. 4 písm. b), c) tr. zákoníku. Skutek pod bodem II. výroku rozsudku odvolacího soudu spáchal obviněný MUDr. V.D., MBA, též třemi útoky uvedenými pod body II. a) až II. c) [pod bodem a) společně s obviněnými Ing. J.K. a MUDr. M.T.; pod bodem b) společně s již odsouzeným Z. Č.; pod bodem c) společně s již odsouzeným J. K.]. Tento druhý skutek pak odvolací soud právně kvalifikoval jako dva pokračující trestné činy, a to zločin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku a zvlášť závažný zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.

115. Je pravdou, že odvolací soud se v odůvodnění zevrubně nevypořádal s jednotlivými znaky pokračování v trestném činu podle § 116 tr. zákoníku, přesto lze souhlasit s jím učiněnou právní kvalifikací. Jednotlivé dílčí útoky pokračování v trestném činu musí a) naplňovat (byť i v souhrnu) stejnou skutkovou podstatu, b) být vedeny jednotným záměrem (subjektivní souvislost), c) být spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a d) být spojeny blízkou souvislostí časovou a v předmětu útoku (objektivní souvislost). K tomu lze odkázat na judikaturu a odbornou literaturu (např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1645). Odvolací soud zmínil výslovně pouze souvislost časovou, což samo o sobě nepochybně nepostačuje.

116. Dovolatel namítal i nedostatek jednotného záměru. Stranou lze nyní ponechat úvahu, nakolik je tato námitka ve prospěch obviněného, jak ji zmínil ve svém vyjádření státní zástupce. Záleželo by zde totiž na tom, které z dílčích útoků by neměly být součástí jednoho skutku, jakou právní kvalifikaci by pak jako samostatné skutky naplňovaly, zda by se případně právní kvalifikace měnila, či nikoli, zda by pak nebylo možno konstatovat spáchání většího počtu trestných činů a zvyšovat v důsledku toho horní hranici trestní sazby trestu odnětí svobody o jednu třetinu podle § 43 odst. 1 tr. zákoníku apod.

117. Podmínka subjektivní souvislosti spočívá v postupné realizaci jednotného (společného) záměru pachatele, který musí mít již od počátku páchaní pokračujícího trestného činu, tj. v době spáchání prvního dílčího útoku. Další dílčí útoky jsou pak uskutečňováním tohoto záměru pachatele. Právě jednotný (jediný a týž) záměr pachatele zpravidla odlišuje pokračování v trestném činu od stejnorodého vícečinného souběhu, tj. od opakování trestného činu. Z hlediska subjektivní stránky jsou jednotlivé dílčí útoky spojeny tímto záměrem pachatele, existujícím alespoň v hrubých rysech již v době spáchání prvního dílčího útoku. Z hlediska objektivní stránky se pak další útoky jeví jako postupné naplňování tohoto jediného záměru (viz rozhodnutí č. [3/1972](#) Sb. rozh. tr.). Na existenci takového záměru lze usuzovat zejména z ostatních objektivních podmínek pokračování v trestném činu (např. ze způsobu provádění jednotlivých útoků, z jejich časové a místní souvislosti). K tomu lze odkázat na odbornou literaturu – např. Drašík, A., Fremr, R., Durdík, T., Růžicka, M., Sotolář, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015, s. 760.

118. V projednávané věci lze jak u skutku pod bodem I. výroku rozsudku odvolacího soudu (sp. zn. 2 To 81/2020), tak u skutku pod bodem II. výroku téhož rozsudku shledat jednotný záměr obviněného MUDr. V.D., MBA, již u prvního dílčího útoku, stejně tak i poté u dalších dvou následujících dílčích útoků. Tímto shodným záměrem byla snaha (úmysl) obviněného obohatit se, získat majetkový prospěch, za současného zneužití svého postavení ředitele Nemocnice Na Homolce, a to na její úkor a k její škodě (to platí u obou skutků, jež se ale liší ve způsobu provedení, což vedlo odvolací soud k jejich oddělení). Konkrétně v případě skutku pod bodem I. tak obviněný činil zneužitím, resp. ovlivněním zadávacího řízení na veřejnou zakázku tak, aby vyhrál předem vybraný spřátelený subjekt, za to přebíral pravidelně úplatky v podobě přímého majetkového obohacení a následně se snažil zlegalizovat (tzv. vyprat) tyto finanční prostředky předem promyšlenými kroky, jak bylo též popsáno ve skutkové větě odsuzujícího rozsudku. V případě skutku pod bodem II. výroku dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu obviněný jednal od počátku a po celou dobu veden snahou obohatit se tím, že poruší zákonem mu uloženou povinnost řádně opatrovat a spravovat majetek Nemocnice Na Homolce, naprosto nehospodárně nechával vyplácet vysoké odměny dalším osobám, aby si z nich pak nechával vyplatit podíl, to vše na úkor spravovaného majetku.

119. Nad rámec dovolacích námitek k tomu velký senát trestního kolegia dodává, že v posuzovaném trestném jednání obviněného MUDr. V.D., MBA, lze rovněž shledat zbylé 3 zákonné znaky pokračování ve smyslu § 116 tr. zákoníku. Jednotlivé dílčí útoky naplňují stejné skutkové podstaty trestných činů. Dílčí útoky byly provedeny prakticky shodným nebo velmi podobným způsobem (stejný modus operandi). Konečně jednotlivé dílčí útoky spojuje také blízká časová souvislost a shodný je i předmět útoku.

e) K dalším námitkám ohledně nesprávného právního posouzení skutku

120. Dovolatel dále zpochybnil naplnění znaků trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku, konkrétně znaku porušení závazných pravidel zadávacího řízení „závažným způsobem“. Takovou námitku lze podřadit pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, proto se k ní velký senát trestního kolegia též stručně vyjádří.

121. Ustanovení § 248 tr. zákoníku chrání zájem na dodržování pravidel hospodářské soutěže v podmínkách tržního hospodářství, tedy na svobodném rozvoji hospodářské soutěže v rámci závazných pravidel hospodářského styku. Jde o velmi široké ustanovení obsahující několik samostatných skutkových podstat, kterými se chrání dodržování pravidel hospodářské soutěže stanovených v kogentních mimotrestních normách, jež určují meze (tj. „závažná pravidla podnikání“), za nichž se může svobodně rozvíjet a uskutečňovat hospodářská činnost soutěžitelů (subjektů) na trhu výrobků a služeb, na finančních trzích apod. K tomu lze odkázat na relevantní judikaturu (např. rozhodnutí pod č. 23/1999-I. Sb. rozh. tr.) a na odbornou literaturu (např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 271. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 3187, § 248, marg. č. 1). Konkrétně skutková podstata trestného činu uvedená v § 248 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku chrání veřejnost před porušováním (závažným způsobem) závazných pravidel při zadávání veřejných zakázek, což je jedna z významných forem narušování hospodářské soutěže. Jde tak vlastně o nejobecnější skutkovou podstatu trestného činu chránící před porušováním závazných zákonných pravidel při zadávání veřejných zakázek, ochrana je pak doplňována dalšími ustanoveními trestního zákoníku (zejména ustanoveními § 256 a § 257 tr. zákoníku).

122. Ustanovení § 248 odst. 2 alinea 2 tr. zákoníku obsahuje tzv. blanketní skutkovou podstatu, tedy odkazuje na právní předpis upravující zadávání veřejných zakázek, jímž byl v době spáchání skutku kladených obviněnému za vinu v tomto řízení již výše zmíněný zákon č. [137/2006](#) Sb., o veřejných zakázkách (ZVZ), který byl později nahrazen dosud platným a účinným zákonem č. [134/2016](#) Sb., o zadávání veřejných zakázek. Prvně citovanou právní úpravou byla stanovena závazná kritéria a podmínky jednotlivých druhů zadávacích řízení jak pro zahájení konkrétního druhu řízení, tak i pro jeho průběh a ukončení zadávacího řízení. Tato pravidla byla obsažena v kogentních ustanoveních zmíněného zákona a bylo třeba je vykládat v souladu se zásadami zadávacího řízení stanovenými v § 6 odst. 1 ZVZ, podle nichž byl (a i nyní je) zadavatel povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Ovšem právě porušení již těchto základních pravidel bylo obviněnému zcela důvodně v tomto trestním řízení vytýkáno. Naplňování pravidel otevřené, transparentní, ničím neovlivněné a nediskriminující soutěže se zde jen formálně předstíralo, ve skutečnosti v žádném ze sledovaných případů u skutku pod bodem I. [pod písm. a), b) i c)] nešlo o takovou soutěž či o veřejnou zakázku, ale upřednostnění byli předem vybraní uchazeči, kteří se za to odměnili úplatky, jichž se dostalo (především) obviněnému jako hlavní hybné síle ovlivňující dění v Nemocnici Na Homolce. Obviněný přímo či prostřednictvím dalších osob ovlivňoval zadání veřejných zakázek již od samého počátku tak, aby byly vytvořeny podmínky pro výběr předem zvoleného dodavatele, kterému byly na míru připraveny zadávací podmínky, a ovlivňoval spolu s dalšími obviněnými i následný průběh výběru nejvhodnějšího dodavatele tak, aby skutečně zvítězil předem domluvený uchazeč o veřejnou zakázku. Reálně tak neproběhla žádná otevřená, transparentní a nediskriminující soutěž, v níž by měl zvítězit nejvhodnější uchazeč (poskytující službu v odpovídající kvalitě za nejvýhodnějších podmínek pro veřejného zadavatele, tj. včetně ceny). Takové flagrantní porušení již zcela elementárních pravidel, na nichž stojí celá právní úprava zadávání veřejných zakázek, je jasným porušením závazných pravidel „závažným způsobem“.

123. O naplnění pojmu „závažnosti“ porušení takových pravidel tak v daném případě nemůže být jakýchkoliv pochyb, pokud obviněný spolu s dalšími osobami jen předstíral provedení otevřené a předem neovlivněné soutěže, protože se neveřejně dohodl s předem vybraným dodavatelem na budoucím poskytování služeb.

124. Další námitkou dovolatele, kterou by s určitou mírou benevolence bylo možno označit za námitku nesprávného právního posouzení, byla jeho výhrada proti postupu soudů nižších stupňů při stanovení výše škody. Obviněný zpochybnil, že by se výše škody měla určovat jako rozdíl mezi cenou nabízenou zvýhodněným vítězným uchazečem o veřejnou zakázku a dalším znevýhodněným uchazečem o veřejnou zakázku, který by, nebýt znevýhodnění, mohl být uchazečem vítězným. Soud prvního stupně postupoval správně a v souladu s ustálenou judikaturou, když neprováděl nákladné a zdlouhavé znalecké ocenění služeb a vyšel z prostého rozdílu nabízených cen mezi zvýhodněným a znevýhodněným uchazečem. Tento postup již dříve akceptoval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 5 Tdo 746/2014, podobně se ke stanovení výše škody přistupovalo i ve věci, v níž Nejvyšší soud rozhodl o odmítnutí dovolání usnesením ze dne 23. 11. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1475/2015, které bylo uveřejněno pod č. [14/2018](#) Sb. rozh. tr. V takovém případě, kdy dojde k nedůvodnému vyřazení uchazeče o veřejnou zakázku, lze akceptovat postup soudů, pokud výši škody určí jako rozdíl mezi vítěznou nabídkou zvýhodněného uchazeče (resp. částkou mu proplacenou za dodání veřejné zakázky) a výhodnější cenou nabízenou nedůvodně vyřazeným uchazečem a jestliže tomu odpovídají i další skutková zjištění. Jinak i v tomto směru lze odkázat na odůvodnění rozsudků soudů nižších stupňů.

f) K námitkám obviněného proti výroku o trestu

125. Obviněný MUDr. V.D., MBA, dále vznesl námitky proti uloženému trestu, které podřadil pod dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021.

126. Obecně lze uvést, že námitky proti výroku o trestu lze uplatnit zásadně s poukazem na dovolací důvod uvedený nyní v § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022, v době podání dovolání obviněného podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. Tento dovolací důvod je vymezen pro případy, že byl obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Pokud však byl uložen přípustný druh trestu ve výměře spadající do rámce zákonné trestní sazby, nelze cestou dovolání namítat nepřiměřenost trestu, a to ani s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, resp. § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2022 (k tomu viz rozhodnutí pod č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.). Nejvyššímu soudu totiž zásadně nepřísluší dále posuzovat, zda byl uložen trest příliš mírný, nebo naopak příliš přísný. Opačný názor by byl v rozporu s povahou dovolání jako mimořádného opravného prostředku a činil by z dovolání v podstatě jen další odvolání. Námitku vytýkající porušení pravidel pro výběr druhu trestu a jeho výměry podle § 39 až § 42 tr. zákoníku tak nelze podřadit pod žádný z uvedených ani jiných dovolacích důvodů.

127. Pod tento dovolací důvod [§ 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021] by bylo možno podřadit námitky obviněného MUDr. V.D., MBA, týkající se uloženého trestu propadnutí majetku, které spočívaly v tom, že nebyly splněny podmínky pro jeho uložení. Tomuto dovolacímu důvodu však neodpovídají námitky obviněného, kterými brojil proti nepřiměřenosti uloženého trestu odnětí svobody a zpochybňoval úvahy odvolacího soudu při jeho ukládání.

128. Odvolací soud uložil trest propadnutí majetku obviněnému MUDr. V.D., MBA, napadeným rozsudkem ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 2 To 81/2020, podle § 66 odst. 1 tr. zákoníku. Podle něj může soud vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k výjimečnému trestu anebo odsuzuje-li jej za zvlášť závažný zločin, jímž pachatel pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch. Obviněný namítal, že nebyla dostatečně zjištěna souvislost mezi zajištěným majetkem a spáchanými skutky. V posuzovaném případě Vrchní soud v Praze odsoudil tohoto obviněného (mimo jiné) za pokračující zvlášť závažné zločiny [jednak za zvlášť závažný zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 4 písm. a) tr. zákoníku, jednak za zvlášť závažný zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku] spáchané v úmyslu opatřit sobě značný prospěch, resp. prospěch velkého rozsahu. Byly tak splněny formální podmínky druhé alternativy ustanovení § 66 odst. 1 tr. zákoníku, za nichž lze pachateli trestné činnosti uložit trest propadnutí majetku – trest je ukládán za zvlášť závažný zločin, jímž pachatel pro sebe získal majetkový prospěch (dostačující by byl i záměr jej získat, což stačí i pro vyvození trestní odpovědnosti za přijetí úplatku).

129. Rovněž okolnosti páchané trestné činnosti a poměry pachatele plně odůvodňovaly uložení trestu

propadnutí majetku. V řízení vyplynulo najevo, že obviněný MUDr. V.D., MBA, dlouhodobě páchal rozsáhlou trestnou činností výlučně za účelem obohacení se, získal z ní značné příjmy a majetek (podle skutkových závěrů soudů nižších stupňů získal na úplatcích nejméně částku převyšující 40 miliónů Kč, a způsobil tak škodu na cizím majetku převyšující 116 miliónů Kč). K tomu je možné odkázat na podrobné šetření soudů nižších stupňů, jak bylo uvedeno v odůvodnění jejich rozsudků, zejména pak v rozsudku soudu prvního stupně sp. zn. 2 T 4/2015 (str. 513 a 514), z něhož vyplynulo, že majetek obviněného byl z velké části pořízen právě z výnosů z trestné činnosti. Se závěry soudu prvního stupně souhlasil i odvolací soud, jak vyplývá z bodu 53. na str. 52 odůvodnění jeho rozsudku sp. zn. 2 To 81/2020. Nelze tak přisvědčit pouze obecné námitce dovolatele, že by se soudy nižších stupňů dostatečně nevěnovaly zjišťování původu majetku obviněného, když naopak logicky dovodily a odůvodnily, že převážná část majetku tohoto obviněného má souvislost s projednávanou trestnou činností či je jejím bezprostředním výnosem.

130. Velký senát trestního kolegia může k této otázce uzavřít, že podmínky pro uložení trestu propadnutí majetku podle § 66 odst. 1 tr. zákoníku v použité alternativě byly v případě obviněného MUDr. V.D., MBA, splněny. Kromě toho byly naplněny také podmínky pro uložení téhož druhu trestu i podle § 66 odst. 2 tr. zákoníku, neboť obviněný byl odsouzen mimo jiné též pro zvlášť závažný zločin přijetí úplatku podle § 331 odst. 1 alinea 1, odst. 2, odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, za který lze také bez dalšího uložit takový druh trestu (viz § 331 odst. 3 tr. zákoníku).

131. V řízení před soudy nižších stupňů byly rovněž zcela dostatečně objasněny majetkové poměry obviněného MUDr. V.D., MBA, především rozsah a hodnoty jeho majetku, stejně tak si odvolací soud učinil rámcovou představu o dopadu tohoto druhu trestu do majetkových poměrů obviněného a jeho rodiny, jak žádá judikatura (k tomu viz rozhodnutí pod č. [12/2018](#) Sb. rozh. tr.). Uložení trestu propadnutí majetku je žádoucí především z důvodu celospolečenského požadavku na odčerpání výnosů z trestné činnosti, kterou byl obviněný uznán vinným, a to ať již jde o výnosy bezprostřední (peníze v hotovosti) či zprostředkované (zejména pokud jde o věci nakupované z přijatých peněz jako úplatků, kterými byly např. cenné poštovní známky, investiční mince a zlato, meče, hodinky, jízdní kolo apod.).

132. Uvedené námitky proti uložení trestu propadnutí majetku tak shledal velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu zjevně neopodstatněnými.

133. Další námitky obviněného týkající se nepřiměřenosti uloženého trestu (a to především nepodmíněného trestu odnětí svobody) pak nelze zásadně uplatňovat cestou dovolání, jak bylo uvedeno již výše (k tomu lze odkázat na již zmíněné rozhodnutí pod č. [22/2003](#) Sb. rozh. tr.). Opačný názor by byl v rozporu s povahou dovolání jako mimořádného opravného prostředku a činil by z dovolání v podstatě jen další odvolání. Otázka přiměřenosti trestu je sice záležitostí týkající se použití hmotného práva, avšak přesto není možné tuto otázku podřazovat pod ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, a to ani pokud jde o tu jeho variantu, podle které je dovolacím důvodem „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“ (míněno jiné, než je právní posouzení skutku). Vyplývá to ze vzájemného poměru dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. Oba dovolací důvody mají hmotněprávní povahu, přičemž prvně uvedený je obecným hmotněprávním dovolacím důvodem a druhý je zvláštním

hmotněprávním dovolacím důvodem stanoveným jen ve vztahu k výroku o uložení trestu. Z toho logicky vyplývá, že samotný výrok o uložení trestu může být napadán pouze s použitím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, jímž ovšem není nepřiměřenost trestu. Připustit námitky ohledně přiměřenosti trestu jako dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, by znamenalo popření smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021, které by se stalo nefunkčním, bylo by bezpředmětné a nemělo by žádný smysl, neboť uložení nepřijatelného druhu trestu a uložení trestu ve výměře mimo zákonnou trestní sazbu by vždy bylo současně i „jiným nesprávným hmotněprávním posouzením“ ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2021. Uvedené plně platí i za současné právní úpravy [pouze jsou tyto důvody uvedeny v § 265b odst. 1 písm. h), resp. i) tr. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2022]. Zmíněný výklad se v judikatuře Nejvyššího soudu zastává dlouhodobě, a je tak ustálený (z mnohých viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 9. 2014, sp. zn. 5 Tdo 326/2014, usnesení ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. 7 Tdo 1009/2009, uveřejněné pod č. [52/2010](#) Sb. rozh. tr., usnesení ze dne 19. 7. 2017, sp. zn. 8 Tdo 751/2017, uveřejněné pod č. [29/2018](#) Sb. rozh. tr., nebo usnesení ze dne 16. 10. 2024, sp. zn. 3 Tdo 834/2024).

134. Přesto se nad rámec výše uvedeného i k této problematice Nejvyšší soud stručně vyjádří. Obviněný MUDr. V.D., MBA, založil své výhrady vůči nepřiměřenosti trestu mimo jiné na tom, že vyměřený trest odnětí svobody neodpovídá délce trestního řízení. Pojem „nepřiměřená délka řízení“ není zákonem definován, a je proto nutné vycházet z příslušné judikatury (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1495/2015, ze dne 16. 1. 2020, sp. zn. 5 Tdo 1018/2019, ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 5 Tdo 797/2019, a mnohá další). Předně je třeba uvést, že právo na projednání věci bez zbytečných průtahů, resp. právo na vyřízení věci v přiměřené lhůtě, je součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy (viz k tomu též nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 1. 2004, sp. zn. I. ÚS 600/03, uveřejněný ve svazku 32 pod č. 6/2004 SbNU). V kontextu trestního řízení nelze kritérium přiměřené lhůty ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy vykládat paušálně stanovením určité konkrétní délky konání trestního stíhání (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 535/03, publikovaný ve svazku 42 pod č. 157/2006 SbNU). Podobně judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále také ve zkratce jen „ESLP“) vychází z předpokladu, že jednotlivé případy je nutno posuzovat v závislosti na individuálních okolnostech a nelze v obecné rovině formulovat, jakou délku trestního řízení lze považovat za nepřiměřenou (viz např. rozhodnutí ESLP ze dne 9. 2. 2010 ve věci Remes proti Finsku, č. stížnosti 21367/07). Při posuzování přiměřenosti délky řízení je třeba přihlídnout zejména ke složitosti případu, chování stěžovatele a postupu státních orgánů (viz rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 25. 3. 1999 ve věci Pélissier a Sassi proti Francii, č. stížnosti 25444/94). Podobně judikuje také Ústavní soud, že přiměřenost délky řízení nelze vyjádřit numericky, neboť je podmíněna objektivně charakterem projednávané věci a musí být zkoumána ve světle konkrétních okolností případu, s přihlédnutím ke složitosti věci, chování obviněného a postupů příslušných orgánů. V případě trestního řízení může být významný pro posouzení přiměřenosti jeho délky např. počet spoluobviněných, teritoriální a časový rozsah trestné činnosti či přítomnost mezinárodního prvku (nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 603/06, publikovaný ve svazku 45 pod č. 65/2007 SbNU). Až v případě, že dojde k porušení práva na přiměřenou délku řízení, lze uvažovat o zmírnění trestu jako jedné z forem kompenzace tohoto porušení (tak např. rozsudek ESLP ze dne 15. 7. 1982 ve věci Eckle proti Německu, č. stížnosti 8130/78).

135. Podle ustanovení § 39 odst. 3 tr. zákoníku, jímž bylo uvedené dřívější judikatorní pravidlo

výslovně kodifikováno s účinností od 1. 1. 2010, soud při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlídně k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem (§ 41 a § 42 tr. zákoníku), k době, která uplynula od spáchání trestného činu, k případné změně situace a k délce trestního řízení, trvalo-li nepřiměřeně dlouhou dobu. Při posouzení přiměřenosti délky trestního řízení soud přihlídně ke složitosti věci, k postupu orgánů činných v trestním řízení, k významu trestního řízení pro pachatele a k jeho jednání, kterým přispěl k průtahům v trestním řízení.

136. V posuzované věci s ohledem na závažnost případu, na potřebu rozsáhlejšího dokazování, jakož i procesní postup ve věci (obviněný MUDr. V.D., MBA, byl několikrát psychologicky zkoumán, a to i ústavně, zda je schopen účastnit se trestního řízení, což opakovaně zpochybňoval), nelze řízení jako celek považovat za nepřiměřeně dlouhé. V tomto případě byl navíc obviněnému ukládán celkový společný a úhrnný trest za rozsáhlou trestnou činnost po spojení dvou větví případu, v nichž šlo o různá korupční jednání (dva skutky po třech útocích). Nadto lze připomenout, že ve třetí větvi případu bylo trestní stíhání pro neúčelnost zastaveno s tím, že celkový trest uložený za první dvě části je dostačující. Obviněnému MUDr. V.D., MBA, tak byl ukládán trest za rozsáhlou trestnou činnost, která měla charakter majetkové a hospodářské trestné činnosti a trestné činnosti proti pořádku ve věcech veřejných spočívající v úplatkářství. Šlo přitom o celkem 6 případů (dílčích útoků) spojených do dvou větších celků. Důvodně mu tak byl ukládán trest odnětí svobody v horní polovině zákonné trestní sazby stanovené v rozpětí 5 až 12 let (polovina této sazby je 8,5 roku), nicméně nedosáhl ani 3/4 této trestní sazby (tj. 10 a ¼ roku). Odvolací soud při ukládání konečného trestu musel zohlednit celou řadu významných přitěžujících okolností, zejména pak spáchání více trestných činů, jejich páchaní po delší dobu (několika let), velký rozsah prospěchu získaného trestnou činností několikanásobně převyšující dolní hranici tohoto nejzávažnějšího stupně ve smyslu zákonných pravidel, jakož i vysokou škodu významně a mnohonásobně (11x) převyšující hranici škody velkého rozsahu, promyšlenost páchaní trestné činnosti, zneužití významného postavení v subjektu zřízeného a kontrolovaného státem, a to navíc v sektoru zdravotnictví, financovaného z veřejných zdrojů, jichž se zejména v této oblasti nedostává, jakož i vzhledem k řadě dalších okolností případu.

137. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu proto jednak neshledal v postupu orgánů činných v trestním řízení závažné průtahy, které by měly nalézt odraz v zásadním zmírnění trestu odnětí svobody, stejně tak neshledal trest uložený obviněnému za zjevně nepřiměřeně přísný a odporující zásadám pro ukládání trestu či neodpovídající okolnostem případu. Rozhodně nejde o trest svou přísností nijak excesivní ani exemplární.

V. Závěrečné shrnutí

138. Ze všech shora uvedených důvodů dospěl velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu k následujícím závěrům. Větší část námitek obviněného neodpovídala uplatněným ani žádným jiným dovolacím důvodům, neboť šlo o pouhou polemiku obviněného se soudy nižších stupňů, jak měly hodnotit důkazy vyplývající z provedených důkazních prostředků, jaký měl být rozsah dokazování, případně k jakým skutkovým závěrům měly soudy na základě takového dokazování dospět. Ty námitky obviněného MUDr. V.D., MBA, které odpovídaly uplatněným dovolacím důvodům, pak velký senát trestního kolegia shledal neopodstatněnými. Tak tomu bylo i v případě tvrzené nepřipustnosti jednočinného souběhu trestných činů zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 tr. zákoníku a přijetí úplatku podle § 331 tr. zákoníku, která je důvodem k tomu, proč byla věc obviněného předložena k posouzení velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu s ohledem na různé názory jednotlivých senátů Nejvyššího soudu, jak bylo

rozvedeno shora. Velký senát trestního kolegia shledal jako správný závěr, že tento jednočinný souběh uvedených trestných činů není vyloučen, takže právní kvalifikace užitá soudy nižších stupňů v tomto ohledu mohla obstát.

139. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu proto podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného MUDr. V.D., MBA, jako zjevně neopodstatněné. Takové rozhodnutí bylo možné učinit podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Další články:

- [Podílnictví](#)
- [Advokátní tarif](#)
- [Presumpce nevinny](#)
- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Křivé obvinění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nahlížení do spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)